

INTERREG-IPA CBC BULGARİSTAN – TÜRKİYE PROGRAMI

ISTRANCALARIN GÜZELLİKLERİ- BULGARİSTAN-TÜRKİYE SINIR ÖTESİ BÖLGESİNDEKİ DOĞAL VE KÜLTÜREL MİRASLARIN ARAŞTIRILMASI, KEŞFEDİLMESİ VE YAYGINLAŞTIRILMASI PROJESİ CB005.1.22.105

TÜRKİYE ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ TURİZM KAYNAKLARI VE TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ ÇALIŞMA VE ANALİZ RAPORLARI (KIRKLARELİ İLİ)

SÖZLEŞME MAKAMI: KIRKLARELİ MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

YÜKLENİCİ FİRMA: İÇERİK EĞİTİM ARAŞTIRMA VE DAN. LTD. ŞTİ

NİSAN 2018

Bu proje Avrupa Birliği tarafından , Interreg-IPA CBC Bulgaristan-Türkiye Programı kapsamında finanse edilmektedir.

Bu yayın, Avrupa Birliği tarafından Interreg-IPA CBC Bulgaristan-Türkiye Programı asistanlığında CCI No 2014 TC1615CB005 ile hazırlanmıştır. Bu yayının içeriği İçerik Eğitim Araştırma ve Danışmanlık LTD. ŞTİ ./ Kırklareli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Türkiye Cumhuriyetine aittir. Program Yönetim Makamı veya Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıttığı varsayılmaz.

INTERREG-IPA CBC BULGARIA-TURKEY PROGRAMME

THE BEAUTY OF STRANDJA - TO EXPLORE, DISCOVER AND SPREAD THE NATURAL AND CULTURAL HERITAGE IN BULGARIA-TURKEY CROSS-BORDER REGION PROJECT CB005.1.22.105

ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ POTANSİYEL TURİZM KAYNAKLARI RAPORU

İÇİNDEKİLER

- 1- ISTRANCA BÖLGESİNİN YEREL VE ULUSAL STRATEJİ BELGESİ VE PLANLARDAKİ YERİ**
 - 1.1 ISTRANCA BÖLGESİNİN TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİNDEKİ YERİ
 - 1.2 STRANCA BÖLGESİNİN TRAKYA BÖLGE PLANINDAKİ YERİ
- 2- ISTRANCA BÖLGESİ HAKKINDA GENEL BİLGİ**
 - 2.1 KIRKLARELİ MERKEZ
 - 2.2 BABAESKİ
 - 2.3 DEMİRKÖY
 - 2.4 KOĞÇAZ
 - 2.5 LÜLEBURGAZ
 - 2.6 PEHLİVANKÖY
 - 2.7 PINARHİSAR
 - 2.8 VİZE

3- ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ TURİSTİK KAYNAKLAR

3.1 DOĞAL DEĞERLER

3.1.1 ORMANLAR

3.1.2 BİTKİ ÖRTÜSÜ

3.1.2.1 Longoz Orman Bitkileri

3.1.2.2 Soğanlı Bitkiler

3.1.2.3 Kumul Bitkileri

3.1.2.4 Sulak Alan Bitkileri

3.1.3 HAYVAN TÜRLERİ

3.1.3.1 Balıklar

3.1.3.2 Kuşlar

3.1.3.3 Kelebekler

3.1.3.4 Memeliler

3.1.3.5 İki Yaşamlı ve Sürüngenler

3.1.3.6 Omurgasızlar

3.1.4 MAĞARALAR

3.1.4.1 Dupnisa Mağarası

3.1.4.2 Yenesu Mağarası

3.1.4.3 Domuzdere Mağarası

3.1.4.4 Kıyıköy Mağarası

3.1.5 KORUMA ALTINDAKİ YERLER

3.1.5.1 Milli Parklar

3.1.5.2 Tabiatı Koruma Alanları

3.1.5.3 Doğal Sit Alanları

3.1.6 SU KAYNAKLARI

3.1.6.1 Göller

3.1.6.2 Deniz

3.2 TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER

3.2.1 KÜLTÜREL DEĞERLER

3.2.1.1 Şenlikler

3.2.1.2 Yöresel Tatlar

3.2.2 TARİHİ DEĞERLER

3.2.2.1 Höyük, Tümülüs, Dolmen ve Menhirler

3.2.2.2 Kale, Kule, Anfi Tiyatro ve Sur Kalıntıları

3.2.2.3 Köprü, Su Kemerli Yapıları ve Çeşmeler

3.2.2.4 Kültür Merkezi, Müze, Anıt ve Şehitlikler

3.2.2.5 Dini Yapılar

4- ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ TURİZM HİZMET ALT YAPISI

5- ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ GERÇEKLEŞTİRİLEN TURİZM ÇEŞİTLERİ

6- ISTRANCA BÖLGESİ TURİZMİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ ÇALIŞMALARI

7- ISTRANCA BÖLGESİNE AİT GÜÇLÜ ve ZAYIF YÖNLER – FIRSATLAR ve TEHDİTLER (GZFT) ANALİZİ

8- SONUÇ VE ÖNERİLER

9- ISTRANCA BÖLGESİ TURİZM REHBERİ İÇİN ÖNERİLEN

DESTİNASYONLARIN BELİRLENMESİNDE DİKKATE ALINAN KRİTERLER

KAYNAKÇA

1- ISTRANCA BÖLGESİNİN YEREL VE ULUSAL STRATEJİ BELGESİ VE PLANLARDAKİ YERİ

1.1 ISTRANCA BÖLGESİNİN TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİNDEKİ YERİ

Türkiye kıyı turizmi yanında alternatif turizm (Tarih ve kültür turizmi, kış sporları, dağ, yayla ve doğa turizmi, kırsal ve eko turizm, sağlık ve termal turizmi, fuar ve kongre turizmi, yat turizmi vb.) için de oldukça geniş imkanlara sahip bir ülkedir. Ancak bu imkanlar rasyonel şekilde kullanılamamaktadır. Bu kaynaklarımızın gereken koruma sağlanarak en verimli şekilde kullanılması ve böylece ülkemizin dünya turizmi içindeki payının artırılması amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı hazırlanmıştır.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planında öngörülen **Vizyon**; sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek istihdamın artırılmasında ve bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör konumuna ulaştırılması ve Türkiye'nin 2023 yılına kadar, uluslararası pazarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasında önemli bir varış noktası ve uluslararası bir marka haline getirilmesinin sağlanmasıdır.

Vizyona yönelik ilkeler ise;

- Bölgeler arasındaki gelişme farklılıklarının giderilerek sürdürülebilir kalkınma hedefine katkıda bulunulması,
- Turizmde rekabetin ucuz ürün yerine markalaşan turizm bölgeleri oluşturularak sağlanması,
- Var olan turizm bölgelerinin sürdürülebilirlik perspektifi içinde yeniden ele alınarak planlanması ve kaliteli yaşanabilir çevreler oluşturulması,
- Turizm gelişiminin hükümetlerin sosyo-ekonomik hedeflerini desteklemesi,
- Turizmin gelişiminin sürdürülebilir çevre politikaları ile desteklenmesi,
- Uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi,
- Sektörel gelişme politikaları ve hedeflerinin genel ulusal gelişme politikaları ve hedefleri ile uyumlu olması,
- Küresel eğilim taleplerinin izlenmesi ve buna yönelik planlama ve uygulamalar yapılması,
- Turizmin varış noktası odaklı ve çok fonksiyonlu olarak geliştirilmesi,

- Turizmde ürünün çeşitlendirilerek sezonun bütün bir yıla yayılması,
- Sürdürülebilir turizmin tanıtılarak eko-turizm, kırsal turizm ve agro-turizm konularında kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının bilinçlendirilmesi,
- Yurtiçi ve yurtdışı tanıtım ve pazarlamanın etkin kılınması,
- Yöreye özgü farklı turizm türlerinin birbirine entegrasyonunu sağlayarak çok çeşitli turizm imkanlarını sağlık, eğitim, v.b. farklı sektörel kullanımlarla bir arada sunulabilen alternatif turizm odaklı (sağlık ve termal, golf, kış sporları, doğa turizmi vb.) turizm kentlerinin oluşturulması,
- Turist profili odaklı turizm ürünü oluşturulması,
- Nitelikli turist sayısının ve turizm gelirlerinin artırılması,
- Turizmin geri kalmış bölgeler ve özellikle dezavantajlı grupların sosyo-ekonomik konumlarının güçlendirilmesinde bir araç olarak kullanılması,
- Turizmle ilgili altyapı ve ulaşım yatırımlarında özel sektörün etkinliğinin özendirilerek kamunun yükünün hafifletilmesi,
- Turizm sektöründeki karar verme süreçlerinde merkezi-yerel-sivil aktörlerin beraber çalışmasının ve işbirliği içinde olmasının sağlandığı yönetim mekanizmalarının işler kılınması,
- Turizm planlamasının bütüncül planlama yaklaşımı ile merkezi-yerel yönetimlerin eşgüdümü sağlanarak, yönetsel organizasyonun ve finans olanaklarının birlikte ele alınması,
- Turizm eğitimi ile işgücü kalitesinin artırılması ve sektörde sertifikasyon sisteminin etkin bir şekilde uygulanması,
- Turizmin yoğunlaştığı yerlerde ortaya çıkan altyapı ve çevre sorunlarının yerel yönetimlerin ve özel sektörün de katkılarıyla çözümlenmesi,
- Yöresel mimari değerlerin korunarak turizm hizmetine sunulduğu sıra dışı konaklama ünitelerinin desteklenmesi, olarak belirlenmiştir.

Turizm Sektörünün Güçlendirilmesine Yönelik Stratejiler

- 1- **Planlama:** Ekonomik gelişimi destekleyen; fiziksel düzeyde uygulanabilir; toplum yönelimli ve sürdürülebilir turizm ilkesini içeren bir planlama yaklaşımının ortaya konması
- 2- **Yatırım:** Turizm yatırım projelerini uygulanabilir kılacak teşvikler ile turizm sektöründe yatırımların arttırılması
- 3- **Örgütlenme:** İyi Yönetişim” ilkesi çerçevesinde ulusal, bölgesel, il ve noktasal düzeyde turizm sektörü ile ilgili kamu, özel sektör kuruluşları ve STK’ların karar verme süreçlerine katılımlarını sağlayacak konseyler bazında kurumsallaşmaya gidilmesi
- 4- **İç Turizm:** İç turizmde toplumun farklı kesimlerine uygun kalite ve fiyatta turistik ürün alternatiflerinin sunulması
- 5- **Araştırma ve Geliştirme:** Turizm sektöründe AR-GE’nin kamu, özel sektör ve turizm sektöründeki kuruluşlar arasında öncelikle ele alınması
- 6- **Ulaşım ve Alt Yapı Stratejisi:** Hızla gelişen turizm sektörünün yoğunlaştığı yerleşmelerin altyapı ve ulaşım sorunların giderilmesi
- 7- **Tanıtım ve Pazarlama Stratejisi:** Ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte markalaşmanın hedeflenmesi, ulusal tanıtım ve pazarlamaya ek olarak varış noktası bazında tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine başlanması
- 8- **Eğitim Stratejisi:** Turizm eğitiminin meslek odaklı olması ve ölçülebilir sonuçlar içermesi
- 9- **Hizmet Kalitesi Stratejisi:** Turizm sektörünün her bileşeninde Toplam Kalite Yönetiminin Etkin Kılınması
- 10- **Kentsel Ölçekte Markalaşma Stratejisi:** Zengin kültürel ve doğal değerlere sahip kentlerimizin markalaştırılarak, turistler için bir çekim noktası haline getirilmesi
- 11- **Turizmin Çeşitlendirilmesi Stratejisi:** Alternatif turizm türlerinden öncelikli olarak sağlık turizmi ve termal turizm, kış turizmi, golf turizmi, deniz turizmi, ekoturizm ve yayla turizmi, kongre ve fuar turizminin geliştirilmesi
- 12- **Mevcut Turizm Alanlarının İyileştirileceği Bölgeler:** Kitle turizminin yoğun olarak geliştiği alanların altyapısının öncelikli olarak ele alınarak güçlendirilmesi ve bu bölgelerdeki turizm sezonunun tüm yıla yayılabilmesine yönelik düzenlemelerin yapılması

- 13- Turizm Gelişim Bölgeleri:** Varış noktası olarak geliştirilecek ve birden fazla ili kapsayan turizm gelişim bölgelerinde yerel ve bölgesel kalkınmada turizmin güçlü bir araç olarak kullanılması
- 14- Turizm Gelişim Koridorları:** Belli bir güzergahın doğal ve kültürel dokusunun yenilenerek belli temalara dayalı olarak turizm amacıyla geliştirilmesi
- 15- Turizm Kentleri:** Dünya ile yarışabilen markalaşan turizm yerleşmelerinin planlanması
- 16- Eko-Turizm Bölgeleri:** Doğa temelli turizmin planlı gelişimi

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı, kamu ve özel sektörün etkin bir işbirliği ile planlı ve programlı şekilde turizm sektörünün geliştirilmesini öngörmekte ve sektörün önüne bir yol haritası koymaktadır. Turizm kaynaklarımızın küçük çaplı noktasal planlamalar ile değil, daha genel ve bütünsel biçimde (turizm koridorları, turizm bölgeleri, turizm kentleri, eko-turizm bölgeleri vb.) bir yaklaşım ile ele alınması ve bu kaynakların tanıtım ve kullanımının belirli kurallara bağlanmasını öngörmektedir. Bu şekilde turizm potansiyeli olan bölgelerin diğer alternatif turizm türleri ile çekiciliği arttırılmış olacaktır.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı, ülkemizin değişik yerlerine dağılmış farklı turizm türlerine imkan verecek mekanların tek tek ele alınması yerine birbirleriyle entegre olmuş biçimde daha güçlü ve cazip alternatif varış notları ve çoklu destinasyonları bir araya getiren güzergahlar oluşturulmasını desteklemektedir. Bu şekilde söz konusu bölgelerde zayıf kalan yerlerin kültür ve el sanatları, konaklama ve yeme-içme imkanları ile güçlenmeleri sağlanmış olacaktır.

Istranca (Yıldız Dağları) Bölgesinin de içinde yer aldığı Trakya Bölgesi Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem planında değişik başlıklar altında yer almaktadır. Bunlardan ilki, Eylem Planında turizm gelişim koridorları başlığı altında tespit edilen 7 adet tematik turizm gelişim koridorundan birinin de Trakya Kültür Koridoru olmasıdır. Trakya Kültür Koridoru Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerini kapsamaktadır. Marmara bölgesinin Avrupa yakasında kalan bu koridor kuzeyde Karadeniz, güneyde Ege denizine kadar uzanan çanaktır. Koridor boyunca hizmet veren butik oteller ve özel belgeli konaklama tesislerinin yanı sıra kamp yapılabilecek işletmeler de bulunmaktadır. Bölge kültür ve eko-turizm açısından oldukça elverişlidir. Özellikle Edirne kültür turizmi açısından, Kırklareli ise eko-turizm açısından önemli kaynaklara sahiptir. Belgede, mevcut yatak kapasitesinin arttırılması, özellikle evlerin butik otel ve pansiyon olarak kullanılmasının teşvik edilmesi hedeflenmektedir.

Yine Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planında tespit edilen 10 Turizm Kenti arasında Trakya Bölgesinden İğneada-Kıyıköy Eko-Turizm Kenti, Kilyos Turizm Kenti ve Saroz Körfezi Turizm Kenti yer almaktadır. “Dünya ile yarışabilen markalaşmış turizm yerleşmeleri” stratejisi çerçevesinde içinde birden fazla turizm türünün yer aldığı, büyük ölçekte nitelikli turizm alanlarının ortaya çıkması ve geliştirilmesi amacıyla turizm kentleri belirlenmiştir.

1.2 ISTRANCA BÖLGESİNİN TRAKYA BÖLGE PLANINDAKİ YERİ

TR21 Düzey 2 Bölgesinde Kurulu bulunan Trakya Kalkınma Ajansı tarafından bölgedeki kurum ve kuruluşlarında katkıları ile hazırlanan Trakya Bölge Planı 2014-2023’de Istranca Bölgesindeki turizme ilişkin bilgi ve öngörüler bulunmaktadır.

Raporun Gelişme Ekseni 18. Önceliğinde “Turizmin bölgesel işbirlikleri çerçevesinde sürdürülebilir gelişimi sağlanacaktır” denilmektedir. Planda; Turizm sektörü vasıtasıyla elde edilen beşeri ve ekonomik girdilerin bölgesel kalkınmayı desteklediği belirtilmekte, turizmin geliştiği bölgelerde alt yapı, eğitim ve sağlık hizmetlerinin de geliştiği, artan turist sayısı ile birlikte yerel ürünlerin daha fazla pazara çıktığı, bölgesel pazarlama dinamiklerinin hareketlendiği belirtilmektedir.

Turizmin ekonomik gelişme ve istihdam üzerinde yarattığı olumlu etkinin Trakya Bölgesinde turizm konusunda bilinçlenme sürecini beraberinde getirmiş, yerel halk ve yatırımcılar bölgeye daha fazla ilgi göstermeye başlamıştır. Trakya Bölgesinde Turizm Bakanlığı tarafından kabul edilen 17 turizm türünün 10 tanesi gerçekleştirilebilmektedir. Bölge, özellikle AB ve OECD tarafından benimsenen, yeni turizm türleri olan kırsal, doğal ve gastronomi turizmine uygun coğrafi, kültürel ve tarihi bir dokuya sahip bulunmaktadır.

Trakya Bölgesindeki 3 turizm koridorundan biri olan Kuzey Trakya Turizm Koridoru Istranca Bölgesini kapsamaktadır. Bu koridor Bölge için Türkiye Turizm Strateji Belgesinde biçilen rolle de uyumlu bulunmaktadır. Kuzey Trakya Turizm Koridoru, Saray, Vize, Kofçaz ve Demirköy ilçeleri ile Kastro, Kıyıköy, İğneada gibi önemli kıyı beldelerinin bulunduğu alanı kapsamaktadır. Bakir kıyı alanları, longoz ormanları, zengin flora ve faunası, doğal ürünleri ve temiz havası ile eko-agro turizm alanı olarak değerlendirilmektedir.

Planın 18. Önceliği altında;

- Tematik ve bütüncül bir turizm yaklaşımı ile Bölge genelinde belirlenmiş olan turizm koridorlarının güçlendirilmesi,
- Bölgedeki turizm ve kültür varlıklarının korunarak geliştirilmesi

- Bölgenin turizm imkanlarının etkin tanıtımının yapılması,
- Turizm alanındaki insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

Bu kapsamda Istranca Bölgesi ile ilgili olarak; Saray, Vize, Kofçaz ve Demirköy ilçeleri ile Kastro, Kıyıköy, İğneada gibi önemli kıyı beldeleri ile orman köylerinin birlikte değerlendirilmesi suretiyle koruma-kullanma dengesi çerçevesinde eko-agro turizm, kıyı, doğa, mağara, yeme-içme ve kültür turizminin geliştirilmesi planlanmıştır. Bölgedeki tarihi ve kültürel yapıların (kale, sur, cami, kilise vb.) restore edilerek ve gerekli çevre ve yol düzenlemesi yapılması suretiyle bir tarih rotası oluşturulması, bölgenin bir turizm destinasyonu olması amacıyla gerekli tanıtım stratejisini oluşturulması ve hayata geçirilmesi, turizm sektöründeki insan kaynaklarının geliştirilmesi için il kültür ve turizm müdürlükleri koordinasyonunda gerekli eğitim alt yapısının oluşturulması öngörülmüştür.

2- ISTRANCA BÖLGESİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

2.1 KIRKLARELİ

Marmara Bölgesinde Trakya Istranca (Yıldız) Dağları ve Ergene Ovası bölümleri üzerinde yer alan hudut İlimiz, kuzeyinde Bulgaristan, kuzey doğusunda Karadeniz, güney doğusunda İstanbul, güneyinde Tekirdağ ve batısında Edirne ile çevrilidir. Yüzölçümü 6.550 kilometrekaredir. Büyüklük bakımından 81 il içerisinde 55. sıradadır. Bulgaristan'a 180 kilometre kara sınırı, Karadeniz'e 60 kilometre deniz kıyısı bulunmaktadır.

Denizden 203 metre yüksekliktedir. Kuzey ve doğusu dağlık ve ormanlık, diğer bölümü genelde düzlük arazidir. Bölgede kara iklimi hakimdir. Kışları sert ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak geçer. Bitki örtüsü olarak ormanlık ve step özelliği göstermektedir.

Zaman içinde birçok değişik uygarlıklara ev sahipliği yapan Kırklareli, Sultan 1. Murat zamanında 1363 yılında fethedilmiştir. Balkan Savaşı ve 1. Dünya Savaşı sıralarında 1911-1912 ve 1920-1922 yılları arasında Bulgar ve Yunan işgaline maruz kalmıştır. Kırklareli 10 Kasım 1922'de düşman işgalinden kurtulmuştur.

Kırklareli fethedildikten sonra uzun yıllar sancak olarak idare edilmiş, sonra mutasarrıflık olmuş, daha sonra da Edirne Vilayetinin bir Livası haline getirilmiştir. Kırklareli 1924 yılında İl olmuştur.

Babaeski, Demirköy, Kofçaz, Lüleburgaz, Pehlivanköy, Pınarhisar ve Vize olmak üzere Merkez dahil sekiz ilçesi, 21 belediyesi ve 179 köyü bulunmaktadır. İl nüfusu 351.684'dür. Nüfus büyüklüğü bakımından diğer iller arasında 53. sıradadır.

Anadolu ile Avrupa arasında geçiş bölgesinde bulunan Kırklareli tarihi eserler bakımından Osmanlı kültür mirasına sahip zengin illerden biridir. Bu eserler arasında camii, hamam, çeşme, şehitlik, külliye, köprü ve türbeler yer almaktadır.

İl Merkezinde Hızırbey Camii ve Arastası (1383), Lüleburgaz'da Sokullu Külliyesi (1570) ve Babaeski'de Cedid Ali Paşa Camii (1555), Demirköy Dökümhanesi, Vize Antik Tiyatrosu, Vize Kalesi ve antik kazı alanları önemli tarihi yapılardır.

Ülkemizde en çok tümülüs grubu Kırklareli sınırları içinde, özellikle Vize ilçesinde bulunmaktadır. Ayrıca, birçok dolmen de Kırklareli'nde yer almaktadır. Kale ve kule kalıntıları da ilin kültür zenginliğini arttırmaktadır.

Toplam 155 sit alanı mevcuttur. Bunun 134'ü arkeolojik, 14'ü doğal, 4'ü da tarihi, 3'ü de kentsel sitlerdir. Höyük ve tümülüs kazılarına devam edilmektedir. Bu kazılar Kırklareli'nin yakın zamana kadar hiç bilinmeyen erken dönemlerine ait yeni bilgileri ortaya çıkarmaktadır. Vize Çömlektepe'de yapılan kazıda tüm Trakya'da şimdiye kadar bilinen tek antik tiyatro bulunmuştur.

İstanbul'un fethi sırasında kullanılan top ve güllerin bir bölümü Demirköy ilçesinde bulunan Dökümhane'de imal edilmiştir. Burada başlatılan kazılar çok önemli bir tarihi eseri ortaya çıkarmaktadır. İl merkezinin güneyinde Aşağı Pınar Mevkiinde 1993 yılından bu yana sürdürülen arkeolojik kazı çalışmalarında, günümüzden 8200 yıl öncesinde Anadolu'dan Trakya'ya tarım ve köy yaşantısını getiren, bölgenin en eski çiftçi toplumlarının izlerine rastlanmıştır. Bu bulgular Avrupa Kıtasında günümüze kadar gelişen uygarlığın ilk temellerini oluşturması bakımından bilim dünyasında büyük bir ilgiyle karşılanmıştır. Aşağı Pınar yerleşimi 2000 yıl kadar aralıksız devam ettikten sonra günümüzden 6200 yıl kadar önce terk edilmiştir.

İlde 12 kütüphane, 1'de müze bulunmaktadır.

2.2 BABAESKİ

Bugün Kırklareli'nin ilçesi durumunda olan Babaeski; Bizanslılar döneminde Bulgarophygon adıyla bilinmekteydi. Babaeski'ye Yunanlılar Bulgaros, Bulgarlar Phygon, Osmanlılar ise Babay-i Atik adını vermişlerdir.

Babaeski'nin, tarih önceki dönemlerle ilgili yapılan araştırmalar yetersizdir. 1936 yılında Arif Müfid Mansel tarafından Alpullu höyüğünde yapılan araştırmalarda kerpiç kalıntıları, ilk tunç çağına ait tek renkli çanak ve çömlekler bulunmuştur. Bunların bir bölümü geometrik benekli olup, aynı dönemde Ege ve Balkan kültüründe de vardır. Macaristan'daki benzerleri "Toce" kültürü adıyla bilinmektedir.

Yöre'nin yerli halkı, Traklar'dır. 1980 yılında Mehmet Özdoğan tarafından, Kırklareli-Babaeski yolu üzerindeki Tilki Burnu höyüğünde yapılan araştırmada, son kalkolitik dönem keramikleri ile Yunan ve Roma dönemlerine ait yapı kalıntıları bulunmuştur.

Roma döneminde, tarihsel yolların Babaeski'den geçmesi burayı önemli bir merkez yapmıştır. Babaeski, Bizans döneminde de bu önemini korumuştur. Bizans imparatoru I.Anastasios'un (491-518) yaptırdığı Marmara'dan Karadeniz'e uzanan büyük liman suru, kentin yakınından geçmekte idi. I. Justinianos (527-535) tarafından onarılmış olan surdan günümüze eser kalmamıştır.

Babaeski, VIII, ve XIII. Yüzyıllarda Bizans imparatorluğu'nun Thrake bölgesinde bir istihkam ve piskoposluk merkeziydi. 812'de Bulgar Çarı Krum tarafından zaptedilen şehir, 1359'da şehzade Murat (I.Murat) tarafından Osmanlı sınırlarına katıldıktan sonra, "Babay-ı Atık" adını aldı. Önce Edirne Merkez Sancağı'na bağlı olan Babaeski, 1879'da Kırklareli Sancak olunca Kırklareli'yle bağlandı.

XIX. yüzyılın sonlarında burada yaşayan Hristiyan dinine mensup topluluklar için Osmanlı hükümetince kilise onarımı ve yapımlarına izin verilmiştir.

Hazine-i Evrak'taki mevcut belgelerden 1883 yılında Meryem Ana ve Aya Tanas (Hagios Atanasios) Rum kiliselerinin yanmalarından dolayı yenilenen inşaatlarına, Natali köyünde Aya Yorgi (H.Georgios) adlı kilise yapımına 1847'de izin verilmiştir. XX. yüzyılın başında altı mahalle ve kırk üç köyden oluşan Babaeski'nin, 1919 yılında yapılan bir sayıma göre nüfusu 1968 kişiden oluşmakta idi.

2.3 DEMİRKÖY

Demirköy'ün hangi tarihte kurulduğu kesin olarak bilinmemekle, MÖ 4200-4000 yılları arasında Trak kabileleri tarafından yerleşim alanı olarak seçildiği sanılmaktadır. 1369 Yılından önce Bizans hâkimiyetinde olan yöre, bu tarihte Sultan Murat Hüdavendigâr tarafından Osmanlı toprakları arasına katılmıştır. Demirköy, 1891 Yılına Kadar Edirne Vilayeti, Kırklareli, Midye Kazasına bağlı Samakocak isimli nahiye merkezi iken, 1891 yılında Edirne Vilayeti, Kırklareli'ne bağlı Kaza statüsünü kazanmış ve 1924 yılında Kırklareli İline bağlı İlçe merkezi haline getirilmiştir. 27 Temmuz 1920'de Yunan işgaline uğrayan ilçe 11 Kasım 1922' de işgalden kurtarılmıştır.

2.4 KOFÇAZ

1369 yılında Osmanlı topraklarına katılan ilçenin, kesin olarak ne zaman kurulduğu bilinmemektedir. Cumhuriyet döneminde Keşirlik adıyla nahiye merkezi olarak idari taksimatta yerini almış ve 1 Nisan 1959 tarihinde Kofçaz adı ile, İlçe olarak kurulmuştur. Toplam 530 km² dir.

Önemli tarihi eser bulunmamakla birlikte bir köyümüze (Terzidere) yakın yerde 2. Dünya Savaşı yıllarında yapılan savunmaya yönelik mevziler bulunmaktadır.

Kofçaz Kırklareli'ne bağlı olup, Kırklareli iline yakınlığı 26 km'dir. Yurdumuzun Kuzeybatısı istikametinde Yıldız (Istıranca) Dağlarının eteklerinde yerleşmiş ve İlçe Merkez nüfusu 2000 nüfus sayımına göre 1538 olan ormanlı alanların ortasında küçük şirin bir ilçedir.

Kuzeyinde Bulgaristan, Güney ve doğusunda Kırklareli, Batıda Edirne ili ve Lalapaşa İlçesi ile komşu olan İlçemiz genel olarak dağlıktır.

İlçe 530.000 dekar alana yerleşmiştir. İlçeye bağlı 2 Mahalle ve 16 Köy bulunmaktadır. Toplam nüfusu 4166 olup, ilçemiz kilometreye yaklaşık 10–15 kişi ile çok az nüfus yoğunluğu olan bir yerleşim yeri özelliğine sahiptir.

Istiranca Dağlarının eteklerinde yerleşmiş oldukça engebeli bir arazi yapısına sahip, rakımı 460 metredir.

2.5 LÜLEBURGAZ

Lüleburgaz'ın tarihi, Trakya'nın tarihi ile birlikte MÖ. 4500–4000 yıllarına kadar inmektedir. Trakya'ya adını veren Trak kabilelerinden Ordis'lerin o yıllarda İlçemize yerleştiği ve buraya Bergule ismini verdikleri görülmektedir. Daha sonraları sırasıyla Persler, Atinalılar, Makedonyalılar ve Romalılar bölgede hüküm sürmüşlerdir.

Lüleburgaz MS 1361 yılında 1.Murat tarafından fethedilerek Osmanlı topraklarına katılmıştır. Kent, adı Osmanlı döneminde Burgaz olarak anılmış ve Cumhuriyet döneminde ise Lüleburgaz olarak ismini almıştır.

29 Ekim 1912 yılında Bulgarlar ve I. Dünya Savaşında ise önce Fransızlar ve sonra Yunanlılar tarafından işgal edilen ilçemiz 8 Kasım 1922 yılında düşman işgalinden kurtarılmış. 1923 yılında ise ilçe olmuştur.

Lüleburgaz Kırklareli İli'nin güneyinde yer almakta olup, doğusunda Tekirdağ İlinin Saray ve Ergene İlçeleri, batısında Kırklareli ili Babaeski İlçesi, kuzeyinde Kırklareli ili Pınarhisar İlçesi ve güneyinde ise Tekirdağ ilinin Hayrabolu ve Muratlı İlçeleri ile çevrilmiştir.

Kırklareli İli'nin en büyük yerleşim yeri olan İlçemizin toplam alanı (984) km.2 olup, İlçe merkezinin denizden yüksekliği (30) metredir.

İklim genel olarak yazları sıcak ve kurak, kışları ise yağışlı ve soğuktur. Genellikle kışın Balkanlardan gelen soğuk hava akımlarından etkilenmektedir.

Lüleburgaz'ın toplam nüfusu (140.236) kişidir. Bunun (108.576)'i ilçe merkezinde, (31.660)'u ise köylerin nüfusunu oluşturmaktadır.

2.6 PEHLİVANKÖY

İlçenin tarihi Türklerin Rumeli'ye geçişleri ile birlikte yörenin Osmanlı topraklarına katılmasıyla başlar. Kuruluş tarihi tam olarak bilinmemektedir.

Şu anda İlçe merkezi ve bağlı köylerde oturan halk 93 Harbi de denilen 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi sonrasında Balkanlardan göçmen olarak gelip yöreye yerleşmişlerdir.

Pavli – Pavlu – Pehlivan köy

Pavli-Pavlu: Hristiyan Azizlerinden Aziz Pavulos' tan türetilmiş isim.

Pehlivan köy: Cumhuriyetin ilanından sonra almış olduğu isim. İsim yapmış güreşçilerin (Pehlivanların) yetiştiği bölge olması sebebiyle bu isimle anılmış.

Pehlivan köy'ün bilinen tarihi Osmanlıların Rumeli ye geçişleri ile başlar. Osmanlı sülalesinin ileri gelen aileleri Ergene Nehrinin suladığı verimli topraklara yerleştirilmişlerdir. 1361'de kurulan ilk köy Çenge Köyüdür. Bu Köy bugünkü Çengerli Köyüdür. Diğer Köylerin kurulması 1877 Osmanlı-Rus Harbinden sonraya rastlar. Bulgaristan'ın İzver ve Lofça bölgesinden göç eden Türkler bölgeye gelip yerleşmişlerdir. Göçlerden önce Bölgede Çerkez kabileleri oturmakta iken, göçler sonrası bu kabileler Bölgeyi terk etmişlerdir. Bölge, Çerkez Kabileleri tarafından “Pavli” veya “Pavlu” diye adlandırılmış.

Osmanlı Padişahı Abdulaziz güreşe meraklı olduğundan ve kendisi de pehlivan olduğundan; zamanın ünlü pehlivanlarını cariyeleri ile evlendirerek onlara toprak verdiği ve Büyükmandıra ve Pehlivan köy civarındaki verimli topraklara yerleştirildiği tarihçiler tarafından ifade edilmektedir. Bölgede isim yapmış pehlivanların yetişmiş olması; bölgenin, Cumhuriyetten sonra Pehlivan köy olarak anılmasına neden olmuştur.

Kuzeyde Havsa, Güneyde Hayrabolu, Batıda Uzunköprü ve doğuda da Babaeski ilçeleri ile çevrili bulunan İlçemiz genel olarak düz, engebesiz bir arazi yapısına sahiptir.

Deniz seviyesinden yüksekliği 25 m. olan ilçemizde yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlı bir iklim yapısı hâkimdir.

2.7 PINARHİSAR

Pınarhisar'ın İlk Çağlara uzanan bir geçmişi vardır. O devirlerde soğuk ve sıcak kaynak suları ile ünlüydü. "Pınarhisar, Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içersinde M.S. 425 yılında zamanın Semendirek Tekfuru tarafından kurulmuş, Latince'de kaynak anlamına gelen VİRİSİS adını almıştır.

1368 yılında 1. Murat döneminde Gazi Mihal tarafından Bizanslılar'dan alınan Pınarhisar Kırklareli'nin tarihi kentlerinden biridir. 1877-78 yıllarında çıkan Osmanlı-Rus savaşında Pınarhisar işgale uğrayan yerler arasındadır. 1912 yılında Bulgarlar Pınarhisar'ı işgal etmiştir. Fahrettin ALTAY Komutasındaki Aşiret Süvari Alayı 21 Temmuz 1913 'de Pınarhisar'ı düşmanlardan geri almıştır.

Milli Mücadelenin başladığı 1919 yılından itibaren Mustafa Kemal Paşaya destek verenlerin arasında Pınarhisar da gelmektedir. Pınarhisar Müdafaa-i Hukuk Heyeti Başkanı Bahaeddin Bey, Mustafa Kemal Paşanın 23 Nisan 1920'de kurduğu Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlılık bildirmiştir. 25 Temmuz 1920'de bu kez Yunanlılar Pınarhisar'ı işgal etmiş, Pınarhisar 8 Kasım 1922 tarihinde düşmandan geri alınmıştır.

Pınarhisar, Kırklareli'ne bağlı bir Bucak iken 1911 yılında ilçe olmuş ancak 1915 tarihinde tekrar Bucak haline getirilmiştir. 01.03.1953 tarihinde yeniden İlçe statüsüne kavuşmuştur.

2.8 VİZE

Ergene Nehri'nin kuzeyinde, Istranca (Yıldız) Dağları'nın kuzey etekleri boyunca uzanan, geniş bir bölgeyi kapsayan Vize Ovası, gerek su potansiyelinin yüksek oluşu, gerekse diğer doğal kaynakların zenginliği bakımından Doğu Trakya'nın diğer kısımlarından daha fazla öneme sahiptir. Bu öneme karşılık, yakın zamanlara kadar bölgede yapılan arkeolojik araştırmalar son derece sınırlı olmuştur. Vize Ovası'nın tarih öncesi döneme ait buluntularının bilimsel olarak tetkiki, 1982 yılında İstanbul Üniversitesi Prehistorya Ana Bilim Dalı Öğretim Üyeleri'nden Prof. Dr. M. ÖZDOĞAN tarafından, bu bölgeyi de içine alan Trakya ve Doğu Marmara'ya yüzey araştırmaları sırasında yapılmıştır. Bu tarihten önce Prof. Dr. Arif Müfit MANSEL, 1936-39 yılları arasında ovada bir dizi tümülüs kazmış ve Vize'deki esas Trak merkezini oluşturan Çömlektepe Höyüğü'nde bir sondaj açmıştır.

3- ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ TURİSTİK KAYNAKLAR

Bölgede yer alan Istranca (Yıldız) Dağları, Bulgaristan’da “Strandja”, Türkiye’de “Istranca” veya “Yıldız” Dağları olarak anılmaktadır. Istranca Dağı, Bulgaristan’ın güneydoğusu ile Türkiye’nin Avrupa kesimi arasında 70 km boyunca uzanmaktadır. Bir bölümü Türkiye, bir bölümü de Bulgaristan sınırları içinde kalan Istranca Dağları’nın Türkiye tarafında kalan kısmı Karadeniz kıyı bölgesini içine alacak şekilde 197.000 ha.’lık bir alanı kaplamaktadır. En yüksek tepesi 1031 metre ile Türkiye tarafında bulunan Mahya tepesidir. Burası aynı zamanda Türkiye’nin Avrupa kesimindeki en yüksek noktasıdır.

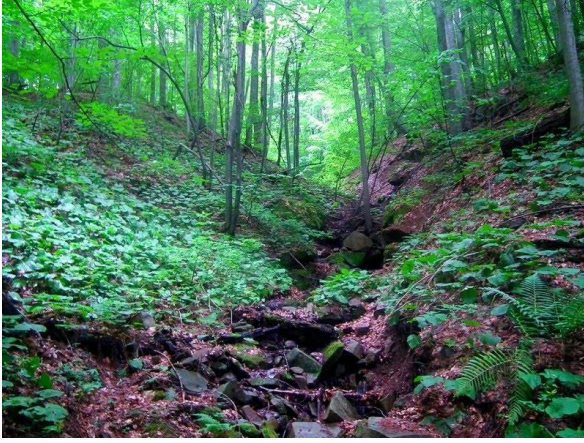
Uluslararası düzeyde Istranca Dağları, Avrupa doğal mirasının korunması açısından Orta ve Doğu Avrupa’daki 5 en önemli alanlardan biri olarak tanımlanmıştır. Alan, Bulgaristan 9

Strandja Tabiat Parkı’ndan itibaren bir kemer şeklinde sürekli vejetasyona sahip baskın olarak orman formu ile kaplıdır.

3.1 DOĞAL DEĞERLER

3.1.1 Ormanlar: Trakya’nın kuzeyinde yer alan Istranca Dağları’nın Karadeniz’e bakan yamaçları kışın yaprağını döken sık bir orman örtüsü ile kaplıdır. Vadilerin denize yakın kesimlerinde meşe ormanları içinde az da olsa dişbudak, karaağaç, kızılğaç, gürgen, söğüt, ıhlamur, ceviz, kayın, akağaç, kavak gibi türler bulunmaktadır. Kastros Koyu’nun batı kesiminde Trakya’daki tek karaçam ormanı bulunmaktadır. Tabiatı koruma alanı ilan edilen Saka Gölü Longozu dişbudak, saplı meşe, kızılğaç ağaçlarının dışında zengin bir floraya sahiptir.

İğneada ve çevresi ülkemizde birbiriyle ekolojik olarak bağlı ekosistemler zincirini oluşturan ender yerlerden biri olup, akarsu, tatlı ve tuzlu su gölleri, kıyı kumulları, tatlı ve hafif tuzlu bataklıklar, longoz ormanları ve yaprak döken karışık ormanları bünyesinde barındırır. Kıyı kumulları, longoz ormanları ile birlikte İğneada'nın en hassas ekosistemlerini oluştururlar. Alan içerisindeki kıyı kumulları, çevre şartlarından fazlaca etkilenmeden ve bozulmadan günümüze kadar gelebilmiş nadir ekosistemlerimizdendir. İğneada'nın doğusunda ve güneyinde, kıyı kordonları ile ağızları tıkanarak göl ve bataklık haline dönüşmüş saz ve bataklık bitkileri görülür. Bu saha dahilinde nemli alüvyal tabanları kaplayan ve "Longoz" denilen orman topluluğu vardır.

İğneada longoz ormanları, Yıldız (Istranca) Dağları'ndan Karadeniz'e doğru akan derelerin beslediği Erikli, Mert ve Saka göllerinin, önlerindeki kumul dolayısıyla ilkbaharda fazla gelen sularla şişerek geriye doğru taşması ve düz araziye kaplaması sonucunda oluşmuştur. Kış ve ilkbahar aylarında tamamen sularla kaplı olan yaz ve sonbahar aylarında ise suyu çekilen bu ormanlar, oldukça boylu (8-15 metre) karışık orman ağaçlardan oluşan bir floristik kompozisyona sahiptir. Bu karışık ormanları dişbudak, kayın, saplı meşe, sapsız meşe, ova akaçağacı, çınar yapraklı akçağaç, üvez, ıhlamur, kızılğaç, mürver, kızılıçık, karağaç ve gürgen gibi ağaçlar oluşturur. Zengin bir orman altı florasına sahip olan bu ormanlar, alüvyal

toprakların mikro-organizma faaliyetinin yoğunluğu nedeniyle çevresine göre daha sıcak olup burada yetişen ağaçlar ve diğer bitkiler daha erken vejetasyona başlarlar. Bu ormanların mevcut durumlarını korumaları yüksek taban su seviyesine bağlıdır.

İğneada Longoz Ormanları'nda gerekli düzenlemeler yapıldığı takdirde gelen ziyaretçiler trekking, orienteering (yön bulma), ornitoloji(kuş gözlemciliği) bisiklet ve mantar toplama aktivitelerini yapılabilir.

3.1.2 Bitki Örtüsü:

3.1.2.1 Longoz ormanı bitkileri: Kırklareli, İğneada longoz ormanları, Yıldız (Istranca) Dağları'ndan Karadeniz'e doğru akan derelerle beslenen özellikle kış ve ilkbahar aylarında sularla kaplı, yaz ve sonbahar aylarında ise suyu çekilen bu ormanlarda, dişbudak, kayın, saplı meşe, sapsız meşe, ova akaçaağacı, çınar yapraklı akçaağaç, üvez, ıhlamur, kızılâğaç, mürver, kızılçık, karaağaç ve gürgen gibi ağaçlar bulunmaktadır.

3.1.2.2 Soğanlı bitkiler: Alanda çok fazla sayıda bulunan soğanlı bitkiler, ilkbahar ve sonbahar olmak üzere iki farklı mevsimde çiçek açarlar. Bu bitkiler arasında alanda en çok rastlanan siklamen ve iki yapraklı ada soğanıdır. Mavi bataklık süseni ve kardelen daha çok orman içi açıklıklarda bulunurken, orkide türleri ve ters lale ise orman altında sıkça görülür. Longoz ormanlarında suyun bol olduğu kesimlerde ise göl soğanlarını öbekler halinde görebilmek mümkündür.

3.1.2.3 Kumul bitkileri: Longoz ormanlarını çevreleyen göl ve bataklık alanlarıyla deniz arasında bir şerit oluşturan kıyı kumulları, önemli bir bitki alanıdır. Bugüne kadar yapılan araştırmalarda İğneada kumullarında 46 bitki türü tespit edilmiştir. Bu bitkilerden Karadeniz Salkımı, Peygamber Çiçeği ve *Crepis Macropus* Avrupa’da yalnızca Trakya’nın Karadeniz sahillerinde görülen endemik bitkilerdir. Alanda yayılış gösteren Kum İncisi, Peygamber Çiçeği, Akyumak ve Kum Zambağı ise Bern Sözleşmesi ile koruma altına alınan nadir bitkilerdir.

3.1.2.4 Sulak alan bitkileri: İğneada’da yer alan göller ve çevresindeki bataklıklar birçok su bitkisi türünün yaşam alanıdır. Göl içlerinde su derinliğinin 50-100 cm olduğu alanlarda yayılış gösteren ve yer yer örtüşü %100’ü bulan bitki topluluğunun baskın türleri *Schoenoplectus lacustris*, *Phragmites australis*, *Thypha domingensis* ve *T. angustifolia*’dır.

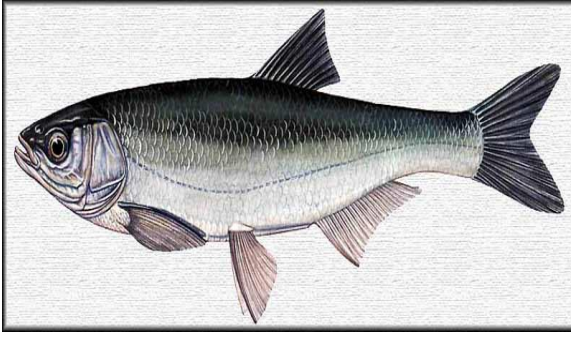
Floristik kompozisyonu daha zengin olan taban suyu yüksek yarı tuzlu bataklık alanlarda *Bolboschoenus maritimus*, *Cladium mariscus*, *Juncus heldreichanus*, *Sparģanium erectum*, *Atriplex patula*, *Chenopodium chenopodioides*, *Spergularia bocconii*, *Leucojum aestivum* (göl zambağı), *Limonium gmelinii*, *Cirsium creticum*, *Polypoğon viridis* gibi bitkiler yayılış gösterir. Hamam ve Pedina gölleri etrafındaki tatlısu bataklıkları ise Türkiye’de örneğine çok az rastlanan Avrupa-Sibirya tatlısu florasını içermesi açısından oldukça önemlidir. Bu bataklıklarda görülen tehdit altındaki göl kestanesi (*Trapa natans*) ve nilüfer (*Nymphaea alba*) toplulukları yüksek su kalitesinin göstergesi olarak kabul edilir. Dere kenarlarındaki doğal setler boyunca yayılış gösteren kumlu mera toplulukları arasında, Türkiye için yeni bir tür olan *Logfia minima* ve nadir görülen bazı *Trifolium* türlerine rastlanır.

Bölge hem sahip olduğu subasar (longoz) ormanları hem de nadir ve endemik bitki türleri sayesinde botanik turizmine ilgi duyan ekoturistlerin ilgisini çekebilecek potansiyele sahiptir.

3.1.3 Hayvan Türleri:

3.1.3.1 Balıklar: İğneada’nın lagün, göl ve dere gibi farklı sulak alanlarında bilinen 30 balık türü yaşamaktadır. Bu balık türlerinden 8’i Bern Sözleşmesinde “korunması gereken tür” ilan edilmiştir. Bunlar; Dere Hamsisi (*Chalcalburnus chalcoides*). Deniz İğnesi (*Syngnathus abaster*), Tatlısu Kaya Balığı (*Neogobius fluviatilis*), Kurt Balığı (*Aspius aspius*), Noktalı İnci Balığı (*Alburnoides bipunctatus*), Acı Balık (*Rhodeus amarus*), Taş Yiyen Balık 1 (*Cobitis taenia*) ve Kababurun Balığıdır (*Chondrostoma nasus*). Balık çeşitliliğinin en fazla olduğu Mert, Erikli ve Saka lagün gölleri, üreme, beslenme ve korunma amacıyla denizden tatlı suya veya tatlı sudan denize göç eden kefal (*Mugil cephalus*) ve gümüş balığı (*Atherina boyeri*) gibi balık türlerine de ev sahipliği yapmaktadır. Bir tatlısu gölü olan Hamam Gölünde kerevit, alanı besleyen derelerin Istranca Dağları’ndan çıkan kaynaklarında ise kırmızı benekli alabalık (*Salmo trutta*) yaşamaktadır.

3.1.3.2 Kuşlar: İğneada ornitolojik olarak Batı Palearktiğin önemli kuş göç yolları üzerindedir. Çeşitli bitki ve hayvan türlerine yaşam alanları oluşturmalarıyla yüksek biyoçeşitlilik değeri içermektedir. Ayrıca, Avrupa kıtasında ender özellik gösteren kritik bir ekosistem ve sıcak nokta oluşu gibi nedenlerle Avrupa Kıtası ve Dünya doğa mirasını koruma açısından uluslararası öneme sahip bir alandır.

Kapladıkları alan itibarıyla sırasıyla kıyı kumulları, kıyı çayırları, ormanlık alanlar ve kayalık kıyılardan oluşan sahillere Istranca Dağları'nı hem içinde yaşayan kuşlar hem de göçmen kuşlar için çok önemli bir alan haline getirmektedir. Türkiye kuş varlığını oluşturan 454 kuş türünden yarıya yakını (194 tür) yıl içerisinde İğneada'da görülebilmektedir. Alan çok sayıda su kuşu ve yırtıcı kuşun, özellikle de leyleklerin (ak ve karaleylek) sonbahar göçünde geçiş yoludur. Bazı su kuşları (balıkçılar, kazlar, ördekler, su tavukları, yağmurcunlar vb.) ve yırtıcılar (kartallar, şahinler, doğanlar, deliceler vb.) ise alanda üremektedir.

Alanda görülen dokuz kuş türü, İğneada ekosisteminin sağlıklı işleyip işlemediğini gösteren gösterge tür olarak kabul edilmiştir. Bu türlerden Küçük Yeşil Ağaçkakan ülkemizde sadece Kuzey Trakya'da yayılım göstermektedir. Cüce Karabatak, Ak Kuyruklu Kartal ve Küçük Kerkenez ise Avrupa Kırmızı Listesi'nde nesli tehlike altında olan ve/veya tehlike altına girebilecek türlerdir.

Bölgedeki 133 kuş türü, SPFS (Strickly Protected Fauna Species =Kesinlikle Koruma Altına Alınması Gereken Türler), 51 kuş türü PFS (Protected Fauna Species = Koruma Altına Alınması Gereken Türler) olmak üzere 184 kuş türü Bern Sözleşmesi'ne göre tehlike kategorisindedir.

İğneada'da özellikle Mert ve Erikli gölleri su kuşları için beslenme, barınma, konaklama ve yuvalanmaları açısından önemli bir sulak alandır. İki tarafının ormanla çevrili olması ve geniş bir sazlık alanın bulunması burada bulunan kuşlar için çok büyük avantajlar sağlamaktadır 32. Kuş gözlemciliği yapmak isteyenler tarafından İğneada sulak alanları ve çevresi sahip olduğu bütün bu potansiyel ile 4 mevsimde de ziyaret edilebilir.

3.1.3.3 Kelebekler: İstrancalar ve çevresi kelebek türü açısından oldukça zengindir. Karaca (2008)'ın hazırladığı çalışmada, Kırklareli'nde toplam 114 kelebek türü bulunduğunu belirtmektedir. Bunlardan 5 tür Papilionidae, 13 tür Pieridae, 28 tür Nymphalidae, 20 tür Satyridae, 32 tür Lycaenidae, 1 tür Riodinidae ve 15 tür Hesperidae'den oluşmaktadır. Bölgede kelebekler için belirlenen habitat tipleri şöyledir:

1. Longoz adlandırılan subasar ormanları
2. Tarım alanları

3. Orman içi açıklıklar
4. Karışık ormanlar
5. Dereler boyunca uzanan çalılıklar
6. Çam ekim alanları

Kelebekler özellikle orman içi açıklıkları, çayırları, yol kenarlarındaki ve dere kenarındaki açık alanları tercih ederler.

Kelebek gözlemciliği yapmak isteyenler, İğneada ve çevresinin sahip olduğu birçok kelebek türünü doğal ortamlarında gözlemleme imkanı bulabilirler.

3.1.3.4 Memeliler: Memeli tür çeşitliliği oldukça yüksek olan İğneada ve çevresi, tüm Türkiye'deki memelilerin %34'ü ve Trakya'daki memelilerin %57'sini barındırmaktadır. Sahada; geyik, karaca, yaban domuzu, kurt, tilki, çakal, yaban kedisi, sansar, orman faresi, porsuk, yarasanın yanı sıra temiz suların göstergesi su samuru gibi önemli yaban hayvanları yaşamaktadır. Alanın her yerinde varlığı tespit edilen Orman Faresi, et-oburlar ve gece-gündüz yırtıcılarının besinini oluşturduğu için gösterge tür olarak tespit edilmiştir.

3.1.3.5 İki Yaşamlılar ve Sürüngenler: İğneada ve çevresi, 6 iki yaşamlı ve 11 sürüngen türüyle Trakya genelindeki ikiyaşamlı ve sürüngen sayısının yarıdan fazlasını

barındırmaktadır. Bunun nedeni sulak alanların özellikle de tatlı su ortamlarının, zengin bitki örtüsü ve böcekleriyle, iki yaşamlı ve sürüngen türleri açısından besin değeri yüksek, çekici bir yaşam ortamı oluşturmalarıdır. Bern Sözleşmesine göre kesinlikle korunması gereken ikiyaşamlı türlerden Pürtüklü Semender (*Triturus karelini*) ve Gece Kurbağası (*Bufo viridis*) ile sürüngen türlerinden Oluklu Kertenkele (*Ophisaurus apodus*), Yeşil Kertenkele (*Lacerta viridis*) ve İnce Kertenkele (*Ablepharus kitaibelii*) alanda yaşamaktadır. Bunların dışında Yılan ve Kaplumbağa türleri de dahil 17 tür ikiyaşamlı ve sürüngen türü yaşam alanı çok

uygun bu bölgede barınır.

3.1.3.6 Omurgasızlar: 310 tür böcek bulunan İğneada ve çevresinde, yapılan çalışmalar sonucunda 123 türle Pedina ve Hamam Gölü arasındaki bölge en zengin bölge olarak tespit edilmiştir. Bölgede bulunan orman içi açıklıklar, böcek türleri için uygun yaşam alanları oluşturmaktadır. IUCN (Uluslararası Dünya Koruma Birliği) koruma kategorisinde yer alan Büyük Teke Böceği ve Benekli Bakır Kelebeği alanda kendine uygun yaşam ortamı bulmuştur.

Bu türlerden Büyük Teke Böceği, orman içindeki ağaçlarda yaşamakta ve türün buradaki devamlılığı amacıyla izlenmektedir. Böcek türlerinden besin zincirinin en üstünde yer alan Helikopter böceği İğneada ve çevresi için gösterge böcek türü kabul edilmiştir. Sulak

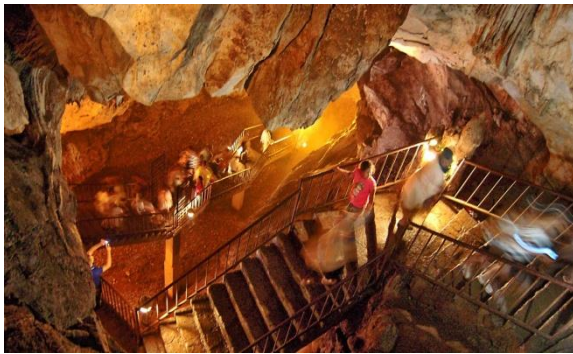
alanların civarında yaşayan ve kolayca gözlenebilen bu yaygın tür, diğer böcek türleri ile beslenerek böcek nüfusunun kontrolünde önemli rol oynamaktadır. İstrancalar çok zengin fauna çeşitliliğine sahiptir. Yaban hayatı (fauna) gözlemlene ile ilgilenen kişiler 4 mevsim bölgeye gelerek hayvanları doğal ortamlarında gözlemlene imkanı bulabilirler.

3.1.4 Mağaralar

Kırklareli il sınırları içinde pek çok mağara bulunmaktadır. Bunlardan bir kısmı tarih öncesi dönemlerde, diğer bir kısmı ise Erken Hristiyanlık sürecinde, bu din mensupları tarafından iskana tabi tutulmuş, turizm açısından önemli mağaralardır. Doğal özellikleri itibariyle dikkat çeken ve turizme yönelik çalışmaların yürütüldüğü 4 adet mağara bulunmaktadır. Bunlar; Dupnisa Mağarası, Yenesu Mağarası, Domuzdere Mağarası ve Kıyıköy Mağarası'dır.

3.1.4.1 Dupnisa Mağarası: Dupnisa Mağarası Kırklareli'nin Demirköy ilçesinde yer almaktadır. 3150 metre uzunluğuna sahip olan mağara, Trakya bölgesinde turizme katkı sağlayan tek mağara özelliğindedir. Yeraltında olması ile farklı bir yapıya sahip olan Bulgarca "Karadelik" anlamına gelen Dupnisa Mağarası'na 3 farklı kapıdan giriş yapmak mümkündür.

Yaklaşık üç bin metre uzunluğu ile bilinen mağaranın ilk bin metresi su ile dolu bir girişe sahiptir. Dupnisa Mağarası kapılarının isimleri sırasıyla; Dupnisa Dolin, Kuru Mağara ve Kız Mağarası olarak isimlendirilmiştir. En derin girişe sahip olan Dupnisa Dolin kapısıdır. Mağara içinin yarasalarla dolu olması, Dupnisa Mağarası'nın oldukça ürkütücü özellikte olmasına neden olmaktadır.

Dupnisa Mağarası'nın yaklaşık olarak 180 milyon yıl önce oluştuğu bilinmektedir. Orman içinde yer alan Dupnisa Mağarası, havası itibariyle serin özellikte olan bir yapıya sahiptir. Dupnisa Mağarası, ekosistemin gelişmesi için önemli bir role sahip mağaralardan biridir. Özellikle pek çok yarası türünün mağara içinde üremesine olanak sağlaması, Kırklareli turizm yönetimine kış aylarında yarasaların ölmemesi için Dupnisa Mağarası'nı kış turizmine kapalı tutma kararını aldırıştır. Bu karar önemli bir hassasiyet örneği niteliğindedir.

Yeraltı cenneti olarak eşsiz özellikleri ile nitelenen Dupnisa Mağarası, bulunduğu bölgede ilk turizme açılan mağara özelliği ile ilgi çekmektedir. 2003 yılından beri her yıl yerli ve yabancı turistlere ev sahipliği yapan mağara, gören herkesin büyülenmesine neden olan özelliklere sahiptir. Dupnisa Mağarası'nın öne çıkmasındaki en önemli özelliklerinden biri de; Türk ve Bulgaristan sınırında yer alan Rezve Deresi'ni oluşturmasıdır.

Turizm Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemeler sonucunda Trakya turizmine kapılarını açan Dupnisa Mağarası, binlerce metre derinliğe sahip olmasına karşın, sadece 500 metrelik kısmı düzenlemelerle turistlerin beğenisine sunulmuştur. Daha derinliklere sadece adrenalin tutkunu dağcılarının inebilmesi söz konusudur. Yaklaşık otuz üç bin yarasanın yaşadığı Dupnisa Mağarası, diğer ilginç özellikleri ile de her yıl turistlerin en çok merak ettiği yerlerden biri olmaktadır. Ziyaretçilerin Dupnisa Mağarası'nı rahatlıkla gezebilmeleri için ışıklıdırma sistemi oldukça yeterlidir.

Kırklareli'ne yolu düşenlerin mutlaka keşfetmeleri gereken bir mağara olan Dupnisa Mağarası, özellikleri ve görünüşü ile turistler için oldukça ilgi çekici yerlerden biridir. Mağara içinde bulunan göller ve göl üzerlerine düşen duvar saçakları Dupnisa Mağarası'nın oldukça ilginç bir görünümde olmasına neden olmaktadır.

3.1.4.2 Yenesu Mağarası: Trakyanın üçüncü büyük mağarasıdır. Yenesu'nun içi, görünümüleri son derece güzel, her türden damlataşlar (sarkıt, dikit, sütun duvar damlataşları, damlataş havuzları ve makarnalar) ile kaplıdır. Damlataş havuzu veya göllerin üzerine

saçaklar şeklinde inen veya tabanından yükselen bu şekiller mağaraya sihirli bir hava kazandırmıştır.

Balkaya Köyünde bulunmakta olup 1.620 metre uzunluğundadır. Trakyanın üçüncü büyük mağarasıdır. Yenesu'nun iç görünüşleri son derece güzel, her türden damlataşlar (sarkıt, dikit, sütun duvar damlataşları, damlataş havuzları ve makarnalar) ile kaplıdır. Damlataş havuzu veya göllerin üzerine saçaklar şeklinde inen veya tabanından yükselen bu şekiller mağaraya sihirli bir hava kazandırmıştır.

3.1.4.3 Domuzdere Mağarası: Domuzdere Mağarası, Kırklareli ilinin Vize ilçesi sınırları içinde yer almaktadır. Mağara 300 metre uzunluğundadır.

3.1.4.4 Kıyıköy Mağarası: Vize İlçesi, Kıyıköy Beldesinin 2 km. güneyinde bulunmaktadır. 305 metre uzunluğundadır. Kıyıköy Mağarası turizm amaçlı kullanıma uygun özelliklere sahiptir.

3.1.5 Koruma Altındaki Yerler:

3.1.5.1 Milli Parklar: Karadeniz kıyısında Türkiye – Bulgaristan sınırında yer alan İğneada Longozu, mevsimsel subasar ormanları, bataklıkları, tatlı su gölleri ve kıyı kumullarını bir arada bulunduran ender ekosistemlerden biridir. Kırklareli sınırındaki 3.155 hektarlık alan 2007 yılında milli park ilan edilmiştir.. Longoz (subasar) ormanları, ulusal olduğu kadar uluslararası ölçekte de ender özellik gösterirler. Bu tip ormanlara ülkemizin bazı bölgelerinde de rastlanılmasına rağmen, gerek büyüklüğü ile gerekse de karakteristik özelliğini tam olarak göstermesiyle diğer alanlardan ayrılmaktadır. Bu nedenle bu ormanlar “uluslararası ölçekte ender” özelliktedirler. İğneada’da 3 ayrı bölgede Longoz Ormanı bulunmaktadır. Bunlar; Saka Gölü, Erikli Gölü ve Mert Gölü Longozu’dur.

İğneada kıyı kumulları bölgedeki subasar ormanlar ile birlikte alanın en hassas ekosistemlerini oluşturur. İğneada kıyı kumulları çevre şartlarından fazlaca etkilenmeden günümüze kadar büyük oranda korunmuş nadir kumul ekosistemlerindendir. Nadir ve endemik bitkilerin büyük bir kısmı, bölgedeki kıyı kumulları üzerinde yaşamını sürdürmektedir. Bu nedenle korunması gereken habitatların başında kıyı kumulları gelmektedir.

İğneada longoz ormanlarında geyik, karaca, yaban domuzu, kurt, tilki, çakal, yaban kedisi, sansar, porsuk, yarasa, su samuru gibi memeliler; cüce karabatak, ak kuyruklu kartal, küçük kerkenez, küçük yeşil ağaçkakan gibi toplam 194 kuş türü görülmekte; pürtüklü semender, gece kurbağası, oluklu kertenkele, yeşil kertenkele, ince kertenkele, yılan ve kaplumbağa gibi sürüngen ve iki yaşamlılar, büyük teke böceği, benekli bakır kelebeği gibi böcekler; dere hamsisi, deniz iğnesi, tatlı su kaya balığı, kurt balığı, noktalı inci balığı, acı balık, taş yiyen balık, Karaburun balığı gibi balıklar yaşamaktadır.

Avrupa'nın güneydoğusuna özgü Dişbudak-Meşe-Kızılağaç karışık orman tipinin en sulak bölümlerinde kızılağaç ve dişbudak, nispeten daha kuru bölümlerde ise saplı meşe başta olmak üzere çeşitli meşe türleri baskındır. Buna ek olarak tırmanıcı bitki türleri ormanın en belirgin özelliğidir. Alan, uluslararası sözleşmelerle korunan bitki türlerinin bulunduğu zengin florası nedeniyle oldukça önemlidir. Küresel ve Avrupa ölçeğinde tehdit altında bulunan endemik ve nadir bitki türleri bu alanda yer almaktadır.

3.1.5.2 Tabiatı Koruma Alanları:

Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı: Kırklareli ili, Vize ilçesi, Kıyıköy köyü sınırları içerisinde 329 ha'lık alan 1994 tarihinde Tabiatı Koruma Alanı olarak ilan edilmiştir. Trakya Alt Bölgesi'nin tek doğal Karaçam Meşceresi'ne sahip alanıdır. Karaçam, Macar Meşesi, Sapsız Meşe, Saçlı Meşe, Gürgen, Dişbudak, Kayın, Akçaağaç, İhlamur, Kızılağaç sahadaki başlıca ağaç türlerini oluşturmaktadır. Sahada; karaca, yaban domuzu, kurt, çakal, sansar, tilki, porsuk, tavşan bulunmaktadır. Bakir kıyısı, temiz ve berrak denizi ve yer yer kayalık yapısı ile nesli tehlikeye düşmüş bir tür olan Akdeniz Foku'nun da yaşamasına elverişli bir habitat durumundadır.

Saka Gölü Longozu Tabiatı Koruma Alanı: Marmara Bölgesinde, Kırklareli ili, Demirköy ilçesi, Sivrililer köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Saha; 1345 Ha. büyüklüğünde ve Demirköy'e 26 km. mesafededir.

Çok sınırlı yayılışa sahip, yok olma tehlikesiyle karşı karşıya bulunan subasar ormanların Avrupa çapında nadir ve eşsiz bir örneğini oluşturmaktadır. Özellikle, henüz bozulmamış doğal bir çevrenin yanı sıra Saka, Pedina ve Hamam Gölleri'nin varlığı alana estetik açıdan da güzellik ve değer katmaktadır.

Kızılağaç, karaağaç, dişbudak başlıca ağaç türleri olup, ayrıca meşe, gürgen, kayın, karakavak, akkavak, söğüt, ıhlamur ve ceviz bulunmaktadır.

Geyik, karaca, tilki, kurt, tavşan, domuz, yaban kedisi, kuğu, yaban ördekleri, yaban kazları, çulluk, tahtalı, engerek, kör yılan, su yılanı, sazan, mercan, levrek, kerevit faunayı oluşturmaktadır.

3.1.5.3 Doğal Sit Alanları Istranca Dağları ve çevresinde bulunan doğal sit alanları aşağıda verilmiştir.

- Demirköy Sivrililer Köyü, Pedina Tepe Mevkii, Pedina Gölü ve çevresi 1. derece Doğal sit+ 1.derece Arkeolojik sit alanı.(24.08.1990/759 tescil kararı)
- Demirköy, İğneada Mert Gölü ve çevresi 3.derece Doğal sit
- Demirköy İğneada Erikli Gölü ve sahil çevresi, 2.derece doğal sit (11.07.1991/944 tescil kararı)
- Demirköy Sivrililer Köyü, Hamam Gölü ve çevresi 1. derece Doğal sit.(24.08.1990/759 tescil kararı)
- Demirköy, Dupnisa Mağarası 1.derece doğal sit (11.07.1991 /944 tescil tarihi)

- Vize, Kıyıköy Kazandere, Papuçdere yatakları (20.06.1990/717 tescil kararı)
- Saka Gölü Longoz Ormanları 1.derece doğal sit (11.07.1991/944 Tescil kararı)58.

3.1.6 Su Kaynakları

3.1.6.1 Göller: Kırklareli’nde büyük göl yoktur. Çoğu denizle bağlantılı olan küçük göller, Istranca Dağları’nın doğusunda, oldukça büyük bir alan kaplayan İğneada çöküntü oluğunda toplanmıştır.

Longoz ormanları ile kumullar arasında büyüklükleri değişken lagün gölleri ve iç kısımlardaki orman içi göller, bölgenin sulak alanlarını oluşturmaktadır. Kuzeyden güneye doğru Erikli Gölü, Mert Gölü ve Saka Gölü birer lagün, Hamam ve Pedina Gölleri ise orman içi gölleridir. Mert ve Erikli gölleri Trakya bölgesinin kuzeydoğusunda, Kırklareli ili, Demirköy ilçesi, İğneada beldesi sınırları içerisinde kalan, Bulgaristan sınırına 15 km uzaklıkta iki lagün gölüdür.

Mert Gölü: Demirköy ilçesinde ve İğneada’nın 1 km güneyinde, Koca Göl olarak da bilinen bu göl Deringeçit Deresi’nin zamanla denizi doldurması ile oluşmuş bir lagün gölüdür. Göl, doğusunda bulunan Karadeniz’den bir kum seddesi ile ayrılmıştır. Ancak suların yükselmesi ile birlikte zaman zaman denizle birleşmektedir. Bu bölgedeki ormanlık alanlar, yağışların bol olduğu özellikle ilkbahar ve sonbaharda sular altında kalmaktadır. Bu nedenle bölge Mert Longozu (Koca Longoz) olarak da bilinmektedir. Bir bölümü sazlıklarla kaplı olan göl, kuzeybatısında yer alan Deringeçit Deresi ile beslenmekte ve fazla suyunu doğrudan Karadeniz’e akıtmaktadır. Gölün 2/3'lük bir bölümünü sazlık ve bataklıklar oluşturmaktadır. Göl, Istranca Dağları’ndan akan Deringeçit Deresi ve birçok küçük dereciklerle beslenir. Küçük derecikler yaz aylarında kurumaktadır. Mert Gölü kuzeyden İğneada yerleşim alanı, güney ve batıdan ise Istranca Dağları ile kuşatılmıştır. Doğusunu ise Karadeniz sahili oluşturur.

Erikli Gölü: Demirköy ilçesi sınırları içinde, Karadeniz kıyısında ve İğneada'nın kuzeyinde bulunan Efendi Deresi'nin zamanla denizi doldurması ile oluşmuş bir lagün gölüdür. Gölün doğusu Karadeniz, güneyi İğneada yerleşim alanı, kuzey ve batısı ise ormanlık alandır. Büyük bir kısmı sazlıklarla çevrili olan göl, kuzeybatısında yer alan Efendi Deresi ile beslenmekte ve fazla suyunu doğrudan Karadeniz'e boşaltmaktadır. Gölün yaklaşık 2/3'ünü sazlık ve bataklıklar oluşturmaktadır. Erikli gölü Kuzeyden ve güneyden Istranca Dağları ile güneyden ise İğneada yerleşim alanı ile kuşatılmıştır. Erikli Gölünde 36 aquatik bitki türü ve 62 kuş türü yaşamaktadır.

Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 11.07.1991 gün ve 944 sayılı kararı ile Kırklareli ili, Demirköy ilçesi, İğneada Belediyesi sınırları içinde yer alan Mert ve Erikli Gölleri ve çevresindeki sulak alanlar "1.derece sit alanı" olarak tescil edilmiştir.

Saka Gölü: Demirköy ilçesinde ve İğneada'nın güneyinde yer almaktadır. Göl Bulanık Deresi'nin zamanla denizi doldurması ile meydana gelmiştir. Göl çevresindeki sazlık ve ormanlık alanlarla, Avrupa ve Türkiye'de nadir bulunan subasar ormanlarını oluşturmaktadır. Bu nedenle bölgeye Saka Longozu adı da verilmektedir. Kızılağaç, karaağaç, dişbudak başlıca ağaç türleri olup ayrıca meşe, gürgen, kayın, kara kavak, ak kavak, söğüt, ıhlamur ve ceviz bulunmaktadır. 1988 tarihinde Tabiatı Koruma Alanı olarak ilan edilmiştir.

Hamam Gölü: İğneada'nın 20 km. güneyinde, etrafı tamamen ormanlık alanla çevrili olan göl, Karadeniz'e 2 km. uzaklıkta, denizden yüksekliği yaklaşık 20 m.'dir. Yüzölçümü 19 hektar, en derin yeri 2,6 m'dir. Orman içinden gelen çok sayıda küçük derelerle beslenen göl fazla suyunu güneydoğusunda bulunan bir kanalla Bulanık Dere'ye boşaltmaktadır. Göl faunası içerisinde tatlı su levreği ve kerevit önemli bir yer tutmaktadır⁶⁹.

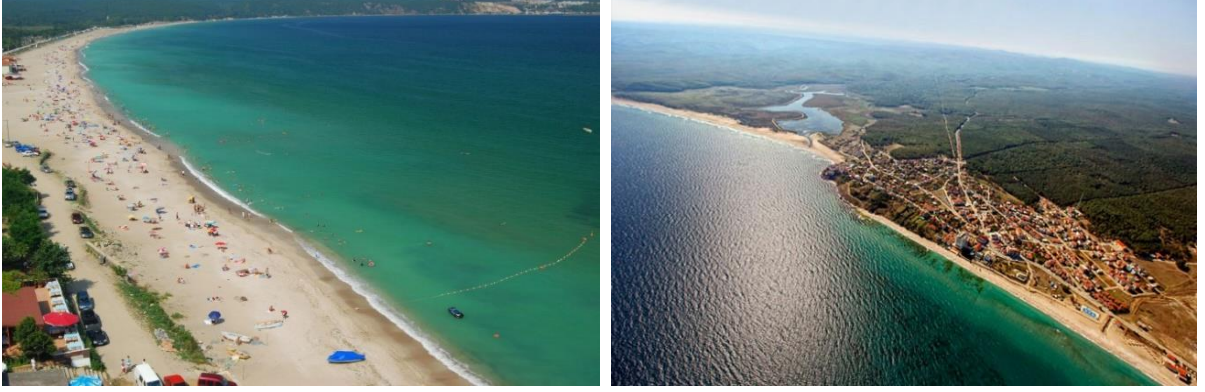

Pedina Gölü: İğneada'nın 25 km. güneyinde Hamam Gölü'nün 5 km. batısında bulunan bu göl, Hamam Gölü gibi tamamen orman içisindedir. Gölün yüzölçümü 10 hektar, en derin yeri 2.10 m'dir. Göl orman içisinden gelen küçük derelerin yanı sıra Pedina Deresi ile beslenmekte, fazla suyunu da bir kanalla Bulanık Dere'ye boşaltmaktadır. Istranca Dağlarında yer alan İğneada'nın civarındaki göller ve çevresi başta piknik, sportif olta balıkçılığı ve kamp olmak üzere çok sayıda rekreasyonel faaliyetlerin yapılabildiği alanlardır.

3.1.6.2 Deniz: Bölgede İğneada kıyı şeridinde denize girilmektedir. Demirköy'e 25 km, Kırklareli'ne 97 km mesafede bulunan İğneada, 40-50 m. genişliğinde ve yaklaşık 10 km uzunluğunda bir 24 kumsala sahiptir. Karadeniz'e bakan kıyı şeridi olması nedeniyle deniz genelde rüzgârlıdır. Haziran, temmuz ve ağustos denize girilebilecek en uygun aylardır. Denize gelen ziyaretçiler genelde Trakya Bölgesinden ve İstanbul'dan gelmektedirler.

İğneada'da ziyaretçilerin kalabileceği 4 yıldızlı bir otel ve çok sayıda pansiyonla, motel vardır.

3.2 KÜLTÜREL VE TARİHİ DEĞERLER

3.2.1 Kültürel Değerler

Bölge kültürel açıdan birçok zenginliği bünyesinde barındırmaktadır. Yöre insanının çoğunluğunu Gacallar, Pomaklar, Muhacirler ve Boşnaklar oluşturmaktadır. Bu kültürel kimliğin getirdiği zenginlikte gelenek ve göreneklere yansımıştır. Yörede doğumda, asker uğurlamada, ölümden, düğünlerde, yemek kültüründe vb. ağırlıklı olarak Trakya Kültürü görülmekle birlikte Rumeli ve Balkan Kültürü de hakimdir.

Koçaz Trak, Bizans ve Anadolu kültürünün etkisinin yer aldığı bir beldedir. Koçaz'ın birçoğu Osmanlı-Türk döneminde kurulmuş köklü tarihe sahip köyleri bulunmaktadır. Anadolu erenleri önderliğinde yöreye iskân ettirilen Alevi-Bektaşî inancına sahip Türkmen toplulukları varlıklarını bugüne değin sürdürmeyi başarmışlardır. Bazı köylerin nüfus yapısı ise Balkanlar'dan göç eden Türkler ve Tatar-Çerkez göçmenlerle çeşitlenmiştir.

3.2.1.1 Şenlikler

Kırklareli'nde farklı zamanlarda ve konularda birçok şenlik gerçekleştirilmektedir. Mart Dokuzu (Nevruz) kutlamaları (22 Mart), Hıdırellez kutlamaları- Karagöz Kültür Sanat ve Kakava festivali (Mayıs ayının üçüncü haftası-Kırklareli Şehir Merkezi), Topçubaba Festivali, Elmacık Bahar Şenlikleri, Demirköy çilek festivali (30 Haziran, Demirköy), Büyükmandıra Geleneksel Kavaşoğlu ve Şamdancıbaşı İbrahim Yağlı Pehlivan Güreşleri, At Yarışları ve Müzik Şenliği (25-26 Mayıs), Karahıdır Kiraz Şenlikleri (1-3 Haziran), Kırklareli Yayla Bolluk Bereket ve Bağ Bozumu Şenlikleri (25-30 Eylül), Koçaz Ceviz ve Bal Festivali, (17-19 Eylül), Alpullu İlk Şeker Kültür Ve Müzik Festivali, Babaeski, (28-30 Ağustos),

Lüleburgaz Belediyesi 1. Uluslararası Halk Dansları Festivali (Temmuz, Lüleburgaz),
Kaynarca Kültür ve Su festivali (Mayıs, Kaynarca)

3.2.2.2 Yöresel Tatlar

Kırklareli; coğrafi ve tarihi güzellikleri yanında yerleşim yerlerinde yöresel tatlar, doğal sebze, meyve, et ve süt ürünlerini sunan da bir şehrimizdir. Hardaliye, Kırklareli peyniri, Kırklareli köftesi, Poyralı pekmezi, Demirköy balı, bozası, kireçte kabak tatlısı, oğlak çevirmesi, kalkan balığı ve diğer mevsimsel balık çeşitleri, manda yoğurdu, bağ ürünleri, çilek ve Kırklareli kirazıdır. Yöresel tatlardan bazılarına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Hardaliye: Hardaliye Türkiye yerel lezzetleri haritasında Kırklareli mutfağına işaretli, yörenin üzümlerinden geleneksel metotlarla üretilen, alkolsüz ve ferahlatıcı bir içecektir. Asma yaprağı, hardal tohumu ve üzüm kullanılarak hazırlanan Trakya'ya özgü bir içecektir. Kuvvet verici, iştah açıcı, harareti önleyici, tansiyonu dengeleyici, dolaşım ve bağışıklık sistemlerini düzenleyici etkileri bulunmaktadır. Bu yüzden vitamin deposu olarak tüketilmektedir. Hardaliyenin koyu bir renge sahip olması için özenle seçilen papazkarası üzümler kabuğu kırılacak şekilde ezilmekte, ardından şarap ve sirkeye dönüşmesini engellemek için kabuğu çatlayacak kadar ezilen hardal tohumu ile asma yaprağı kaplı fiçılara yerleştirilmektedir. Kıvama geldiğinde de süzülerek içilmeye hazır hale getirilmektedir.

Poyralı Pekmezi: Kırklareli'ne özgü bir pancar pekmezi çeşididir. Trakya'nın diğer illeri olan Tekirdağ ve Edirne'de özellikle üzümünden pekmez yapımı yayginken; Kırklareli'nde pancar pekmezi yaygındır. Kırklareli şeker pancarı üretimine oldukça elverişli bir iklime ve toprak yapısına sahiptir. Poyralı Köyü'nde geleneksel yöntemlerle yapılan pancar pekmezi ülke genelinde nam salmıştır. Poyralı Pekmezi, diğer pekmezlerle göre daha koyu bir kıvama ve keskin bir aromaya sahiptir.

Diğer adından bahsedebileceğimiz yöreye ait ürünlerden bazıları da aşağıda sıralanmıştır.

Kalkan Balığı: Akdeniz, Ege Denizi, Marmara Denizi ve Karadeniz’de 20 ile 70 metre derinlikte yaşamakta olan bir balık çeşididir. Deniz dibinde yaşayan küçük balıklar, küçük deniz hayvanları ve yengeçler ile beslenmektedir. Trakya’nın Karadeniz kıyısında bulunan Kıyıköy beldesinde yaygın olarak tüketilmektedir. Kıyıköy, kalkan balığı ile ünlü bir belde olup, balığı yemek için çevre illerden gelenler bulunmaktadır. Kalkan balığı genelde tavada pişirilmekte olup yemeden önce derisinde bulunan düğmeler ayıklanmalıdır. Çok yağlı bir ete sahip olmadığı için çoğu kişi tarafından tercih edilen bir balıktır.

Kırklareli Peyniri: Kırklareli’ye özgü, burada yetiştirilen süt veren hayvanların sütü kullanılarak üretilmektedir. Trakya’nın diğer illeri olan Edirne ve Tekirdağ gibi Kırklareli’nin de peynirleri meşhurdur. Bölgede hem küçükbaş hem de büyükbaş hayvancılık yapıldığı için birçok peynir çeşidi üretilebilmekte ve peynir üretiminde doğal mayalar kullanılmaktadır.

Kireçte Kabak Tatlısı: Anadolu'nun birçok yerinde yapılan meşhur kabak tatlısına, kireç ile hazırlanan bir sosun eklenerek kireç ile kabakların dış kısmının kırırlaşması sağlanmaktadır. Böylelikle dışı ktır, içi yumuşacık olan bir kabak tatlısı elde edilmektedir. Oldukça hafif bir tada sahip olan kireçte kabak tatlısı, ekim ayının sonunda balkabağı sezonunun açılmasıyla oldukça çok tüketilmeye başlanmaktadır.

Kırklareli Köftesi: İlin yönesel yemekleri arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Trakya'nın diğer illeri olan Edirne ve Tekirdağ'ın da köfteleri meşhur olmakla birlikte her biri kendine özgü bir tada sahiptir. Bu köftenin yapımında Kırklareli'de bulunan Istranca'larda yetiştirilen hayvanların etleri kullanılmaktadır. Doğal ortamda doğal besinler ile yetiştirilen hayvanların eti ile hazırlanan köfte lezzetini buna borçludur. Izgarada pişirilen köfte, yanında ızgarada közlenmiş yeşil biber, ayrı bir tabakta domates ile biber sosu ve tercihe göre koyun yoğurdu ile servis edilmektedir.

Oğlak Çevirme: Kırklareli’ne özgü bir yemek olup, nisan-mayıs aylarında yapılır. Meşhur oğlak çevirmeciler, sadece oğlak mevsimi olan nisan-mayıs aylarında hizmet vermektedirler. Oğlak çevirme; kesilen oğlağın ön ve arka bacakları bağlanarak içine iri tuz konulması ve ağaçtan bir sırığa geçirilip tandırda yaklaşık üç saat pişirilmesi ile hazırlanmaktadır. Tabak yerine yağlı kağıt üzerinde , yanında kase yoğurt, taze sarımsak ve soğan ile servis edilmektedir.

Trakya Kıvırcığı Et ürünleri: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca Trkaya’da uygulanan “Kıvırcık Koyun Irkı Gen Kaynağı” ve “Kırklareli Kıvırcık Koyun Irkının Halk Elinde Islahı” projeleri ile saflığı korunan et kalitesi ve lezzeti ile öne çıkan, et yemeklerinde tercih edilen et ürünleri bulunmaktadır.

Boza: Trakya Bölgesi'nde genellikle özellikle Kırklareli'de oldukça çok üretilen ve tüketilen bir kış içeceği'dir. Soğuk kış günlerinde etkili bir koruyucu ve enerji verici olarak tüketilmektedir. Boza yapımında; darı irmiği, şeker ve su kullanılmaktadır. İçerisinde yüksek miktarda mineral ve vitamin bulunmaktadır. Besin değeri yüksek ve sağlıklı içecekler kategorisinde yer alan boza; demir, fosfor, çinko, kalsiyum ve A vitamini gibi vücudun gerek duyduğu besin öğelerini içermektedir. Servis edilirken tercihe bağlı olarak leblebi, tarçın ve fındık kullanılabilir. Kırklareli ile bir marka haline gelmiştir.

Manda Yoğurdu: Kırklareli'nin Kızılköy beldesinde oldukça meşhurdur. Manda yoğurdu, mandadan elde edilen süt ile üretilen bir yoğurt çeşididir. Eski yıllarda oldukça yaygın olan manda yetiştiriciliği, son yıllarda sadece Trakya Bölgesi'nin kuzeydoğu tarafında yapılmaktadır. Manda yetiştiriciliği genellikle Tekirdağ'ın Saray ilçesinde ve Kırklareli'nde yapılmaktadır. Buralarda yetiştirilen mandalardan elde edilen sütler kullanılarak manda yoğurdu ve manda kaymağı üretilmektedir. Kızılköy'de manda yetiştiriciliği yoğun olarak yapıldığı için yoğurdun en doğal halinin tadına burada bakılabilir.

Kırklareli Kirazı: Kırklareli Kirazı, zamanla Kırklareli'nin simgesi haline gelmiş olup il son zamanlarda "Kiraz Kenti" olarak anılmaya başlamıştır. 2013 yılından itibaren her yıl adına festivaller düzenlenmekte olup, her yıl düzenlenen "Karahıdır Kiraz Şenlikleri"nde en güzel kirazlar sergilenmekte ve çeşitli yarışmalar düzenlenmektedir. Zamanla bir marka haline gelmiş olan Kırklareli Kirazı lezzeti ile oldukça rağbet görmektedir.

Çilek: Kırklareli’nde yetiştirilen çilek, Trakya’da özel bir yere sahiptir ve kalitesi ile bir marka haline gelmiştir. Kırklareli, doğal koşulları çilek üretimine en uygun yapıya sahip olması ve düşük pH oranı ile en iyi çilek yetiştirme alanına sahiptir. 1982 yılından bu yana düzenlenen Çilek Festivali ile çilek ekimi ve tadı ile ünlü çileğin tanıtımı yapılmaktadır.

3.2.2 Tarihi Değerler

Istranca Dağları ve çevresi geçmişten günümüze kadar birçok kavim ve devlet hüküm sürmüştür. Bölgenin tarihi MÖ 4200-4000 yıllarına kadar uzanmaktadır. Bilinen ilk yerleşim Traklar tarafından yapılmıştır. 1369 yılına kadar Bizans İmparatorluğu yönetiminde kalan bölge bu tarihten sonra Osmanlı Devleti topraklarına katılmıştır. Bölgede bulunan belli başlı tarihi değerler şunlardır:

Kırklareli merkezde; Hızırbey Külliyesi, Kapan Camii, Beyazıt Camii, Karakaş Bey Camii, Kadı Camii, Üsküpdere Camii, Kilise, Kayalık Çeşmesi, Büyük Cami Çeşmesi, Gerdanlı Çeşmesi, Kocahıdır Çeşmesi, Kayyumoğlu Çeşmesi, Kapan Çeşmesi, Boyacı Çeşmesi, Karaumbey Çeşmesi, Söğütlü Çeşmesi, Kadı Çeşmesi, Paşa Çeşmesi, Hapishane Çeşmesi, Kırklar ve Kırklareli şehitlikleri, Niğdeli Ethim Onbaşı Anıtı, Karahıdır Anıtı ve eski Kırklareli evleri.

Demirköy ve çevresinde; Dolmenler ve Tümülüsler, Avcılar Köyü Osmanlı döneminden mezarlıklar ve yatırlar, Balaban Köyü Kız Manastırı, Rezve Deresi Volcan köprüsü,

Armutveren Köyü'nde rüzgar değirmeni, Yiğitbaşı Köyü 19.yy ait değirmen, Hamdibey Köyü Rum evleri, Demirköy Sefaköy Mevkii Adriya kalesi, Cenevizlilere ait Arap Kalesi, İkiz Tepeler Kalesi ve Şeytan Kalesi, Sivrilere Köyü Çingene Kalesi, Gölyaka Köyü Kılıçtepe Kalesi, Sislioba Kalesi.

Vize ve çevresinde; Ayasofya Kilisesi, Megalitik Kutsal Alanlar, Gazi Süleyman Paşa Camii, Şerbetdar Hasan Bey Camii, Sergen Camii, Sadri Bey Camii, Kıyıköy Camii, Yeni Cami, Fatma Hatun Mescidi, Karakoçak Tepe ve Soğucak Köyü Kaya Sunakları, Antik Tiyatro, Vize Kalesi ve Surlar, Kıyıköy Kalesi, Ferhat Bey Hamamı ve Çeşmesi, Cemilzade Mahmut Ağa Çeşmesi, Kıyıköy Çeşmesi, Asmakayalar Mağara Manastırı, Ayanikola Manastırı, Yenesu Mağarası, Çakıllı Tarihi Çınar Ağacı, Tümülüsler, Pazarlı Köyü Kaya Mezarları, Ergene deresi su kaynaklarından beslenerek vadilerde kemerli su köprüleri inşa edilerek İstanbul'a kadar uzanan antik Bizans su yolları.

Koçaz ve çevresinde; Tümülüs, menhir, dolmenler, Kocayazı Kalebayırı Kalesi, Ahmetler Kalesi, Aşağı ve Yukarı Kanara Kaleleri, Hasar kalesi ve Beypınar kalesi, höyükler, Osmanlı mezarları (ahlı köyü), Çeşmeköy, Erikler, Yoğuntaş, Topçular Köyü'nde Kanlıkaya Babası, Erenler Bayırı Babası ve Ahmet Baba türbesi; Kocatarla Köyü'nde Deliklikaya ziyaret yeri; Tatlıpınar Köyü'nde Kalfa Baba Yatırı; Malkoçlar Köyü'nde Höyük Baba Yatırı; Ahmetler Köyü'nde ise Kızıl Deli Yatırı, Kara Baba Yatırı, Yağmurlu Baba Yatırı ve Kuru Baba Yatırı.

Babaeski ve çevresinde: Cedid Ali Paşa Camii, Fatih Camii, Dördüzlü Çeşmesi, Belediye Çeşmesi, Hamam, Babaeski Köprüsü, Alpulu (Sinanlı) Köprüsü, Alpulu Şeker Fabrikası Kompleksi.

Lüleburgaz ve çevresinde: Sokollu Mehmet Paşa Külliyesi, Kemerli Dükkanlar, Sokollu Camii ve Medresesi, Dürüta'lim, Sokollu Hamamı, Kervansaray, Kadı Ali Camii, Çarşı (Orta) Çeşmesi, Zafer Çeşmesi, Su Yolları ve Kanallar, Zindan Baba Türbesi, Sokollu Mepmet Paşa Köprüsü, Küçük Köprü, Burgaz Su Duvarları

Pınarhisar ve çevresinde; Hundi Hatun Camii (Cami-i Kebir), Sadıkağa Camii, Çukur Çeşme, Balıklı Çeşme, Haydar Baba Yatırı, Binbir Oklu Ahmet Baba Türbesi, Sivil Mimarlık Örnekleri, kaleler, kilise kalıntıları, Kaya Manastırı, Poyralı ve Balkanköy Şehitlikleri

Pehlivan köyü ve çevresinde; Cami, Kuştepe Köyü Camii, Akarca Köprüsü ve resmi yapılar

Yukarıda bahsedilen tarihi ve kültürel yapılar bazılarına ilişkin fotoğraflar ve kısa bilgiler aşağıda yer almaktadır.

3.2.2.1 Höyük, Tümülüs, Dolmen ve Menhirler

Höyükler:

Geçmişte insanlar tarafından muhtelif defalar iskan edilmiş ve günümüzde çoğunlukla küçük birer tepe şeklini almış olan antik köy veya şehirlerdir. Kırklareli’nde halen kazısı devam etmekte olan Kırklareli Aşağıpınar ve Kanlıgeçit yerleşim alanlarının yanısıra, Tilkiburnu, Helvacı Şaban ve Koyunbaba höyüklerinde yüzey araştırmaları yapılmıştır. Düz iskan yerleşim alanları yanında, çeşitli mağaralarda tarih öncesi dönemlere ait yerleşim izlerine rastlanmaktadır. Bunlardan en önemlisi Kırklareli merkez ilçeye bağlı, Kayalı Köyü yakınlarındaki Bedre Mağarası’dır.

Tümülüsler:

Kırklareli il sınırları dahilinde şu ana kadar 200 civarında tümülüs tespit edilebilmiştir. Hızlı bir yok edilme süreci yaşayan bu anıt mezarların, yakın zamanlara kadar 400’den fazla olduğu tahmin edilmektedir. Genel olarak tüm Trakya’ya örnek teşkil edecek çeşitliliğe sahip olan Kırklareli tümülüslerinin Tunç Çağı’nın sonlarından (M.Ö. 14.-13. yy.), M.S. 3. yüzyılın başlarına kadar geniş bir zaman sürecinde yapımlarının devam ettiği, yapılan kazılarla tespit edilmiştir. Dış görünüm açısından küçük, orta ve büyük boy (1.5x10/20x70 m. boyutlarında) olarak dikkat çeken tümülüsler, esasında beş grup halinde farklı muhtevaya sahiptir. Bunlardan düz mezar şeklinde olan normal gömüler yanında, lahit ve çeşitli şekillerde oda mezar türünde olan tümülüsler de bulunmaktadır. Çakıllı, Yündolan ve Dügüncülü tümülüslerinde yapılan bilimsel kazılardan elde edilen eserler arasında, ölen kişiye (ölen savaşçı ise) ve atına ait zırh, günlük yaşamda kullanılan keramik ve metal eşya ile dini törenlerde kullanılan kaplara rastlanmaktadır. Yündolan Köyü tümülüsünde elde edilen bulgulardan da, ölenin bir Trak Şefi olduğu ve cesedinin yakıldığı anlaşılmaktadır. (Bu üç kazıda elde edilen buluntular Kırklareli Müzesinde sergilenmektedir.) Kırklareli İl sınırları dahilinde; Kırklareli Merkez İlçe çevresi, Eriklice, Kayalı, Dokuzhöyük Köyü, Üsküp

Kasabası, Babeski İlçesi Karahalil Kasabası, Demirkapı Köyü, Demirköy İlçesi Sivrililer Köyü, Kofçaz İlçesi Devletliağaç Köyü, Lüleburgaz İlçesi Ahmetbey ve Sakızköy Kasabası, Yenibedir, Umurca Köyü, Pehlivan köy İlçesi, Pınarhisar İlçesi İslambeyli Köyü, Vize İlçesi Kadıköy, Çakıllı, Okçular, Akıncılar, Çavuşköy, Müsellim, Hasbuğa ve kıyıköy Kasabası sınırları dahilinde Tümölüsler bulunmaktadır.

Dolmenler (Kapaklı Kaya Mezarları):

Dolmen kelimesi Keltçe olup, “Tolmen” taş masa anlamına gelmektedir. Dolmenler arkeoloji literatüründe megalitik anıtlar olarak geçmektedir. Dolmenlerin büyük çoğunluğu, dört ya da daha fazla kaya levhadan yapılmış, bu levhalardan daha büyük bir kaya levha ile de üstleri kapatılmış basit dikdörtgen kutulardır. Hepsinin üstü yapıldıkları dönemde toprak tümölüslerle kapatılmıştır. Doğu Trakya dolmenlerinin son Tunç Çağı bitimi ile İlk Demir Çağı başlarına tarihlendiği, ancak bunlardan bazılarının kullanımının M.Ö.VIII-VII. yüzyıllara kadar sürdüğü şeklindedir. Plan özellikleri bakımından Doğu Trakya dolmenleri tek odalı ve iki odalı olmak üzere iki ana guruba ayrılmaktadır. Her iki gurubunda önünde dromos şeklinde bir giriş bölümü bulunmaktadır.

Trakya’da çok sayıda görülen tümölüslerin erken safhası olarak kabul edilen dolmenler, genel olarak Kırklareli’nin kuzey – kuzeybatı dağ yamaçlarında ve bu yamaçlara yakın ova eteklerinde sıralanmıştır. Bölgede kapaklı veya kapaklı kaya olarak da anılan dolmenler, yekpare, yassı iri taşlardan, basit oda şeklinde yapılmış anıt mezarlardır. Şu ana kadar yapılan araştırmalarda Edirne’nin Lalapaşa ilçesi merkez olmak üzere, bir hat halinde Kırklareli’nin Demirköy ilçesi yakınlarına kadar ulaştığı tespit edilen dolmenlerin Erken Demir Çağı

(M.Ö.1300 – 800) sürecinde kullanım gördüğü anlaşılmaktadır.

Menhirler (Dikili Taş):

Megalit (büyük taş), dikili anıtsal mezar taşlarıdır. Kırklareli ve yakın çevresinde çok sayıda görülmektedir. Çoğunlukla yakın dönem mezarlık alanlarında da benzer dikili mezar taşları görülmekte ise de esas kullanım süreci Erken Demir Çağı'dır. Yükseklikleri ortalama 3 metreye varan dikit örnekleri Kırklareli merkez ilçe, Erikler, Değirmencik, Ahmet'çe köyleri ile Lüleburgaz ilçesinde görülmektedir. Ancak, Kırklareli merkezi de dâhil olmak üzere, çoğu ilçe ve köylerdeki Müslüman mezarlarında bulunan dikili taşların bir bölümünün orijinal yerlerinden sökülerek getirilen menhirler olduğu düşünülmektedir.

3.2.2.2 Kale, Kule, Anfi Tiyatro ve Sur Kalıntıları

Vize Antik Tiyatrosu:

Vize Antik Tiyatrosu M.S. 2. yy Roma Dönemine tarihlendirilmektedir. 1995-1997 yılları arasında üç sezon gerçekleştirilen kazı çalışmaları ile açığa çıkarılan yapının, oturma kademeleri (cavea), bunlar arasındaki yan yollar(parados), sahne binası(skene) ve orkestra kısmı gün yüzüne çıkarılmıştır. Yapılan çalışmalarda elde edilen buluntular; Roma – Bizans – Osmanlı Dönemlerine ait cam, metal ve keramik parçalarının yanı sıra mermer üzerine kabartma Dionysos sahnelerinin bulunduğu sahne rölyefleri ve heykeller yer almaktadır. Ayrıca İmparatorlara ait çok sayıda sikke bulunmuştur. Tiyatronun tamamının ortaya

çıkarılarak ören yeri haline getirilmesi amacıyla çalışmalar sürmektedir. Tiyatro, önümüzdeki yıllarda yapılacak geniş kapsamlı bilimsel bir kazı ile Kırklareli turizmine kazandırılacaktır.

Yoğuntaş (Polos) Kalesi:

Kale Yoğuntaş köyünün 500 m kuzeybatısında hakim bir tepede bulunmaktadır. Makedonya Kralı II. Philip döneminde, M.Ö. 4. yüzyılda yapılan kale, Helenistik, Roma, Bizans, Yunan ve Pers İmparatorluğu dönemlerinde kullanılmıştır.

Koyva Kalesi:

Merkez ilçeye bağlı, Kuzulu köyü yakınlarında olup, M.S. 3. veya 4. yüzyılda yapıldığı tahmin edilmektedir. Oldukça harap durumdadır. Çok az temel kalıntıları ve galerileri bulunmaktadır. Bu yapının kale olmaktan ziyade. Bir gözetleme kulesi olma ihtimali yüksektir. Kalıntıların 500 m. Güney istikametinde, yaklaşık olarak aynı dönemlere tarihlenen mağara manastırları bulunmaktadır.

Pınarhisar Sur ve Kale Kalıntıları:

Kale ve sur kalıntılarının kesin yapım tarihi bilinmemekle birlikte 5.yy Bizans'ına ait bir yapı topluluğu olduğu kabul gören görüştür. Bizans döneminde İmparator 2. Teodosius'un bu bölgedeki önemli şövalyelerinden biri olan Kozmos Dimitriyadis tarafından yaptırıldığı varsayılmaktadır. Virisis (Kaynak) adıyla anılan kale-sur topluluğunun yer aldığı tepenin hemen bitiminde (şimdiki Ali Özer parkı) ilçeye adını veren önemli kaynak sularının yeryüzüne çıktığı pınarlar bulunmaktadır.

Pınarhisar merkezden günümüze ulaşmayı başaramamış bu kale-sur kalıntılarında hariç, günümüze büyük tahripler sonucu ulaşamayan, ancak kalıntılarıyla kendini ele veren ilçenin Çayırdere köyünde Çayırköy kalesi, Erenler köyünde Hisarcık tepe kalesi, Evciler köyünde Mahya tepe ve Manastır tepe kaleleri, Yeniceköy beldesinde Yeniceköy kalesi olmak üzere benzer kale-sur kalıntılarında bahsedilebilir.

Vize Kalesi:

Vize'nin Kale Mahallesi'nde olan surlar, şehrin kuzey ve batısını kuşatmaktadır. İlk inşasının M. Ö.72 – 76 yıllarında olduğu tahmin edilmektedir. Daha sonra Bizans döneminde, 527 –

565 yıllarında, tekrar onarılmıştır. Muntazam kesme iri taşların üst üste yerleştirilmesi ve aralarının sağlam bir harçla bağlanması suretiyle yapılmıştır. Bu eski surların inşasında, yumuşak, sarımsı taş bloklar, şehrin kuzeyindeki sur bedenlerinde ise muntazam kesilmiş, mavimsi taşlar kullanılmıştır. Kalenin, Geç Bizans döneminde yeniden yapıldığı anlaşılmaktadır. Kale, iç ve dış kale olmak üzere iki kısımdan meydana gelmiştir. Yüksek burç ile güneybatısındaki dere kenarında bulunan hâkim burcun yapımına 12. yüzyıl sonu Komnenoslar devrinde başlanmış, Geç Bizans döneminde tamamlanmıştır. Halen eski Vize şehri surlarının batı ve güney kısımları ayakta. Batı tarafındaki surlar üzerinde birkaç burç, bunların önünde su yollarını korumak üzere yapılan bir burç daha vardır. Güney surları 3–4 m. yüksekliğe kadar korunabilmiş olup, büyük taş bloklarla yapılmıştır.

Kıyıköy Kalesi:

Vize ilçesi, Kıyıköy kasabasını önemli oranda kuşatan, Bizans dönemine (6. yüzyıl) ait, Iustinianus devrinde yapılmış bir kaledir. 9. ve 10. yüzyıllarda onarım gördüğü, üzerindeki harçtan anlaşılmaktadır. Kale, güneyde Kazandere, kuzeyde ise Pabuçdere arasında denize doğru uzanan bir yamaçta kurulmuştur. Kalenin batı cephesi düz araziye inmektedir. Doğu cephesi ise zemine kadar tahrip olmuştur. Yıkılmayan yerlerinden surların kesme muntazam taşlarla kaplı, içinin moloz dolgu olduğu anlaşılmaktadır. Bu bölümde duvar kalındığı 2.20 m. , yüksekliği ise 2.50 m. dolayındadır. İkinci kapının yanındaki surların yüksekliği 5 m'yi bulur. İkinci burç bugün mevcut değildir. Buradaki surlar 6 m'ye kadar yükselmektedir. Güney surlarının güneyinde gizli kapısı olup, kaleden bu kapıya 180 basamak merdivenle inilir. Saray Kapısı bugüne kadar iyi korunmuştur. Tuğla üzerine kesme blok taş kaplamadır. Üçüncü burçtan altıncı burca kadar 13 m. genişliğinde bir savunma hendeği vardır. Vize Kapısı taş ve tuğla hatıllarla örülmüş, 1991 yılında restore edilmiştir. Bunların yanında Vize'ye bağlı bazı köylerde de bir takım kale ve kule kalıntıları bulunmaktadır. Bu kalıntılardan şimdilik tespit edilebilenler Akpınar köyünde dört kule

kalıntısı, Hamidiye köyünde kale kalıntısı, Kızılağaç Çingene Kalesi ve Pazarlı yakınlarındaki kale/kule kalıntılarıdır.

Demirköy Tarihi Fatih Demir Dökümhanesi:

Kırklareli'nin Demirköy ilçesine güneydoğu istikametinden 3.800 m. mesafede bulunmaktadır. Döneminin en modern dökümhanesi sayılan ve Demirköy Tophane-i Amiriye İşletmeleri olarak anılan Demirköy Dökümhanesinde, Osmanlı ordularının bir kısım harp malzemeleri ile gemi, top ve silah yapımında kullanılan demir aksamın bir kısmı üretilmekteydi. Özellikle Fatih Sultan Mehmet Han'ın 1453 yılında İstanbul'un fethinde kullandığı topların güllerinin bir kısmını burada döktürdüğü belirtilmektedir. Osmanlı dönemine ait olan bu demir dökümhanesinde enerjinin su ile sağlanıyor olması ise ayrıca dikkate değer bir husus olarak önem taşımaktadır. Demir Çağı süresince madencilik açısından büyük öneme sahip olduğu anlaşılan Demirköy ve çevresinin, bu önemini Osmanlı Devleti'nin gelişimi sürecinde daha da arttırdığı anlaşılmaktadır. Döneminin en ileri teknolojisi ile demir dökümü gerçekleştirilen bu komplekste 15. y.y. ortalarından 19. y.y. sonlarına değin aralıksız üretim yapıldığı düşünülmektedir.

2000-2001 yıllarında yapılan araştırma ve kazı sonrasında Osmanlı Dönemine ait önemli bir sanayi tesisi kısmen de olsa kurtarılmış ve üzerinde bilimsel çalışmaların yapılabileceği bir alan haline getirilmiştir. Bu aşamadan itibaren "Kırklareli Demirköy Osmanlı Dönemi Demir Dökümhanesi Araştırma-Kazı ve Restorasyon Projesi" adı altında, Türk Bilim Tarihi Kurumu ile Müze Müdürlüğümüzün birlikteliğinde 2003- 2006 yıllarında devam edilmiştir. Bu kazı çalışmalarında seramik, cam eserlerin yanında top güllerinin de yer aldığı 34 adet arkeolojik eser ile 14 adet sikke ortaya çıkarılarak Müzeye alınmıştır. 2011, 2012 ve 2013 yılı kazı çalışmaları sırasında Dökümhanenin işlevine uygun olarak çok sayıda buluntu ele geçirilmiştir. Bunlar arasında kanalda yapılan kazı çalışmaları sonucunda çark sistemine ait olması muhtemel demir parçalar önemli bir yer tutmaktadır. Osmanlı endüstri arkeolojisini

belgeleyen somut veriler olan bu parçalardan bir kısmı iyi durumdadır. Bir kısmı ise tanımlanamayan küçük demir parçalar halindedir. Dökümhanede bu iki sezonda ele geçen buluntular arasında güller, lüle parçaları, porselen ve seramik parçaları, daha önceki yıllarda yapılan kazı çalışmalarında da çok sayıda bulunan cüruf, yerli üretim ve ithal (İngiliz) ateş tuğla örnekleri çıkmıştır. 2011, 2012 ve 2013 sezonu buluntularından Osmanlı Endüstri arkeolojisi açısından önem arz ettiği anlaşılan ve üretimle ilgili donanımlara ait olduğu düşünülen büyük boyutlu, beş demir parça envanterli eser olarak müzeye teslim edilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda açığa çıkarılan tesislerin restorasyonu ve çalışır vaziyette dökümhanenin bir açık hava endüstri müzesi olarak düzenlenerek Kırklareli turizmine kazandırılması ön görülmektedir.

Seyfioğlu Tabyası ve Taş Tabya:

Seyfioğlu Tabyası Kırklareli il merkezinin 3 kilometre kuzeydoğusunda, Taş Tabya ise 3 kilometre kuzeybatısında yer almaktadır. Seyfioğlu Tabyası ve Taş Tabya, 1877- 1878 Osmanlı- Rus Savaşı'ndan sonra güvenlik amacıyla inşa edilmiştir. Düşman saldırılarına karşı yapılan tabyaların yapımına 1879 yılında başlanmış olup, yapımı 1890 yılında tamamlanmıştır. Seyfioğlu Tabyası ve Taş Tabya inşa şekli bakımından Edirne Tabyaları'na benzemekte olup, savunma amacı bakımından farklılık göstermektedirler.

3.2.2.3 Köprü, Su Kemerli Yapıları ve Çeşmeler

Babaeski Köprüsü:

Kırklareli ili, Babaeski ilçe sınırında bulunan Babaeski Köprüsü, 1633 yılında 4. Murat Döneminde Anadolu'dan Balkanlara giden askeri ve ticaret yolu üzerinde inşa edilmiştir. Kesme taş kaplı, kargir bir köprü yapısına sahip olan Babaeski Köprüsü 6 kemerli olarak inşa edilmiştir. Günümüzde Babaeski Köprüsü faal olarak kullanılmaktadır.

Alpullu (Sinanlı) Köprüsü:

16. yüzyılda Sokullu döneminde yapılmıştır. Mimar Sinan'ın en muhteşem anıtsal köprüsüdür. Sivri kemerlidir. 76 cm'lik çevre taşlarını da tek taş olarak kullanmıştır. Genişliği 2, 5 m'yi bulan kemer taşına hiçbir köprüde rastlanmaz. Korniş profili aynı olup, korkuluk taşı ile dış yüzleri birleştirilmiştir.

Sokollu Mehmet Paşa Köprüsü:

İstanbul-Edirne asfaltı üzerinde, Lüleburgaz'ın Edirne çıkışı tarafında Lüleburgaz Deresi üzerinde bulunmakta olup, Sokullu Mehmet Paşa tarafından Mimar Koca Sinan'a yaptırılan Lüleburgaz Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi ile birlikte 1569-1570 yıllarında yapılmıştır. Halen kullanılmakta olup, İstanbul-Edirne asfaltı İlçe dışına alındıktan sonra bu köprü'nün yükü azalmıştır.

Küçük Köprü:

Atatürk İlkokulu civarındadır. 1569 yılında Sokollu Mehmet Paşa tarafından Mimar Koca Sinan'a yaptırılmıştır. Sağlam, tek gözlü, klasik tipte bir köprü olup, genişliği dört metredir.

Akarca Köprüsü:

Uzunköprü-Edirne yolu üzerinde, Pehlivan köy'e Uzunköprü tarafından girişte bulunan Ergene Nehri üzerinde bulunmaktadır. Ortadaki büyük kemerli gözün etrafında oluşturulan yuvarlak kemerli gözlerle toplam 7 gözlü olarak yapılan köprü, bugün kullanılır durumdadır. Üst yarısı kırılmış vetarihi bulunmayan kitbesine göre yapılış yılı kesin bilinmemekle birlikte, köprünün yapılış şekli, malzeme ve kullanım amacı gözetildiğinde Osmanlı döneminde 16.yy'da yapıldığı düşünülmektedir.

Lüleburgaz Büyükkarıştıran Su Yolları:

Lüleburgaz ilçesi Büyükkarıştıran kasabasında bulunmakta olup, 1569 yılında II. Selim'in emri ile Sokollu Mehmet Paşa tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Halen iki kule (su terazisi) ayakta durmaktadır.

Babaeski Dördüzlü (Dört Yüzlü) Çeşme):

Asfalt üzerinde, hamam karşısında bulunmaktadır.17. yy. yapısıdır. Şehir suyu akıtmakta olan çeşmenin kitabesi Bulgar istilasında kazınmıştır. Kesme köfeki taştan, dört cepheli ve kubbeli bir meydan çeşmesidir. Halen tek yüzü faal olup, Edirne'nin klasik çeşmeleri tipindedir.

Babaeski Belediye Çeşmesi:

Kare kaide üzerine prizma şeklinde olup, 3.5 metre yüksekliğinde, üzeri kubbe gibi köfeki taşı ile yapılmış, dört cepheli bir meydan çeşmesidir.

Lüleburgaz Çarşı (Orta) Çeşmesi:

İlçenin Turgut Bey Caddesi'nde Osmanlı padişahlarından IV. Mehmet tarafından 1667 (H.1078) yılında meydan çeşmesi olarak yaptırılmış olup, bu nedenle 4. Mehmet (Avcı) Çeşmesi ve Orta Çeşme olarak da bilinmektedir. Halen sağlam ve faal olup, cephe aynasında talik yazı ile beş mısralık ilk inşa kitabesi bulunur. Dört köşe ve dört cepheli olup, her yüzü kare şeklinde bir meydan çeşmesidir. Üzeri kubbe ile örtülü, duvarlar kesme köfeki taşındandır. Rivayete göre avlanmayı seven padişah IV. Mehmet bu yörede dinlenirken içtiği suyun hoşuna gitmesiyle bu mahalleye bu çeşmeyi yaptırmıştır.

Lüleburgaz Zafer Çeşmesi:

Çeşme; 1917 M. (1333 H.) yılında I. Dünya savaşının devam ettiği yıllarda yapılmıştır. 1920-22 yılları arasındaki Yunan işgali sırasında zarar görmüş ve 1962 yılında aslına uygun restorasyonu yapılmış, ancak 1990 yılında bir trafik kazası neticesinde kamyon çarpması ile yıkılmış ve tekrar yapılmıştır. Çeşmenin dört yanında yalakları ve suyu akan kurnası mevcut iken, bu yalak ve kurnalar 1944 yılında kaybolmuştur. Çeşme, köfeki taştan dikdörtgen sütun şeklinde olup, temel gövde, alınlık ve tabla üstünde küçük bir kubbeden ibarettir. Balkan Harbinden sonra Lüleburgaz'ın düşmandan geri alınışı, düşmanın kasabayı tahliye etmesi, askerlerin kışlalarına dönmesinin sevinç nişanesi olarak ta yapılan bu çeşme, anıt görünümünde, zarif edası ve kitabeleri ile kasabanın önemli yapılarından biridir.

Pınarhisar Çukur Çeşme:

Beylik Mahallesi'nde İstanbul yolu üzerindedir. 16. yüzyılda yapılmıştır. 9 merdivenle inilen çeşme, kemerli, tek cepheli ve yalaklıdır.

Pınarhisar Balıklı Çeşme:

Beylik Mahallesi'nde, İstanbul yolu üzerinde, 16. Yüzyıl yapımı bir çeşmedir. Yanında hayvan sulamaya mahsus geniş yalakları olan çeşme klasik yapıdadır.

Vize Sultan Çeşmesi:

Bulaca Mahallesi, Asmakaya yolu üzerindedir. 1770 yılında yapılmış olup, cephesinde altı satırlık Osmanlıca kitabesi vardır. Mermerden sivri kemerli ve üç yalaklıdır. Suyu devamlı akmaktadır.

Kuru Paşa (Kayalık) Çeşmesi:

Karacaibrahim Mahallesi'nde bulunmakta olup, 19. Yüzyılın ikinci yarısında yapılmıştır. Halen faal olup, suyu boldur.

Büyük Cami Çeşmesi:

Büyük Caminin Cumhuriyet Meydanına bakan tarafındadır. 19. Yüzyılın sonlarına doğru yapılan çeşme, çoğu zaman Alman Çeşmesi olarak da anılır.

Gerdanlı Çeşme:

Tırnova Caddesi'nde Acem Geçidi Sokak'ta bulunmaktadır. 19. Yüzyıl sonuna ait olup, faal durumdadır.

Kocahıdır Çeşmesi:

Eski İstanbul yolu üzerinde bulunmaktadır. 19. Yüzyılın ikinci yarısına ait olan yapı faal durumdadır.

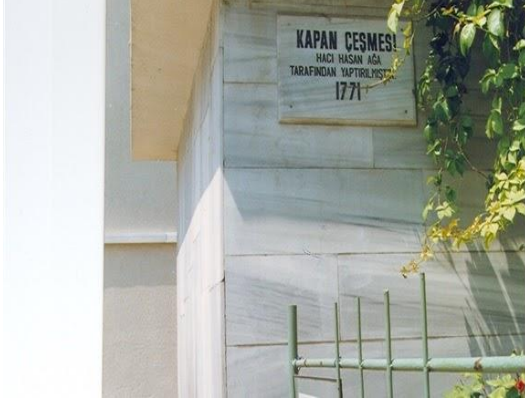
Kayyumoglu Çeşmesi:

Eski İstanbul yolu üzerinde bulunmakta olup, M.1768 (H.1182) yılında yapılmıştır. İlk inşa ve onarım kitabeleri mevcut olup, faal durumdadır.

Kapan Çeşmesi:

Yeni Belediye binası yanında, Kapan Camii'nin önündedir. 1771 yılında yapılmış olan çeşmenin altı beyit halinde Osmanlı Türkçesi'yle yazılmış inşa kitabesi bulunmaktadır. Orijinal özelliğini kaybetmekle birlikte halen faal durumdadır.

Boyacı Çeşmesi:

Namazgah Caddesi'nde bulunan çeşme, 1771 yılında yapılmıştır. Faal olan çeşmenin diğer adı Kolancı'dır.

Karaumbey Çeşmesi:

Karaumbey Caddesi'nde bulunmakta olup, 1844 yılında yaptırılmıştır. Kara Hasan Çeşmesi olarak da bilinmekte olup, faal durumdadır.

3.2.2.4 Kültür Merkezi, Müze, Anıt ve Şehitlikler

Kırklareli Müzesi:

1894 yılında yaptırılan, uzun süre Belediye Başkanlığı Binası olarak kullanılan yapı, 14 Ocak 1994 tarihinde teşhire açılmıştır. Müze, kültür ve tabiat, etnografya ve arkeoloji bölümlerine sahiptir. Müzede 2014 yılı sonu itibariyle; 2767 adet arkeolojik, 876 adet etnografik, 2867

adet sikke, 34 adet mühür ve mühür baskısı olmak üzere toplam 6544 adet eser bulunmaktadır.

Kırklareli Kültür Merkezi:

Ülke genelinde okuma-yazma oranı ve kültür düzeyi en yüksek illerden biri olan Kırklareli’nde, her türlü kültürel ve sanatsal etkinliğe cevap verebilen çağdaş donanımlı bir kültür merkezi bulunmaktadır. Kültür merkezi 23.000m2 arsa üzerindyaklaşık 4000 m2 inşaat alanına oturmakta, birbirine tüp geçitlerle bağlantılı üç ayrı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tiyatro, ikinci bölümde güzel sanatlar galerisi, üçüncü bölümde ise kütüphane salonu ve idari odalar bulunmaktadır.

Kırklar Şehitliği:

Kırk Şehitler Abidesi, 1363 yılının ilkbaharında (Padişah I. Murat Hüdavendigâr Dönemi) Demirtaş Paşa komutasındaki Türk ordularının Kırklareli’ni Bizanslılardan almaları sırasında şehit düşen Kırk Akıncı adına yaptırılmıştır. 0 adet mermer sütunla çevrili, 40 şehidin isimlerinin yazılı olduğu mermer lâhidin de bulunduğu dikdörtgen planlı abidenin iki yanında, mermer kenarlı ortası toprak ve çiçek ekili iki mezar daha vardır.

Kırklareli Şehitliği:

Eski İstanbul yolu üzerinde olup, 1926 yılında yapımına başlanmış, 1930 yılında tamamlanmıştır. 1963 yılında Türkiye Şehitlikleri İmar Cemiyeti tarafından yeniden düzenlenmiştir.

Poyralı Şehitliği:

Pınarhisar'a 5km mesafede, Poyralı Köyü yakınlarında, Yenibağlık Mevkii'ndedir. 1912 Balkan harbinde şehit düşen kahramanlar anısına 1981 yılında yaptırılmıştır.

Cevizköy Balkan Şehitliği:

Pınarhisar'a 13 km mesafede, Cevizköy'ün kuzey batısında, Cevizlik Mevkii'ndedir. 1912 Balkan harbinde pusuya düşürülerek şehit edilen 85 Türk Birliği anısına 1986 yılında yaptırılmıştır.

Niğdeli Ethem Onbaşı Anıtı:

Taş Tabya önünde bulunmaktadır. 1912 Balkan Savaşı'nda Taş Tabya'da şehit düşmüş Niğdeli Ethem Onbaşı anısına yapılmıştır.

Karahıdır Anıtı:

Kırklareli Merkez Karahadır Mahallesinde bulunmaktadır. 1444 yılındaki Varna Savaşında, düşman kralının başını keserek, savaşın Türkler lehine sonuçlanmasını sağlayan Karahadır anısına, Mutasarrıf İbrahim Süreyya tarafından 1914 yılında yaptırılmıştır.

Eski Kırklareli Evleri:

Merkez İlçe Yayla Mahallesi ağırlıklı olmak üzere, şehrin değişik yerlerinde bulunan mimari örnekler, çoğunlukla 19. ve 20. yüzyıl başlarına ait yapılardır. Bir kısmı, Neo-klasik stilde Rum ustalar tarafından yapılmış ve halen mesken olarak kullanılmaktadır.

3.2.2.5 Dini Yapılar

Hızırbey Külliyesi ve Camii (Büyük Cami):

İlimizin merkezinde bulunan bu cami Köse Mihalzade Hızır Bey tarafında inşa edilmiştir. 1383 yılında inşa edilen bu cami birçok medeniyette ev sahipliği yapmıştır. Hatta Avrupa da yapılan ilk cami olarak da bilinir. 1470 metre kareye sahip 15×15 ebatlarında yapılan bu cami 1000 kişilik bir ibadet yeri vardır. Deprem sonucunda bu cami yıkılmıştır. Daha sonra dikdörtgen şeklinde tekrar camiye yapmışlardır. Balkan savaşında Bulgarlar tarafında minaresi yarıya kadar yıkılmıştır. Savaştan sonra tekrar onarılmıştır. 1930 yılında Atatürk'ün burayı ziyaret ettiği ve restore edilmesi için talimat verildiği söylenmektedir. Birçok kez onarılan bu cami en son 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafında gerçeğine uygun tekrar restore edilmiştir. Kalem işi süslemeleriyle camiye bir canlılık katmıştır. Bu süslemeleri yapan 1308

yılında Kastamon’lu Hatat Tevik Paşadır. Yapısında Osmanlı erken dönemin mimarisi görülmektedir. Caminin olduğu yerde Hızır beyin mezarı olduğu da rivayet edilmektedir.

Sokollu Mehmet Paşa Külliyesi:

Kırklareli Lüleburgaz ilçesinde bulunan Sokollu Mehmet Paşa Külliyesi, Eski-İstanbul-Edirne yolu üzerindeki menzil yerinde bulunmaktadır. Sultan II.Selim zamanında bu külliyenin yapılmasında en büyük etken Lüleburgaz’ın hem ticari bir merkez, hem de Rumeli seferlerine çıkan ordunun konaklama yeri olmasıdır. Klasik Osmanlı külliyelerinin en büyüğü olan bu menzil külliyesi 40.000 m²’lik bir alana yayılmıştır. Mimar Sinan’ın eseri olan külliye, cami, medrese, çarşı, imaret, kervansaray, hamam, sıbyan mektebi, köprü ve türbeden meydana gelmiştir. Mimar Sinan’ın bu külliyenin yapımına 1568’den önce başladığı sanılmaktadır. Mimar Sinan burada yeni bir plan düzeni uygulamış, külliyei oluşturan yapılar bir bütün halinde düşünülmüş ve yanlara geniş kemerler halinde açılmıştır. Bunlar merkezi bir kubbenin etrafında toplanmıştır. Külliyenin cephe girişi de bu kubbenin altındadır. Külliyenin büyük bir kısmı iyi bir durumda olmasına rağmen kervansaray ve imaret 1935 yılında yıkılmış, hamam da yıkılırken Mimar Sedat Çetintaş’ın bu konudaki bir makalesi üzerine Atatürk tarafından durdurulmuştur. Günümüzde bu hamam korunmuştur.

Kervansaray, medrese, cami ve kütüphane aynı plan doğrultusu üzerinde bulunmaktadır. Kervansaray ile medrese arasında çarşı yer almaktadır. Cami ve kervansarayın kapıları dört kemerin taşıdığı büyük bir kubbe ile örtülüdür. Cami ile medrese arasındaki geniş bir avlu, üç tarafında revaklar ve bu revakların gerisinde de medrese odaları sıralanmıştır.

Kadı Ali Camii:

Osmanlı Sultanı I. Murat zamanında 1360-1363 yıllarında Hacı İlbeği tarafından oğlu Gazi Ali Bey adına yaptırılmıştır. Lüleburgaz'a Edirne istikametinden girişte, Lüleburgaz Sokollu Mehmet Paşa Köprüsü karşısında yer alır. Pınarhisar'dan getirilen taşlarla kare planlı, tek minareli olarak yapılmıştır. Halen ibadete açıktır.

Babaeski Cedid Ali Paşa Camii:

Babaeski halkı arasında "Büyük Cami" adı da verilen bu cami, 1560 yılında Veziri Azam Semiz "Cedid" Ali Paşa tarafından yaptırılmıştır. Mimarı, Mimar Sinan'dır.

Camii, tek kubbeli, çift revaklı, dış duvarları düzgün kesme taş, üstü kurşun kaplı, tek minarelidir. Çift revaklı son cemaat yeri, altı sütuna oturur. Beş yönlü olup, kapı girişinin üzeri çapraz tonozlu, yanları kubbelidir. İkinci son cemaat yerinin üzeri ahşap kaplamalıdır. 16 sütunlu avluya açılır. Önünde duvarları revaksız bir şadırvan avlusu ve ortada on iki köşeli bir şadırvanı vardır. Avlunun mihrap ekseninde ana giriş kapısı, sağdaki yan kapı üzerinde tamir kitabesi vardır. Cami, 1832 yılında Sultan II. Mahmut'un emri ile onarılmıştır. İç süslemelerde bu onarımda yapılmış olmalıdır.

Altıgen tabanlı kubbesi yanlarda ikişer, mihrap çıkıntısı üstünde bir olmak üzere beş yarım kubbe ile desteklenir. Mihrap çıkıntısını örten yarım kubbe, diğer dört kubbe ile aynı

ölçüdedir. Camiin altıgen tabanı köşelerde dışarıya taşırılarak bunların üstüne orta kubbe kasnağını destekleyen payanda kemerleri konulmuştur. Payanda kemerler doğuda ve batıda çift, öbür dört köşede tek olmak üzere sekiz adettir. Bunlar kubbenin yuvarlak kasnağını vurgular. Beş yarım kubbede yine yüksek ve yuvarlak kasnaklıdır. Ana kubbenin dört köşesinde silindir gövdeli, tepeleri dilimli kubbecikli ağır kulecikler vardır. Sağ da tek minare,altı şerefeli ve şerefe altı istalaktitlidir.

Bu cami, Mimar Sinan'ın Selimiye Camii'ni inşa etmeden önce uyguladığı maket camilerden biridir. İstanbul, Fındıklı'daki Molla Çelebi Camii'nin benzer planındadır.

Kırklareli Kadı Camii:

Kırklareli kent merkezinde bulunan Kadı Cami, 1577 yılında Emin Ali Çelebi tarafından inşa edilmiştir. Cami mimarisi oldukça dikkat çekicidir. Bugüne kadar birçok kez onarımdan geçilen tarihi cami günümüzde ibadete açıktır.

Kırklareli Karakaşbey Camii:

Yeni Hükümet semtinde bulunan cami, 1628 tarihinde Karakaş Hacı Mehmet Bey tarafından yaptırılmıştır. Halen ibadete açık olan cami, kare planlı, moloz taştan inşa edilmiş, ahşap çatılı ve kiremit örtülü bir yapıdır. Caminin minaresi, kesme muntazam küfeki taştan, tek şerefeli ve

külahı kurşun kaplamadır. Minaresi kaideye kadar yıkılmış, yeniden yapılmıştır. Camiye, sonradan, bir son cemaat yeri ilave edilmiştir.

Kırklareli Beyazıt Camii:

Kırklareli merkezinde Kocahıdır Mahallesi'nde bulunmaktadır. İlk in aa tarihi 16. y zyıdır. İkinci inşa, 1593-1594 (H.1002) tarihinde G llabi Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Halen ibadete açık olup, kare planlıdır. 489 m  arsa üzerinde 105 m  lik bir i  alana sahiptir. Aynı anda 210 kişinin ibadet edebileceği bir kapasiteye sahiptir. Duvarların dış yüzleri alternatif tu la sıkı tırmalı k feki ve tu la hatıl sıralıdır. İ  tezyinatı ve çatısı ahşaptan, dört mahyalı, üzeri alaturka kiremit örtülüdür. Minare kaideden itibaren k feki örgülüdür. Avlu dışında bulunan klasik kemerli tek yüzlü  e me de önemlidir.

Kapan Camii (Karaca İbrahim Camii):

Kırklareli Belediye Sarayı'nın yanında bulunan bu camiye Karaca İbrahim Bey h. 1050 (1640) yılında yaptırmıştır.

Halk arasında Karaca İbrahim Camisi olarak da tanınan bu yapı kesme ta tan kare planlı olarak yapılmış olup, üzeri çatı ile örtülüdür. Duvarlarının dış yüzleri yontma k feki taşından olup, ta  dizileri arasına tu la hatıllar yerleştirilmiştir. 1958 yılında onarılmı tır.

Yanında bulunan minaresi kesme taştan kare kaideli, yuvarlak gövdeli, tek şerefeli ve taş külahlıdır. Binanın yanına sonraki yıllarda müftülük binası eklenmiştir.

Üsküpdere Camii:

Merkez İlçe'ye bağlı Üsküpdere Köyü'nde bulunmaktadır. 1904 yılında yaptırılan cami, dikdörtgen mekânlıdır. Kadınlar mahfili ve son cemaat yeri bulunmaktadır. Tavanı ahşaptan olup, dört cephede sivri kemerli pencereleri bulunmakta ve minaresi tek şerefelidir. Halen ibadete açıktır.

Fatih Camii:

Babaeski ilçesinde, Asfalt üzerinde tarihi çeşmenin arkasında bulunmaktadır. 1467 tarihinde yapılmış olup, halen kullanılmaktadır. Duvarları moloz taştan yapılmış olan bu caminin son cemaat yeri ahşap, üzeri kiremit örtülüdür. Minaresi yıkılmış olup, sonradan şerefeden yukarısı ahşap olarak yapılmıştır. İç kapı üzerinde iki satırlık bir yapım kitabesi mevcuttur.

Hundi Hatun Camii (Cami-i Kebir):

Cami-i Kebir Mahallesi'nde bulunan, 15. yüzyıla ait bir yapıdır. Sağlam ve ibadete açıktır. Önceleri kare planlı iken, sonradan son cemaat mahalli kapatılarak dikdörtgen bir görünüm kazanmıştır. Duvarlar tamamen kesme taştan yapılmıştır. İhata duvarlarında büyük blokların görülmesi, evvelce kubbe olduğu fikrini kuvvetlendirmektedir. Mihrap, minber ve vaiz kürsüsü ahşaptandır.

Sadıkağa Camii:

Pınarhisar-İstanbul yolu üzerinde olan, 14. Yüzyıla ait yapı ibadete açıktır. Kare plan üzerine, yarı ahşap bir yapıdır.

Sadri Bey Camii:

Vize ilçesi Kale Mahallesi'nde 16. Yy ait bir yapıdır. Ayakta üç duvar ve kemeri kalmıştır. Yanındaki çeşme de aynı yüzyıla aittir. Muntazam kesme köfeki taşından yapılmıştır. Cami avlusundaki şadırvan, Bizans başlıklı taşlarla süslüdür. Camiye bitişik olarak yine 16. yüzyıldan kalma bir hamam vardır. Tek şerefeli bir minaresi bulunan cami, ibadete açıktır.

Küçük Ayasofya (Gazi Süleyman Paşa) Camii:

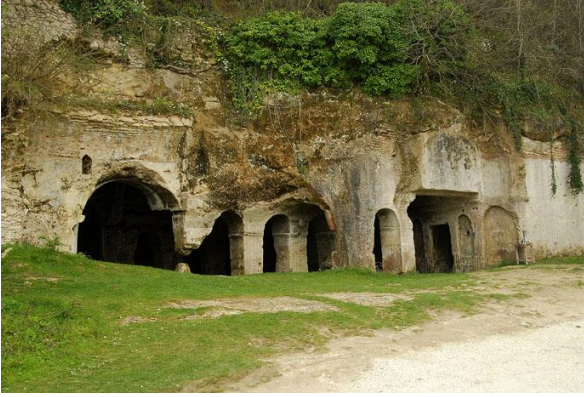
Vize İlçesi Kale Mahallesi'nde iç ve dış surlar arasındadır. 6. yüzyılda Jüstinyen döneminde kilise olarak yapılmış, 14.yüzyılın ikinci yarısında cami olarak düzenlenmiş olup halen cami olarak ibadete açıktır. Kareye yakın dikdörtgen planlıdır. Üç apsisi bulunmakta olup, kubbesi on altı köşeli tanbur üzerine oturtulmuştur. Yapı, kubbeyi tutan 1.30, 1.40 cm çapında ayaklar ve bunların yanında (arasında) bulunan sütunlarla üç bölüme ayrılmıştır. Mermer olan bu sütunların başlıkları korinth stildedir. Sütunlar gibi hali hazırda mevcut olmayan mozaikler, şekil itibariyle Ayasofya ile St. İrene arasındaki kazıda bulunanlarla benzeşmektedir. Asıl binaya narteksten, tamamen Bizans stilindeki üç mermer söveli kapı ile girilmekteydi. Bir zamanlar kırık yazılar ve kadın heykellerinin yer aldığı bina, taş ve tuğladan inşa edilmiştir. Kubbe çapraz ve beşik tonozludur. Mihrap sonradan beton ilavedir. Minberi bulunmamaktadır.

Binada tamamen kilise havası hakimdir. Yapı, muhtelif defalar değişikliklere maruz kalmış, uzun bir süre kaderine terk edildikten sonra, son olarak ehil olmayan kişiler tarafından gelişigüzel restore edilmeye çalışılmış, ancak bu da yarım bırakılmıştır. 1997 yılında Kırklareli Müzesi ile T.Ü. Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'nün müşterek bir çalışması ile kısmi bakım ve temizliği yapılmış, 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun bir restorasyon geçirmiştir.

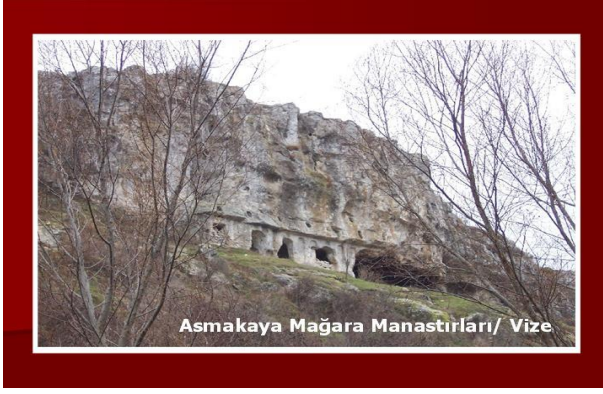
Kiyıköy Aya Nikola Manastırı:

Kiyıköy Aya Nikola Manastırı: Kiyıköy Kasabası, Papuçdere yolu üzerinde güney yamaçta, kasabaya 700 metre mesafededir. Bizans Dönemi (6- 9. yy.) kaya manastırlarının en iyi örneklerindendir. Zemin katta kilise, daha aşağıda ayazma, üstte keşişlere mahsus bölümler bulunmaktadır. Kayalara oyularak meydana getirilmiş kademe halinde hücreler vardır. Kuzey tarafta merdivenle ayazmaya inilmektedir. Kilisenin doğusunda ikinci bir giriş daha bulunmaktadır. 19. yüzyılda Rumlar tarafından kaya galerilerinin önü ahşap bir girişle tamamlanmış, ancak bu bölüm daha sonra ortadan kaldırılmıştır.

Vize Mağara Manastırları:

Kırklareli ilinin Vize ilçesinin Asmakaya mevkiinde yer almaktadır. Bizans Dönemi eserleridir. Bir takım sıralı doğal mağaralardan yararlanarak, taş ustalarının şekillendirmesiyle meydana gelmiştir.

Vize Havrası (Şerbettar Hasan Bey Camii):

Vize ilçesinin Kale Mahallesiinde yer almaktadır. 14. Yüzyılın sonlarında havra olarak kullanılmakta iken, Gelibolulu Hasan Bey adında bir zat camiye dönüştürmüştür. Harabe halde iken 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun restore edilerek ibadete açılmıştır.

Koyunbaba Kilisesi:

Merkez ilçeye bağlı İnce Beldesi, Koyunbaba Köyünde bulunmakta olup, kısmen sağlam olmakla birlikte çatısı çökmüş durumdadır.

4- ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ TURİZM HİZMET ALT YAPISI

Konaklama ve Yiyecek-İçecek Tesisleri (Otel, Pansiyon, Lokanta, Kafe, vb.):

Kırklareli’nde turistlerin konaklama amacıyla yararlanabileceği 3 adet 5 yıldızlı otel, 4 adet 4 yıldızlı otel, 6 adet 3, 1 adet 2 yıldızlı ve 1 adet butik otel bulunmaktadır. Bu otellerin yatak kapasitesi 2000 civarındadır.

İlde ayrıca özellikle kıyı şeridindeki ilçelerde pansiyonculuk da yaygınlaşmaktadır. Ev pansiyonculuğu da dahil olmak üzere ilde 5000 civarında bir yatak kapasitesi bulunmaktadır.

Özellikle turistlerin yoğun olarak geldiği Istranca Bölgesinde ve ilin genelinde çok sayıda yiyecek-içecek tesisleri bulunmaktadır. Kıyı şeridinde deniz ürünleri satan lokantalar çoğunluktadır.

Ulaşım Alt Yapısı:

Kırklareli ulaşımında karayolu, demir yolu ve deniz yolundan yararlanan bir ilimizdir. Kırklareli il sınırları içinde 65 kilometre otoyol, 342 kilometre devlet yolu, 200 kilometre il yolu bulunmaktadır. İl içinde karayolunun toplam uzunluğu 607 kilometredir. D-100 ve Edirne-Kınalı Otoyolu ana arterleri oluşturmaktadır. İstanbul-Edirne bağlantısını sağlayan D-100 yolu ile Türkiye’nin Avrupa ile bağlantısını sağlayan TEM Otoyolu ilin en önemli yollarıdır. D-100 yolunun 79 kilometresi ile TEM Otoyolunun 65 kilometresi il içinden geçmektedir. Bu eksenin üzerinde Babaeski ve Lüleburgaz ilçe merkezleri, kuzeyinde ise il merkezi yer almaktadır.

İldeki bir başka eksen de Silivri’den ayrılan Çerkezköy-Vize-Pınarhisar-Kırklareli ve Edirne bağlantılı yoldur.

Kuzey-güney bağlantılı iki ulaşım ekseni vardır. Aziziye sınırına kadar uzanan Dereköy-Kırklareli-Babaeski-Pehlivanköy karayolu Bulgaristan ile bağlantıyı sağlar. Diğer eksen ise Karadeniz ile bağlantıyı sağlayan İğneada-Demirköy-Pınarhisar-Lüleburgaz karayoludur.

İl’de bir ızgara biçimini alan iki kuzey-güney, iki de doğu-batı doğrulu ulaşım ekseni oluşu, tüm yerleşmelerin bu eksenlerden yararlanmalarını sağlamaktadır. Ayrıca, Büyükkarıştıran-Vize-Kıyıköy bağlantısı da kuzeydoğuda Karadeniz’e bağlanır. Bu eksen Büyükkarıştıran’ın biraz kuzeyinde yeniden Pınarhisar’a bağlanır. Kofçaz ilçesinin Kırklareli ile doğrudan bağlantısı vardır. Pehlivanköy ilçesinin ulaşımı D-100 karayolundan ayrılan bir yol ile sağlanır. Kırklareli-Alpullu yakınlarında D-100 karayolundan ayrılan bir yol ile de Hayrabolu üzerinden Tekirdağ’a bağlanır.

Bunların dışında 1.123 kilometre asfalt, 701 kilometre stabilize, 24 kilometre tesviye ve 84 kilometre ham olmak üzere toplam 1.932 kilometre köy yolu bulunmaktadır. 175 köyümüzden 172'sinin yani yüzde 98'inin yolu asfalttır.

Demiryolu taşımacılığı Trakya bölgesinin ikinci önemli ulaşım sistemidir. Büyükkarıştıran Türkgeldi'den il sınırlarına giren hat Alpullu - Pehlivan köy üzerinden Edirne'ye ulaşır ve Avrupa ile bağlantıyı sağlar. Alpullu'dan ayrılan bir hat da Kırklareli il merkezine bağlanır. Babaeski ve Lüleburgaz ilçeleri de altı kilometre dolayında birer servis hattı ile demiryolundan yararlanmaktadırlar. Demiryolunun il sınırları içindeki kısmı 110 kilometredir.

İl'in 60 kilometreyi bulan Karadeniz kıyılarında İğneada ve Kıyıköy deniz ulaşımı açısından önemli iki merkezidir. Kırklareli'nin Karadeniz ile bağlantısı il merkezine 100 kilometre uzaklıktaki İğneada Limanı'ndan olmaktadır. İğneada Limanı balıkçı barınağı olarak yapılmış ve 1972 yılında hizmete girmiştir. İğneada Liman Tesisleri Denizcilik Müsteşarlığı'na bağlı İğneada Liman Başkanlığı tarafından işletilmektedir. Limanda iki adet rıhtım mevcuttur. Tahmil tahliye rıhtımı 150 metre, balıkçı rıhtımı 60 metre uzunluğundadır. Tahmil tahliye rıhtımında 150 grostonluk beş adet gemi yükleme boşaltma yapabilmektedir.

Kırklareli'nde bir havalimanı bulunmamaktadır. Ancak İstanbul-Atatürk Havalimanı ile Tekirdağ-Çorlu Havalimanı ile yakındır. Atatürk Havalimanı, İstanbul - Kırklareli arası mesafe yaklaşık olarak 205 Km'dir. Çorlu ile Kırklareli arası 115 Km'dir.

Kırklareli şehir içi ve ilçelerle ulaşımı özel halk otobüsleri, minibüsler ve taksiler ile yapılmaktadır.

Bölge coğrafi, tarihi ve kültürel alt yapı bakımından çok zengin olmakla birlikte, bu eserlerin turizme tam olarak açılması için gereken alt yapıya (yol, çevre düzenlemesi, konaklama ve yiyecek-içecek tesisleri, sosyal tesisler vb.) henüz sahip bulunmamaktadır. Ülke ve bölge strateji belgelerinde ve planlarında özel önem verilen bir bölge olması nedeniyle hızla bu konudaki eksiklikler kapatılmaya çalışılmaktadır.

Tur – Kiralama Şirketleri:

İlde turizm belgeli 17 adet tur firması bulunmaktadır. Bunların büyük çoğunluğu da il ve ilçeler arası otobüs seferleri yapan firmalardır. Bazıları Balkanlara da geçmektedir. İldeki turizmi canlandıracak faaliyetler yapan tur firmaları genellikle İstanbul, Ankara ve İzmir merkezli büyük tur firmalarıdır. Bu alanda hizmet veren küçük firmalar da bulunmaktadır. Sadece Trakya Bölgesine yönelik konaklamalı ya da günübirlik turlar düzenlendiği gibi,

Balkanlar ve Orta Avrupa Turlarına da bu bölge dahil edilebilmektedir. Trakya Turlarında Edirne ile birlikte Istranca Bölgesi genellikle tur programı içinde yer almaktadır. Bu anlamda hızla bilinirliği artan bir bölge konumundadır.

Bulgaristan sınırında bulunan Kırklareli, otobüs taşımacılığında bölgenin önemli noktalarından biridir. Çünkü Kırklareli Otogarı'ndan sadece şehirlerarası otobüs seferleri düzenlenmez. Türkiye'nin önemli şehirlerine ve uzak bölgelerine giden otobüsler dışında Bulgaristan ve Yunanistan'a da Kırklareli Otogarı'ndan otobüs seferleri düzenlenmektedir. Türkiye'nin yurt dışına açılan otogarlarından olduğu için gümrük öncesi aramalar sıklıdır ve valizlerin taranmasına önem gösterilir. Ağırlıklı olarak yerel ve bölgesel firmaların hizmet verdiği Kırklareli Otogarı'nda 20'ye yakın turizm şirketi bulunmaktadır. İlçeler ve yakın il merkezleri arasında düzenlenen otobüs ve minibüs seferlerinin dışında Marmara, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerine sık seferler düzenlenmektedir. Kırklareli Otogarı'na ulaşım ise minibüslerle sağlanmaktadır. Aynı araçları kullanarak otogardan da şehrin istenilen bölgelerine ulaşılabilinmektedir.

Kırklareli ile İstanbul arasında ulaşım son derece kolay olup, gün içinde yaklaşık birer saat arayla değişik firmalara ait otobüsler kalkmaktadır. Aynı şekilde il merkezi ile ilçeler arasındaki ulaşım konusunda da bir problem bulunmamaktadır. Otogardan her saat ilçelere gitmek mümkün bulunmaktadır. Yine diğer illere de giden otobüs firmaları bulunmaktadır. Ankara, İzmir gibi büyük illere günde birkaç sefer düzenlenmekte iken, diğer illere düzenlenen sefer sayısı daha az olmaktadır.

5- ISTRANCA BÖLGESİNDEKİ GERÇEKLEŞTİRİLEN TURİZM ÇEŞİTLERİ

2012 Trakya Bölgesi Turizm Potansiyeli Araştırmasında turizm kavramı açıklanmış ve turizm çeşitleri ile ilgili tanımlamalar örneklendirilmiştir.

G. Blohberger, turizmi üç gruba ayırmakta, daha sonra bunları bazı alt gruplar halinde toplamaktadır (Özgüç, 1994:9):

1. Doğa Turizmi:

a. Dinlenme

b. Spor Turizmi

2. Kültürel Turizm:

a. Kültürel toplantılar

b. Tarihsel, kültürel ve eğitim merkezlerinin ziyareti

3. İlişki Kurma Turizmi:

a. Ferdi ve kolektif turizm

b. İç ve dış turizm

c. Siyasal amaçlı seyahatler

d. İş Seyahatleri

Doganay; başlıca turizm tiplerini ve bunları belirleyen kriterleri Tablo 1’’de şöyle sıralanmıştır (Doganay, 2001:11):

	Belirleyici Kriter	Turistik Aktivite Tipi
1	Dinlenme-eğlenme-tedavi	Klimatizm Termalizm Üvalizm Alpinizm (yayla turizmi) Kıyı turizmi (kumsal turizmi)
2	Kültürel turizm	Prehistorik yerleşme yerleri ziyareti Tarihî yerleşme yerleri ziyareti

		Tarihî eserler ziyareti Savaş alanlarını ziyaret Müzeleri ziyaret
3	Sportif turizm	Su sporları turizmi (sörf, rafting ve kano) Dağ turizmi: Kış sporları turizmi Dağcılık (Alpinizm) Kay-kay turizmi Mağara turizmi (Speleoloji)
4	Dinî turizm	Dinî yerleri ziyaret Kutsal kentleri ziyaret Dinî toplantılara katılmak Dinî törenlere katılmak Dinî anıları ziyaret
5	İktisadî turizm	Karma fuarlara katılmak Sanayi fuarlarına katılmak Sergilere katılmak İş ve ticaret görüşmeleri yapmak
6	Politik turizm	Tarihî antlaşmaların yapıldığı kent ve yerleri görmek Politik amaçlı antlaşmalar yapmak Siyasî görüşmelerde bulunmak
7	Kongre turizmi	Kongre, konferans, seminer toplantıları
8	Aile turizmi	Es, dost ziyareti turizmi

Istranca Bölgesi turizmin hızla geliştiği bölgelerimizden biridir. Bir yandan turizmi geliştirirken diğer yandan varlıkları korumak gibi önemli bir görevle karşı karşıya bulunan yerel otoriteler, turizm çeşitliliğinin artması için yeni yatırımları da desteklemektedir. Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine göre 2017 yılında Kırklareli’ne gelen konaklamalı turist sayısı 393 bin civarındadır. Günübirlik gelen turist sayısı ise bu rakamın 5 katından daha fazladır. Konaklamalı turistler içinde yabancı turistler önemli bir bölümü oluşturmaktadır. Yabancı turistlerin özellikle Balkanlar ve Orta Avrupa’dan geldikleri görülmektedir. Bunda fiziki yakınlık ile geçmişe dayanan akrabalık ilişkilerinin rolü yüksektir.

SINIR GİRİŞ-ÇIKIŞLARI

Dereköy Hudut Kapısı Giriş-Çıkış İstatistikleri		
Yıllar	Giriş Yapan Yolcu Sayısı	Çıkış Yapan Yolcu Sayısı
2012 Yılı	289.604	288.223
2013 Yılı	380.277	386.570
2014 Yılı	416.028	412.594
2015 Yılı	434.068	431.099
2016 Yılı	348.113	344.919
TOPLAM :	1.868.090	1.863.405

Kıyı Turizmi: Kırklareli, Karadeniz’de nitelikli kumsalı olan 60 Km.lik bir kıyı şeridinde sahip bir ilimizdir. İlin Karadeniz’e kıyısı olan ilçeleri Vize ve Demirköy’dür. Kıyı kullanımına elverişli plajları ise İğneada, Beğendik, Limanköy, Kıyıköy ve Kasatura arasındaki bölgededir. Özellikle İğneada ve Kıyıköy civarında konaklama için uygun otel ve pansiyonlar bulunmaktadır. Yeme-içme tesisleri ile kamp kurmaya uygun alanlar da mevcuttur. Bölgede kıyı turizmi yaygın olarak yapılmaktadır.

Kültür Turizmi: Kırklareli tarihi ve kültürel eserler açısından zengin bir ildir. Bir çok medeniyetin izlerini bıraktığı ilde pek çok kale, kule, sur, cami, kilise, köprü, çeşme, tümülüs, höyük, anfi tiyatro, vb. eser bulunmaktadır. Bu kapsamda yurt içi ve yurt dışından gelen

turistlerin ilgi odağı olabilecek bir ilimizdir. Nitekim kültür turizmi kapsamında bölgeye yönelik günübirlik ve konaklamalı turlar bulunmaktadır.

Günübirlik Turizm: Bölge il içi ve bölgesel ölçekte serbest zamanların değerlendirilmesi amacıyla genellikle hafta sonları yapılan günübirlik turizm için de uygun doğal ve çevresel alt yapıya sahiptir. Özellikle Mayıs-Eylül ayları arasında mesire alanları tam kapasite kullanılmaktadır.

Gastronomi Turizmi: Istranca bölgesinde gastronomi turizmi bağımsız olarak olmasa da diğer turizm türleri ile birlikte turist çeken bir türdür. Bölge, İğneada ve Kıyıköy'deki balık lokantaları, köftecileri, sucuk, peynir ve yoğurdu, geleneksel Hardaliye içeceği ile pek çok lezzeti turistlere sunmaktadır.

Mağara Turizmi: Bölgede mağara turizmi denilince ilk akla gelen Dupnisa Mağarasıdır. Yurt dışı ve yurt içinden azımsanamayacak sayıda turist çeken söz konusu mağara sulak alan niteliğinde kabul edilmekte olup, içinde pek çok türde yer altı habitatu yaşamaktadır. Dupnisa yanında turizme açılan ve açılmak üzere hazırlanmakta olan başka mağaralar da bulunmaktadır.

Trekking (Yürüyüş) Turizmi: Bölgede bu turizmin gerçekleştirilebileceği pek çok yer mevcuttur. Buralar doğal çeşitliliğin en yoğun olduğu yerlerdir. Denizi, ormanı, gölleri, dereleri ve temiz havasıyla trekking için en uygun yerlerden biridir. Belirlenmiş 6 yürüyüş parkuru haricinde bölgede bir çok yerde yürüyüş yapmak mümkündür. Trekking turizmi bölgede hızla yaygınlaşmaktadır.

Av Turizmi: Nadir kuş ve deniz hayvanlarının seyredilmesi, kara ve su altı avcılığı ve bilimsel konulu özel türler yöreyi turizm açısından çekici kılmaktadır. İl doğal yapısı nedeniyle ilginç hayvan türlerinin yaşamasına olanak vermektedir. Av turizmi bölgede bilinen ve yaygın olarak yapılan bir turizm çeşididir.

Kırklareli; hem kara hem de su avcılığı bakımından önemli bir bölgede yer alır. Doğal yapısı ve göç yolu üzerinde olması nedeniyle değişik hayvan türlerinin yaşamasına imkan vermektedir.

Kırklareli'nde onaylanmış olarak; Demirköy-Vize Karamanbayırı, Demirköy Sislioba, Kofçaz Kocayazı, Vize Kıyıköy Devlet av sahaları, Babaeski Ergene, Lüleburgaz Ahmetbey, Kırklareli Kayalı genel av sahaları ile Çukurpınar örnek av sahaları bulunmaktadır. Buralarda avlanılabileceği gibi, İl sınırları içerisinde bulunan devlet ormanları, toprak muhafaza ve

ağaçlandırma sahaları, devlet tarım işletmeleri, baraj gölleri ve emniyet sahalarında, göl, lagün, bataklık ve sazlık gibi sahalarda avlanmak mümkün olmaktadır.

Sportif Olta Balıkçılığı: Balıkçılık, insanın içindeki avcılık güdülerinden gelen bir tutkudur. Doğa ile iç içe, ticari olmayan, hoşça vakit geçirmek amacıyla orman içi akarsu ve göl/göletlerde sportif olarak yapılan balık tutma aktivitesi sportif olta balıkçılığı olarak adlandırılır.

Bu tutkuyu tatmak isteyenler, İlimiz sınırları içerisinde yeşil ormanların arasında akan Pabuçdere, Kazandere, Velika, Erikli Gölü, Mert Gölü, Pedina Gölü, Hamam Gölü, İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı, Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı, Kanara Deresi, Kırklareli Barajı, Kayalı Barajı, Armağan Barajı ve son yıllarda 3/5 köyün istifade etmesi için yapılan köy barajları/göletlerinde keyifli zaman geçirebilmektedirler. (Bu göletler şunlardır. Merkez Üsküp, Dolhan göletleri, Babaeski Sofuhalil Göleti, Lüleburgaz Turgutbey, Sarıcaali, göletleri, Vize Sergen Göleti)

Foto Safari Turizmi (Doğa Fotoğrafçılığı): İnsanların hem gezmek, hem de gezerken gördükleri doğal güzellikleri fotoğraflama isteklerini karşılayacak İlimizde pek çok yer mevcuttur. Eşsiz fauna ve flora çeşitliliğini barındıran İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı, Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı, Dupnisa Mağarası, Vize Panayır Deresi, Vize Tekkaya, Balaban (Velika) Deresi, Mutlu (Rezve) Deresi, Mesire Yerleri, Vize Balkaya'daki Yenesu ve Domuzdere Mağarası, Vize Kıyıköy'deki Kıyıköy ve Kaptanın Mağarası bu faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği yerlerdendir.

Bitki İnceleme Turizmi: Kırklareli; sınırları içerisinde barındırdığı flora zenginliği nedeniyle botanik turizmi ile ilgilenenler için önemli bir bölgedir. Ülkemizin 10.000'e yakın bitki türünün 670 türü yalnızca Kırklareli Ormanlarında yetişmektedir. Bölgede 27 çeşit endemik bitki bulunmaktadır. Bunlar ağırlıklı olarak Ergene Havzasında karaçalı toplulukları ve balçık meralarında 1. endemik toplam 7 bitki, Istrancalardaki nemli çınar ve sıcak seven meşe ormanlarında 2'si endemik 39 bitki, İğneada Longozu su basar ormanlarda 4'ü endemik 11 takson Terkos-Kasatura kıyıları tatlısu ve bataklıklar. Kumullar, meşe Baltık ormanları, maki ve fundalıklar, kalkerli meralarda 13'ü endemik, toplam 73 takson tehlike altında olup acil olarak korunmalıdır. İlimizde yapılacak bu turizm faaliyeti, İğneada Longoz Ormanlarının yanında, Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı'nda ve bölgenin tüm orman sahalarıyla diğer açık alanlarda keyifle yapılabilir.

Kuş Gözlemciliği (Ornitoloji) Turizmi: Kuş gözlemciliği; ülkemizde az sayıda insan tarafından bilinmesine rağmen, Avrupa ve Kuzey Amerika’da oldukça yaygındır. Ülkemizde kuş varlığını oluşturan 454 kuş türünden 194 türü yıl içerisinde İlimiz İğneada sınırları içerisinde görülebilmektedir. Alan çok sayıda su kuşu ve yırtıcı kuşun, özellikle de leyleklerin (ak ve kara leylek) sonbahar göçünde geçiş yoludur. Bazı su kuşları (balıkçılar, kazlar, ördekler, su tavukları, yağmurcunlar vb.) ve yırtıcılar (kartallar, şahinler, doğanlar, deliceler vb.) ise alanda üremektedir. İlimizdeki bu kuş zenginliği, alternatif turizm çeşitlerinden biri olan kuş gözlemciliği meraklılarını İlimize çekmektedir.

İğneada dışında bu faaliyetlerin gerçekleştirilebileceği yerler; Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı, Vize İlçesi Çavuşköy Göleti Mevkii, Dupnisa Mağarası Sulak Alanı’dır.

Yaban Hayatı Gözlemciliği Turizmi: Kırklareli, doğal yapısı ve göç yolu üzerinde olması nedeniyle değişik hayvan türlerinin yaşamasına imkan vermektedir. Vize Kazan Dere ve Pabuç Derenin kaynak kesimleri önemli alabalık yaşam alanı, İğneada ve Kastros arasında kayalık alanlar ile su altı mağaralarının bulunduğu alanlar ise türü tükenmekte olan Akdeniz Foku yaşam alanıdır. Bu tür nadir hayvanların seyredilmesi, bilimsel araştırmalar yönünden İlimizi cazip hale getirmektedir. Başta İğneada Longozları Sulak Alanı olmak üzere, Dupnisa Mağarası Sulak Alanı, Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı, Karahıdır Korusu, Kanara Deresi, Sakızköy Korusu, Kavaklı Korusu, İnce Kuru, Karahıdır Korusu, Balkaya, Ergene, Mert Gölünde çeşitli canlı türleri görmek mümkündür.

6- ISTRANCA BÖLGESİ TURİZMİNİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ ÇALIŞMALARI

Eko-Agro Turizm:

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu TIES (The International Ecotourism Society) ekoturizmi en basit haliyle, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözeten, doğal alanlara karşı duyarlı seyahattir olarak tanımlamıştır. Ekoturizm, deniz-güneş-kuma bir tepki olarak gelişmiştir. Agro-Eko Turizm ise doğa, kültür ve kırsal turizmin bütünleşik öğelerini içermektedir.

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES) sivil toplum örgütleri, özel şirket işletmeleri, devletler, akademisyenler ve yerel topluluklar ile bir araya gelerek çok katılımlı tartışmaların sonucunda ekoturizmin ilkelerini aşağıdaki gibi belirlemiştir.

- Destinasyonlara zarar verebilecek doğal ve kültürel etkileri en aza indirmek,
- Ekoturizmin varış noktalarından olması düşünülen bölgeler veya doğal alanlar için ziyaretçi yönetim planlarının ve turizm gelişme alanlarının düzenlenmesi gereğini ortaya koymak; sosyal ve çevre temeline dayalı çalışmaların kullanılmasını teşvik etmek,
- Özellikle doğal ve koruma alanlarının içinde ve çevresinde yaşayan toplulukların, yerel işletmelerin ve ev sahibi ülkenin ekonomik faydalarını artırmak için çaba göstermek ile yerel yönetimler ve toplum ile işbirliği içinde çalışacak sorumlu bir işletmeciliğin önemini vurgulamak,
- Petrol kaynaklarının kullanımını azaltacak, yerel bitki örtüsü ve yaban hayatını koruyacak şekilde doğal ve kültürel çevre ile uyumlu bir alt yapının geliştirilmesini temin etmek,

Eko-Argo Turizm Çeşitleri:

- Organik Ürünler ile beslenmek (Eating with Organic Products)
- Doğa Fotoğrafçılığı (Nature Photography)
- Yayla Turizmi (Highland Tourism)
- Kuş Gözlemleme (Ornitoloji) Turizmi (Bird Watching Tourism)
- Kelebek Gözlemleme Turizmi (Butterfly Watching Tourism)
- Yaban Hayatı Gözlemleme Turizmi (Wildlife Watching Tourism)

- Sportif Olta Balıkçılığı (Sports Fishing)
- Bisiklet Turizmi (Bicycle Tourism)
- Balon Turizmi (Balloon Tourism)
- Sualtı Dalış Turizmi (Diving Tourism)
- Ekolojik Tarım ve Çiftlik Turizmi (Agro-ekoturizm)
- Av Turizmi (Hunting Tourism)
- Botanik Turizmi (Botanic Tourism)
- Kamp Karavan Turizmi (Camping Caravan Tourism)
- Mağara Turizmi (Cave Tourism)
- Doğa Yürüyüşü (Trekking)
- Dağcılık (Mountaineering)
- Yamaç Paraşütü (Paragliding)
- Eko- Gastronomi Turizmi (Eco-Gastronomy Tourism)
- Yön Bulma (Orienteering)

Istrancalar Bölgesinde Eko-Agro Turizm:

Bölgede eko-agro turizmin uygulanmasını teşvik eden bazı çalışmalar bulunmaktadır.

- 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkiye Turizm Stratejisi 2023'te 2007-2013 Eylem Planı bölümünün 2. Eylem Planı içerisinde İğneada – Kiyıköy Ekoturizm kenti olarak öngörülmüştür. Yine TR21 Düzey 2 Bölgesi Trakya Bölge Planı 2014-2023'de de Kuzey Trakya Turizm Koridoru ile bu bölgeye yönelik birçok düzenlemeden bahsedilmektedir.
- 2) Bölgede son 10 yıl içinde eko-agro turizmin alt yapı çalışmalarını kolaylaştıran 2 kapsamlı Proje bitirilmiştir. Bu projelerin tümünde eko-agro turizmin teşvik edilmektedir. Projelerden ilki Bölgede Dünya Bankası ile Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü arasında yapılan Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi (GEF-II)'dir. Bu projede bölgenin bitki örtüsü ve hayvansal değerleri tanımlanmış, kaynak kullanımı konusundaki fırsat ve tehditler

sıralanmış ve yerelde yaşayanlar ile koruma-kullanma dengesinin oluşturulması tavsiye edilmiştir.

İkincisi ise; AB'nin Bulgaristan-Türkiye Sınır ötesi İşbirliği Programı kapsamında desteklenen, Çevre ve Orman Bakanlığı; Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü Koordinasyonunda yürütülen Kırklareli İli'nin Karadeniz'e bakan kısmını oluşturan Yıldız Dağlarında uygulanan Yıldız Dağlarında Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Sürdürülebilir Geliştirilmesi Projesi Aralık 2008 tarihinde uygulanmaya başlanmış ve Aralık 2009 tarihinde bitirilmiştir.

- 3) Bazı ulusal ve uluslararası yaptırımlar Bölgenin korunmasında önem arz etmektedir. Kırklareli'nde gerek ulusal, gerekse uluslararası düzeyde koruma alanları olarak tanımlanmış alt bölgeler bulunmaktadır. Bu alt bölgelerde Longoz ve çevresinde bulunan 1 milli park, 2 adet tabiatı koruma alanı ve 2 adet sulak alan bulunmaktadır. Ayrıca bölgede bir çok ilçe ve belde eko-agro turizm, yat turizmi, doğa ve spor, sağlık, arkeolojik turizmin geliştirilmesi için özel olarak belirlenmiş ve desteklenmektedir.

7- ISTRANCA BÖLGESİNE AİT GÜÇLÜ ve ZAYIF YÖNLER – FIRSATLAR ve TEHDİTLER (GZFT) ANALİZİ

Kırklareli İl Turizm ve Kültür Müdürlüğü koordinesinde gerçekleştirilen “2013 Istrancalar ve Çevresinde Ekoturizm Çalıştayı” Sonuç Raporunda yer alan Istranca Bölgesine ait GZFT analizi aşağıda yer almaktadır. Bölgeyi daha iyi anlayabilme ve çözüm önerileri üretebilme açısından bu analiz sonuçları önem taşımaktadır.

Güçlü Yönler:

- Avrupa’nın en büyük, dünyanın en büyük tek parça Longoz (Subasar) ormanına sahip olması
- İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı’nın varlığı
- Saka Gölü Tabiatı Koruma Alanı ve Kasatura Körfezi Tabiatı Koruma Alanının varlığı
- 7 tane doğal sit alanının varlığı
- Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan “Türkiye Turizm Stratejisi 2023” planında İğneada ve Kıyıköy’ün eko-kent sıfatı ile yer alması.
- Zengin bir flora ve faunaya sahip olması, bölgeye özgü endemik bitkiler ve omurgasızlara sahip olması (Kırmızı karınca, Trakya arısı vb.)
- Bulgaristan ile sınır komşusu olması.
- Ornitolojik olarak Batı Palearktiğin önemli kuş göç yolları üzerinde yer alması
- Bölgenin %87’sinin doğal orman örtüsü ile kaplı olması
- 8’i Bern Sözleşmesinde korunması gereken tür ilan edilmiş toplam 30 balık türüne sahip olması
- Bölgenin 310 böcek, 46 memeli, 194 kuş, 17 sürüngen ve 114 kelebek türüne sahip olması
- Bölgenin yaklaşık 670 bitki türüne sahip olması.
- Alanın Trakya’daki memeli türlerinin %57’sini barındırması
- Trakya’nın turizme açılan tek mağarası Dupnisa’nın varlığı
- Karadeniz’e kıyısı olması ve uzun kumsalları
- Yerli ve yabancı turistler için en güvenli seyahat noktalarından biri olması
- Bölgede birçok ekoturizm faaliyetinin yapılıyor olması
- Zengin Trakya Mutfak kültürünün varlığı
- Ev pansiyonculuğunun yapılıyor olması

- GEF II ve Yıldız Dağları Biyosfer Projelerinin bölgede yapılması
- Trakya'nın tek Cittaslow kenti unvanına sahip Vize'nin varlığı
- 5 adet doğal göle sahip olması
- Demirköy Fatih Dökümhanesi, Vize Ayasofyası, Vize Anfitiyatrosu, Pınarhisar Kalesi gibi tarihi mirasın varlığı
- Türkiye'nin Avrupa kıtasındaki en yüksek noktası olan Mahya Tepesinin varlığı
- Bulgaristan ve Türkiye'deki Istranca Dağlarının AB tarafından "Avrupa Yeşil Kuşak" kapsamında bir bütün olarak ele alınması.
- Av hayvanları çeşitliliğine sahip olması
- Habitat bütünlüğünün korunmuş olması
- Dünyanın en lezzetli et listesinde yer alan Trakya Kıvrıcık Kuzusunun bölgede yetiştirilmesi

Zayıf Yönler:

- Genç nüfusun göç sonucu azalması
- Yöre halkının girişimcilik özelliğinin yetersiz olması
- Bölgedeki kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütleri arasındaki kolektif çalışma eksikliği
- Yerel ürünlerin ekonomik değere dönüştürülmesi için gerekli olan; birlik, kooperatif gibi oluşumların sayıca azlığı ve mevcut olanların etkisizliği
- Köy pansiyonculuğunun gelişmemiş olması
- İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı'nda ziyaretçilere rehberlik yapacak alan kılavuzu olmaması
- Elektrik altyapısının yetersizliği
- Beğendik ve Malkoçlar sınır kapılarının açılmamış olması
- Ulaşım altyapısının yetersizliği
- Bilinçsiz ve denetimsiz avcılık
- Yerel yönetimlerin bütçe ve personel yetersizliği
- Bölge Üniversitelerinde Turizm Rehberliği, Rekreasyon Yönetimi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümlerinin açılmamış olması
- Reklam, tanıtım ve pazarlama eksikliği
- Konaklama Sektöründe yatak kapasitesinin yetersiz olması
- Bölgenin onaylanmış bir Turizm Master Planının bulunmaması

- Yöresel el sanatlarının turistik ürüne dönüştürülememesi
- Mobil haberleşmedeki yetersizlikler
- Turizm sektöründe kalifiye personelin bölge dışına çıkması sonucu, kalifiye personel yetersizliğinin oluşması
- Ekoturizm altyapısının yetersizliği
- Kamu ve özel sektöre ait Turizm bilgilendirme noktalarının olmaması
- Markalaşma çalışmalarının yetersizliği
- AB Sınır Ötesi İşbirliği, Trakya Kalkınma Ajansı, ENPI Karadeniz Havzası Sınır Ötesi İşbirliği vb. hibe programları için yeterince proje üretilmemesi
- Binalardaki estetik bozukluk
- Rekreasyon alanlarının yetersizliği
- İğneada'da liman gümrüğünün bulunmaması
- Sağlık hizmetlerinin yetersizliği
- Turizmde öncelikli yöre belediyeleri listesinde bölge belediyelerinin yer almaması

Fırsatlar:

- Trakya Üniversitesi tarafından 1/100 000 Bölge ÇDP hazırlanmasında alt bilimsel çalışmaların tamamlanmış olması
- Bölgenin Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi (KTKGB) ilan edilmesi için T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına başvuru yapılmış olması
- Bölgedeki sulak alanların RAMSAR Sözleşmesinde yer alan kriterlerin tamamını taşıması
- Bölgede 12 ay boyunca ekoturizm faaliyetlerinin yapılabilmesi
- Bölgenin UNESCO Dünya Doğal Miras Alanları için öngörülen kriterleri taşıması
- Lisans, ön lisans ve lise düzeyinde turizm eğitimi veren eğitim/ öğretim kurumlarının varlığı
- Kereste ve kereste dışı orman ürünlerinin ormanın biyolojik çeşitliliğine, verimliliğine ve ekolojik süreçlerine zarar vermeden elde edilmesine yönelik Orman İşletmeleri'nde uygulanacak olan Orman Yönetimi Sertifikasyon eğitimlerinin başlayacak olması.
- Trakya'da organik tarım için uygun koşulları barındıran en iyi alan olması
- Yüksek Ekoturizm potansiyeline sahip olunması
- Araştırmacıların önümüzdeki yıllarda ekoturizme talepte yüksek artışların olacağını söylemeleri

- Turistlerin doğaya olan talebinin her geçen gün artması
- AB Sınır Ötesi İşbirliği ve Trakya Kalkınma Ajansı hibe programları
- Istrancalar Bölgesinin Turizm Bölgesi ilan edilmesi amacı ile hazırlanan teklif dosyasının Bakanlığa sunulmuş olması
- Bölgenin toprak yapısının tarım ürünlerinin çeşitlendirmesine uygun olması
- İstanbul gibi bir metropole olan coğrafi yakınlık
- Sağlık turizmine uygun iklim ve coğrafi yapının varlığı
- Eski Balkan mimarisinin varlığı
- Gastronomi turizmi potansiyeli.
- Bölgenin endemik, tıbbi ve aromatik bitki türü açısından zengin olması.
- Mağara turizmine uygun potansiyel Yenesu, Domuzdere ve Kıyıköy mağaralarının varlığı.
- Bölgede sanayinin bulunmaması
- Organik tarıma uygun alanların genişliği

Tehditler:

- Bölgeye nükleer ve termik santral yapılması ile ilgili girişimler
- Taş ocaklarının varlığı ve sayılarının artması
- Istranca dağlarında bulunan su kaynaklarının alan dışına taşınması
- Rüzgar santrallerinin kuş göç yolları üzerine kurulma olasılığı
- Yol çalışmalarının doğaya zarar vermesi
- ÇED raporlarına uyulmaması ve denetim sisteminin zayıflığı
- İkinci konutların artarak betonlaşmaya yol açması
- Definecilerin kaçak kazı faaliyetleri
- Yanlış imar planlamaları
- İğneada'ya yük taşımacılığı amaçlı liman yapılması ile ilgili girişimler
- İğneada ve Kıyıköy kent merkezlerinin yapılaşmaya doymuş olması nedeniyle talebi karşılamak üzere betonlaşma ve kat artırımına gidilmesi için imar değişiklikleri yapılması

8- SONUÇ VE ÖNERİLER

Kırklareli, 2015 yılı Türkiye’deki sosyal ve ekonomik gelişmişlik verilerine göre 81 il içinde 30. gelişmişlik düzeyinde olup ihracat hacmi bakımından 53. sırada bulunmaktadır. Her geçen yıl daha da olumsuz yöne giden Kırklareli, çevre kirliliğine maruz kalan birinci sınıf tarım alanlarına ve ağır sanayi tesislerine alternatif olarak çevreye duyarlı, katma değer yaratan ve istihdama yönelik yüksek turizm potansiyeline de sahip bulunmaktadır.

Kırklareli’nin dünyanın en büyük metropollerinden biri olan İstanbul’a yakınlığı, Bulgaristan’a sınırı ve Karadeniz’e kıyısı olması, turizm potansiyeli arzı açısından çok avantajlı bir konumdadır. Mevcut turizm potansiyelinin yeterli tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin olmaması, konaklama ve yeme-içme tesislerindeki arzın yetersizliği, alternatif turizm çeşitlerinin ortaya konmaması, bilinmemesi bu avantajı katma değere dönüştürememektedir.

Oysa, Kırklareli ilinin uluslararası konuma sahip marka destinasyon koşullarının tümüne sahiptir. Geleneksel deniz, kum, güneş yaz tatilinin yanında, gelişmiş dünya turizm trendlerinden olan Kırsal Turizmin bütün özelliklerini taşımaktadır. Kırklareli ilinin tarihten gelen farklı beşeri yerleşimlere, farklı coğrafyaya; yüksek dağlara, ormana, eşine az rastlanır longozlara, Trakya’nın turizme açık tek ve en büyük mağarası olan Dupnisa Mağarasına sahip olan il bu yapısı ile çok çeşitli kırsal turizm faaliyetlerine olanak sağlamaktadır. Göçmen kültürünün oluşturduğu farklı gelenek görenekler, kültür turizmi, doğa turizmi, gastronomi turizmi, ekoturizm, özel ilgi turizmi, rekreasyon turizmi, trekking, kuş gözlemciliği, kıyı turizmi ve mağara turizmi gibi turizm çeşitlerinin yapılmasına olanak sağlamaktadır.

Kırklareli ilinin sorunlarının çözümü, ilin içinde barındırdığı avantajlarının iyi değerlendirilmesiyle olanaklıdır. Bunun için de merkezi ve yerel yönetimlerce; Kırklareli ilinde yerel ekonomik gelişmeyi sağlamak, işsizliği önlemek ve istihdamı artırmak için ilin tüm potansiyellerini değerlendirecek yerel gelişme planlarının, politikaların ve projelerin gecikmeden uygulamaya konulması gerekmektedir. Günümüzde, özellikle illerin marka haline dönüşmesi için uygulanan endüstriyel gelişim programları, turizm ve diğer doğal üstünlüklere odaklanmış stratejiler refahın yükseltilmesinde başarılı bir şekilde uygulanmaktadır.

Kırklareli; her şeyden önce doğanın ve yeşilin giderek yok olduğu dünyamızda olağanüstü güzelliği ve zenginliği olan longoz ormanlarına sahip olmasıyla pek çok turizm merkezi arasında göreceli bir rekabet üstünlüğüne sahiptir. Orman, Dünya Bankası fonları ile

yürütülen GEF II (tüm dünyada küresel çevreyi korumak için gelişmekte olan ülkelere küresel ısınma, uluslar arası suların kirlenmesi, ozon tabakasının tahribi, sürekli organik kirlenme, arazi azalması ve biyolojik çeşitliliğin yok edilmesi ile ilgili konularda yardım amaçlanmaktadır) projesi ile korunmaktadır ve milli park ilan edilmiştir. Demirköy ve Kıyıköy’de sit alanlarının bulunması ve buralardaki bazı yerlerin koruma altına alınmasıyla doğal çevre bozulmadan korunmaya çalışılmaktadır. Gelecek nesillere bozulmamış bir çevre bırakmak açısından buraların korunması son derece önemlidir.

Günümüzde küresel düzeyde gerçekleşen turizm faaliyetlerine bakıldığında %60’ına yakını doğaya dayalı turistik ziyaretler olarak değerlendirilmekte (IES, 2005) ve tek başına turizm faaliyeti olarak yeterli olabilmektedir. Kırklareli destinasyonu da büyük şehir karmaşasından çıkıp nefes almak isteyen insanların cazibe merkezlerinden biri konumundadır. Klasik tatil anlayışının dışında kültürel, tarihi ve doğal güzellikleri gezip görerek farklı bilgi ve deneyimlerini arttırmanın yanı sıra yeni insanlar, değişik gelenek, görenek ve yaşam tarzlarını tadarak doğal bir ortam içerisinde dinlenmek istenmektedirler.

Bu nedenle Kırklareli gerçek anlamda doğa, tarih ve kültür şehri konumundadır. Mevcut potansiyeller değerlendirildiğinde ve gerekli yatırımlar yapıldığı takdirde yöre için kırsal turizm iyi bir potansiyel oluşturmaktadır. Kırklareli’nde kırsal turizm, hem doğal ortamda hem de denizin bulunduğu bölgelerde gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Dünyada bir çok gezginin tercih ettiği kırsal turizmin geliştirilmesi, öncelikle kırsal kesimlerde yaşayan yöre halkının kabul etmesiyle başlayacaktır. Bu amaçla yöre halkının kırsal turizmin sağlayacağı katkılar konusunda; yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından koordineli olarak bilgilendirilmeli, eğitilmeli, çevre bilinci oluşturulmalı, eğitim programlarına özellikle halkın katılımının sağlanması gerekmektedir. Ayrıca, turizm işletmeleri ile işbirliği yapılarak yöre halkına her aşamada bilgi ve destek sağlanmalıdır. Tarihi ve doğal güzelliklerin gelecek nesillere bozulmadan aktarılması için bu değerlere sahip çıkılması gerekmektedir. Koruma-kullanma dengesi her sektörde olduğu gibi burada da dikkat edilmesi gereken temel unsur olmalıdır.

Kırklareli’nin sahip olduğu tüm kaynaklar sürdürülebilirlik açısından değerlendirildiğinde turizmi çeşitlendirmek için çok sayıda doğal kaynağın var olduğu, doğaya yönelik turistik ziyaretler için potansiyel oluşturduğu görülmektedir. Eşsiz güzellikteki orman, göller ve denizin bir arada bulunması ve her mevsim ziyaret edilebilecek olması ili farklı kılan unsurlardır. Buralardan yararlanmak amaçlı gelen turistler genelde günübirlik ziyaretler yapmaktadırlar.

İstanbul'a yakınlığının Kırklareli iline sağlayacağı en önemli avantaj; kırsal turizm geliştirmek üzere özellikle hafta sonlarını iyi değerlendirmek ve dinlenmek isteyen kişileri İstanbul'a çok yakın olan Kırklareli'ne çekecek turlar düzenlenebilmesidir. Bu turlar sayesinde il daha fazla tanınacak ve gününbirlik gelen kişiler bir sonraki ziyaretlerinde konaklamak isteyecek, böylelikle turizm talebi artabilecektir. Kırklareli ve diğer illerdeki seyahat acentalarının bu bölgeye yönelik tur düzenleme gibi turizm faaliyetleri yeterli değildir. İstanbul'daki pek çok acentanın hafta sonu için düzenledikleri turlara bakıldığında Kırklareli'ne yönelik düzenlenmiş tur sayısı çok azdır, ya da yoktur. Bu da Kırklareli'nin doğa güzelliklerinden kültürel varlıklarına kadar bütün sahip olduğu değerleriyle yeterince tanınmamasından kaynaklanmaktadır.

ÖNERİLER

1. Kırklareli ilinin turizm potansiyeli açısından zayıf olduğu yönlere bakıldığında; Turistik değerlerin bulunduğu yerlerde gerek tesis gerekse altyapı konusunda eksiklikler söz konusudur. Özellikle kıyı bölgelerde pansiyon ve butik oteller açılmalıdır. Bazı noktalara ulaşmada yolların bozuk olması, yön levhalarının eksikliği, çevrenin temizliği konularında sıkıntılar bulunmaktadır. Turizmin gelişiminde hijyenik koşullar son derece önemlidir. Bu konuda turistlerin sık ziyaret ettiği kıyı bölgeleri ile diğer ziyaret alanlarında halkın ve esnafın hassasiyet göstermesi gerekmektedir. Yöredeki kişiler gerek pansiyonculuk gerekse doğa turizmine yönelik eğitilmelidir.
2. Bulgaristan'a sınır bir kent olması gününbirlik ziyaretçilerin de olması anlamına gelir. Bu da turizminin ve ekonomisinin gelişmesi için ilin elinde bulundurduğu önemli bir güçtür. Bir sınır kenti olması sebebiyle sınır ötesi ilişkileri geliştirmek için düzenlenen çeşitli festivaller vb -örneğin Kakava şenlikleri gibi- sınır ülke ile işbirliği yapılarak gerçekleştirilebilir, "kardeş kentler" oluşturularak kültürel temaslar ve ekonomik işbirlikleri sağlanabilir.
3. Sınır kenti olması sebebiyle sınır kapılarındaki turizm danışma bürolarında nitelikli yabancı dil bilen eleman istihdam ederek, Kırklareli ilini rehberler eşliğinde gezip, yöresel yemeklerini yeme ve alışveriş yapma fırsatlarının olduğu turlar düzenlenebilir. İli tanıtacak rehberlerden başlayarak turizm sektörünün her kademesinde çalışacak, alanında yetişmiş insan gücü yeterli değildir. Rehberler ve diğer sektör çalışanları turizm çeşidine uygun branşlaşarak eğitilmelidir. Bu anlamda Kırklareli iline ait bir içecek olan hardalienenin, Kırklareli yöresine ait yemeklerin ve diğer geleneksel Türk

yemeklerinin de tanıtılabileceği gastronomi turizmi de tek başına değilse bile diğer turizm alternatiflerinin yanı sıra geliştirilebilir.

4. Istranca dağlarının yoğun ormanlarla kaplı yükseltileri büyük av hayvanlarının, ovalar ise kanatlı av hayvanlarının yaşama alanlarıdır (Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Verileri, 2006-2008); Kofçaz ilçesinin Kocayazı, Kula köyleri ile Dereköy, Demirköy, Vize ve Bulgaristan sınırına yakın ormanlarında domuz, kurt; İğneada Panayır İskeleyi, Kıyıköy ve Kastros Koyları çevresinde ise geyik ve karaca görülür. Ergene havzasındaki vadiler ve yamaçlarda tilki, tavşan, dere kenarlarında da porsuk bulunur. Merkez ilçeye bağlı Bedre, Handere, Ahmetçe ve Şeytandere civarı ile Lüleburgaz, Pınarhisar, Babaeski ilçelerindeki kayalık ve çalılıklarda keklik; çayırılık ve bağ kenarlarında çil; İğneada yöresindeki akarsuların denize döküldüğü sazlık ve bataklıklarla, kıyıdaki ormanlarda kaz, ördek, çulluk ve bıldırcın bulunmaktadır. Kırklareli’nde 1955 yılında kurulan “Avcılar ve Atıcılar Kulübü” sürek avları düzenlemektedir. İlde av turizminin geliştirilmesi için av turizmine uygun bölgeler belirlenmeli ve gerekli tesisler yapılmalıdır. İlde kara avcılığı yanında, su avcılığı da yapılmaktadır.
5. Kırklareli ilinin turizm potansiyelini attırmada pazarlama konusuna ağırlık verilmelidir. Pazarlama dendiğinde turistik ürünün geliştirilmesinden başlayarak, fiyatlandırılması, tanıtılması ve dağıtılmasına kadar çok çeşitli faaliyetler akla gelmektedir. Öncelikle “Kırklareli için geliştirilebilecek, uygun ve potansiyeli olan turistik ürün/ürünler nelerdir?” sorusuna yanıt vererek işe başlanmalıdır. Yukarıda da sözü edildiği gibi bölge doğa turizmine, mağara turizmine, deniz turizmine uygundur. Bu ürünler; talep, rakipler, mevsimlik faktörler vb açıdan değerlendirilerek fiyatlandırılmalıdır. Ürünlerin tanıtılması son derece önemlidir, çünkü tüketici varlığından haberdar olduğu ürün ve hizmetleri satın alma isteği duyar, bilmediği ürünleri doğal olarak talep etmez; yani gezilecek yerleri ve özelliklerini bilirse gezmek ister. Bu nedenle Kırklareli ilinin reklam, halkla ilişkiler, kişisel satış, satış geliştirme, doğrudan pazarlama gibi tanıtım araçları ile en etkin şekilde tanıtılması gerekmektedir.
6. Günümüzde internet dünyanın diğer ucundaki kişiye bile ulaşma ve ürünü/hizmeti tanıtmaya imkanı vermesi sebebiyle oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu bölgeye gelmek isteyen kişilere yönelik olarak; nerelere gidebileceği, nerelerde konaklayabileceği, neler yiyebileceği bilgilerinin mümkünse görüntüler ile birlikte buralara ait fiyat ve ulaşım bilgilerini de içerecek şekilde hazırlanarak web sitelerinde yer alması sağlanmalıdır. Ayrıca ağızdan ağıza tavsiyeler turizm sektörü için son derece

önemlidir ve bu tavsiyeler geleneksel yollarla olduğu gibi teknolojiye uyarak günümüzde sanal ortamlarda yapılmakta; gezdiği, gördüğü ve memnun kaldığı yerleri kişiler sanal ortamda blog oluşturarak, forumlarda, paylaşım sitelerinde dile getirmektedirler. Bu demektir ki önümüzdeki günlerde tanıtım konusunda internetin önemi daha da artacaktır.

7. Günümüz turist profili değişmektedir. Artık pek çok kişi kendilerine paket halinde sunulan tatiller yerine neredeyse kendileri için tasarlanmış ya da kendilerinin belirleyebileceği tatil planlarını tercih etmekte; kitleler halinde değil kendi başlarına daha sakin ortamlarda tatil yapmayı arzu etmektedir. Bölge ile ilgili tanıtımlarda bu konunun üzerinde durulması ve buna imkan verilmesi, düzenlenecek turların bu noktaları da göz önüne alacak şekilde planlanması gerekmektedir. Kırklareli turizm potansiyeli gerek doğası coğrafi özellikleri gerekse çevre duyarlılığı nedeniyle özel ilgi turizmine çok uygundur. Belirli sayıda grup veya kişilere yönelik butik turlar yapmak, turları ve güzergahları kişiselleştirmek, turist memnuniyeti açısından daha iyi sonuçlar verecektir.
8. 30 bine yakın öğrencisiyle Kırklareli’nde Üniversitesi her yıl en az 5 bin turizm elçisi yetiştiriyor anlamına gelmelidir. Bu da Kırklareli ilinin tanınmasında ve turizm potansiyelinin artmasına büyük katkı sağlayacaktır. Üniversiteler bulundukları yerleri her açıdan kalkanıran, zenginleştiren ve geleceğe taşıyan oldukça önemli eğitim kurumlarıdır. Bu nedenle Kırklareli’nin tanıtılması için ilde yer alan diğer kuruluşların üniversite ile işbirliği içinde olmaları gerekmektedir.
9. Yörenin çok çeşitli flora ve faunası, çeşitli doğa güzellikleri, mesire yerleri, doğal sit alanları, anıt ağaçları, yüzyıllar öncesi oluşmuş tabii mağaraları, tarihi ve kültürel değerleri eko turizm potansiyelleri arasında olup bu değerlerin korunması hususunda halkın bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Kırklareli Aşağıpınar Köyü’nde Açık Hava Endüstri ve Arkeoloji Müzesi projesi kapsamında kazı çalışmaları halen devam etmektedir. Bu projede kentsel-kırsal sit alanları ile anıtsal yapıların bir bütün olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu sayede kırsal alanlardaki tarihi ve kültürel değerler koruma altına alınırken yöreye gelen konukların belli bir gezi güzergâhına göre birbirinden değişik kültür varlıklarını gezerek görmelerinin sağlanması mümkün olacaktır.
10. Kırklareli’nde eskiden yörede gerçekleştirilen el sanatlarının günümüzde de yapılması için eski el sanatlarının gelecek nesillere aktarılması ve kaybolmaya yüz tutmuş sanatların tekrar ekonomik hayata kazandırılması amacıyla geleneksel sanat

merkezleri ve kursları açılmalıdır. Bu durumda bu el sanatları yapanlara ek gelir, yöre ekonomisine de katma değer sağlanmış olacaktır.

11. Kırklareli’ndeki yöreye özgü festival, (farklı bayram kutlamaları gibi) ritüeller ve kutlamaların da iç ve dış turizm açısından önemi yadsınamaz. Bu faaliyetler belirli zamanlarda ve belirli sürede gerçekleşmesine rağmen il, ilçe veya köyün ekonomisine katma değer ve hareketlilik sağlamaktadır. Ayrıca bölge yürüyüş amaçlı turlar (trekking) içinde son derece uygundur. Yürüyüş sevenler için pek çok yürüyüş güzergahı belirlemek, buraları haritalandırmak suretiyle bu turizm alternatifinin geliştirilmesi ve keyifli saatler geçirilmesi mümkündür. Tarımsal ve hayvansal faaliyetler turizm entegrasyonunu sağlayacak turistik amaçlı çiftlikler (Palivor Çiftliği, Arcadia, İrem Çamlıca, Vino De Sara gibi bağ bozumu şenlikleri ve hardaliye yapımı, vb) kurularak talep arttırılabilir.
12. Kırklareli misafirperverlik konusunda fark yaratabilecek bir konuma sahip olup, yörenin turizm bakımından en önemli özelliğidir. Bu durum bile, yöreye gününbirlik, hafta sonu veya tatillerde tercih sebebi olmaktadır. Şehrin çeşitli yerlerinde bulunan eski Kırklareli evleri ve tipik köy evlerinin “ev pansiyonculuğu” çerçevesinde değerlendirilerek yöre halkı ekonomik değer ve gelen turistler için yöreselliği birebir yaşamak açısından cazip olabilir. Ev pansiyonculuğu, Kıyıköy ve İğneada sahilleri ve Kastros körfezi deniz tatili yapmak, aynı zamanda ormanla da iç içe olmak isteyen kişiler için elverişli konaklama olanakları sunacaktır.
13. Yayla mahallesindeki tarihi evlerin restore edilebilmesi halinde hem Kırklareli’ndeki önemli bir tarihi doku korunmuş olacaktır hem de turizme büyük katkılar sağlanabilecektir. Kırklareli’ne alışveriş ve gezmek için gelen Bulgar ve Yunan vatandaşlarından özellikle Yunanlılar için yayla mahallesi önemli bir yer tutmaktadır. Yayla evlerinin restorasyonu için Yunanistan ile AB hibe programları çerçevesinde işbirliği yapıp projeler üretilebilir. Yöresel ve geleneksel lezzetlerin sunulduğu tarihi restoran ve butik oteller ile şehrin turizmine ve ekonomisine büyük katkılar sağlanabilir. İlimiz ve çevresindeki otellerin ve konaklama tesislerinin sayılarının ve kalitelerinin artması ile var olan bu turizm potansiyelimizin ekonomimize katkısı önemli ölçüde artacaktır.
14. Kırklareli’nde Çömlekçilik, el süpürgeciligi, dokumacılık gibi yöresel el sanatlarının gelişmiş olması, turistlerin de sürece katılmak istedikleri küçük imalathanelerde “deneyim turizmi” hazzını yaşayarak “kendi süpürgesini yapmak gibi” deneyimini yaşayabilirler. Kırklareli mutfağının temelini oluşturan, Tarhana, umaç, papara

çorbaları; manca, kapuska, papaz yahnisi, tavuk kapama, kalle yemeği, çeşitli balık ızgaralar, pırasa böreği, muhacır böreği, kalın kıyı çöreği, kartalaç; hoşmelim, baklava, zerde, kabak tatlıları, çeşitli helvalar, peynir çeşitleri ve içecek olarak hardaliye gibi hala köylerde yapılan rafine yemeklerin yapım ve tadımı turları organize edilebilir.

15. Kırklareli’nde bulunan deniz, göl, dağ ve ormanın bir arada olmasından dolayı bu kıyı şeridinin turizm potansiyeli yalnızca yazlık ve kıyı turizmi ile sınırlı olmayıp milli park ilan edilen Kırıkköy çevresi ve dünyada örneği çok az olan Longoz Subasar ormanlarının özellikleri sayesinde dört mevsim ekolojik turizm, Bitki inceleme (Botanik), Kuş gözlemciliği (Ornitoloji), av turizmi ve dağ otelciliği açısından bölgeye katma değer üretmek için çok elverişli olmaktadır. Bu doğal güzellikler ve yaban hayat turizm açısından değerlendirilmelidir. Bölgede bulunan Dupnisa Mağarası da ilimiz için oldukça önemli olup yurtiçi ve yurtdışından gelen turistlerin ilgisini çekmektedir. Bununla birlikte, M.Ö 8500 yıllarına uzanan Aşağıpınar ve Kanlıgeçit Kazıları, Vize Antik Tiyatrosu, Dokuzhöyük’teki Traklar zamanından kalan höyükler Kırklareli’nin tarih ve kültür turizmi konusundaki değerlerini oluşturmaktadır.
16. Kırklareli destinasyonu, sürdürülebilir turizm çerçevesinde mevcut turist ve gelecekte hedeflediği potansiyel iç ve dış turizm pazarını belirlemek amacıyla, hedef pazarını bölümlendirilmelidir; (aileler, balayı çiftleri, işadamları, kongre katılımcıları, emekliler, kadınlar, çocuklar, gençler, meslek odaları, ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütleri üyeleri, Kırklareli doğumlu ünlüler, Kırklareli damatları ve gelinleri gibi). Hedef pazarla ilgili bilgi bankası oluşturulmalı (Kırklareli’ne gelen turist sayısı, turizm geliri, hedef pazarın bulunduğu yerde yapılan araştırmalar, bölgenizde yapılan araştırmalar), gözlem ve anketlerin sonuçları (hedef pazarın alışkanlıkları, yaşam biçimi) müşterilerimizi daha iyi tanımanıza olanak sağlar, Hedef pazarın istek ve ihtiyaçları belirlenmelidir (Kırklareli’ne gelecek misafirler yeme-içme, konaklama, dinlenme, eğlenme ihtiyaçlarını nasıl karşılayacaklar).
17. Trakya, Marmara veya sınır ötesindeki rakip destinasyonlar ayrıntılı bir şekilde tanımlanmalıdır. Hedeflenen turizm pazarın başka hangi destinasyonlara seyahat ettiği tespit edilmeli, Kırklareli destinasyonu tercih edilirken hangi destinasyonlarla karşılaştırıldığı araştırılmalı, rakip destinasyonların turistlere sundukları mal, hizmet ve deneyimler karşılaştırılmalı, daha cazip olup olmadığı araştırılmalı ve bu ürünler, Kırklareli destinasyon marka tanıtımını yaparken göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin; rakiplere göre Kırklareli’ndeki doğal, tarihi, coğrafi, kültürel ve sosyal

olaylar, el sanatları, festival, fuar, müze, sergi, yöresel yemek kültürü, şehir yaşamı, alışveriş olanağı, yöre halkının misafirperverliği, hoşgörüsü, efsaneleri, hikâyeleri, sınır ötesi cazibesi daha çok ön plana çıkarılmalıdır.

18. Bu rekabet avantajını potansiyelini değerlendirmek için reklam, tanıtım, halkla ilişkiler, kişisel satış faaliyetlerine önem verilmeli, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, turizm işletmeleri ve ilgili kurumlar tarafından koordinasyonlu çalışması sağlanmalı ve alt ve üst yapı eksiklikleri, konaklama işletmeleri yatırımları tamamlanmalıdır. Kırklareli ilinde turizm alt ve üst yapısını güçlendirmek için Hamdibey Köyü Sokak Sağlıklaştırma ve Meydan Düzenleme Projesi, Istrancalar Yöresel Ürünler Üretim ve Satış Merkezleri Tasarım Projesi, Vize İlçesi Yenesu Mağarasının Turizme Açılması, Kırıkköy Beldesi Sokak Sağlıklaştırma ve Meydan Düzenlemesi, Ayanikola Mağarasının Çevre Düzenlemesi ve Turizme Açılması Projelerinin bazıları tamamlanmış ve bazıları da devam etmektedir (Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü).
19. Kırklareli’nde destinasyon marka bağlılığı yaratılmalıdır. Kırklareli’nin eski tarihlerden itibaren elde ettiği yaşam biçiminin günümüze ne oranda yansıtıldığı ve gelen turiste bunun ne kadar yaşatıldığı ve deneyimlendirildiği önem kazanmaktadır. Bu da, öncelikle destinasyonda yaşayan paydaşların bu durumu ne kadar fark ettikleri, hissettikleri, sahiplendikleri ve destinasyon marka yönetimini organize ettikleriyle paralel bir süreç oluşturmaktadır. Turistik destinasyonlarının marka yönetim süreci çoğu zaman kolay olmamakta, küçük bir coğrafyada, kendi amacına ve motivasyonuna göre hareket ederek yaşayan birçok paydaş, farklı girişimlerde bulunabilmektedir. Aslında, marka yönetim sürecinde kentteki merkezi ve yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, meslek kuruluşları ve yerel halk birbirleriyle iletişim ve koordinasyon halinde olmalıdır. Ekonomik gelişimi destekleyen; fiziksel düzeyde uygulanabilir, toplum yönelimli ve sürdürülebilir turizm ilkesini içeren bir planlama yaklaşımı ortaya konduğu, iyi yönetim ilkesi çerçevesinde ulusal, bölgeler arası, il ve noktasal düzeyde turizm sektörü ile ilgili kamu ve özel sektör kuruluşları ve Sivil Toplum örgütlerinin karar verme süreçlerine katılımlarını sağlayacak konseyler bazında kurumsallaşmaya gidilmesi hedeflenmelidir.
20. Kırsal alanlarda yaşayanların bu turizm türünden en yüksek ekonomik payı alması, en doğal haklarıdır. Bu nedenle kırsal alanlarda, köylerde bulunanların sahip olduğu ev, arsa gibi taşınmazların yasayla köyün gerçek sahiplerinde kalması sağlanmalıdır. Açılacak turizm tesisleri yöre imarına ve mimarisine uygun küçük tesisler olmalıdır.

Yöre insanı bu tesislerin yönetiminde olmalıdır. Aksi durumda, turizmden elde edilecek gelirler başka bölgelere transfer olur. Kırsal turizm faaliyetleri doğru yönetilirse, yöre halkına iş imkânlarıyla ek gelir sağlayacağından, yöre dışına göçleri önlemeye, yöre halkının yaşam kalitesini ve refahını arttırmaya, kırsal kalkınmaya olumlu katkılar sağlayabilir. Kırsal turizmin tarım sektörüne de olumlu katkıları vardır. Ancak yöredeki taşınmazların değerinin artması, bu bölgelerde yaşayanların tarımdan uzaklaşmasına neden olmamalıdır.

9-ISTRANCA BÖLGESİ TURİZM REHBERİ İÇİN ÖNERİLEN DESTİNASYONLARIN BELİRLENMESİNDE DİKKATE ALINAN KRİTERLER

Günümüzde turizm faaliyetine katılan insanlar doğal çevrede bulunmak ve yerel kültürel varlıkları tanımak için seyahat etmektedirler. Kültürel varlıklarına ve doğal kaynaklarına gerekli özeni gösteren ve koruyan ülkeler/destinasyonlar turistik talebi kendilerine çekebilmektedirler. Doğal ve kültürel varlıklar günümüz turistinin dikkatini çekmekte ve turizm faaliyetlerine katılmalarını sağlamaktadır. Bu değerler turistlerin destinasyona çekilmesini sağlamakta önemli bir pazarlama aracı olarak da kullanılabilir. Kendine has kültürel varlıkları ve doğal kaynakları olan destinasyonlar çekici olma özelliğini korumaktadırlar (Uygur ve Baykan, 2007: 44).

Turistler destinasyon seçimi yaparken o bölgenin sahip olduğu kültürel alanlar ve o alanlara özgü farklılıkları da göz önünde bulundurmaktadır. Geleneksel aktiviteler, farklı kültürel yaşamlar, doğal güzellikler, destinasyonların seçiminde rekabet avantajına sahip olup turistler tarafından tercih edilmektedir.

Destinasyon olarak ifade edilen bölge; makro düzeyde bir ülke olabileceği gibi, mikro düzeyde bir şehir, bir kasaba, bir ada veya bir mahalle de olabilmektedir. Destinasyon olarak adlandırılan bu turizm bölgesi, tüketiciler tarafından onların seyahat programlarına, kültürel geçmişlerine, ziyaret amaçlarına, eğitim düzeylerine veya geçmiş tecrübelerine dayanan algısal bir kavram olarak da yorumlanabilir. Örnek vermek gerekirse; Dubai Amerikan iş adamları için bir destinasyon iken, Afrika ülkesini bir haftalık turla gezmek isteyen Alman turistler için de bu bölge bir destinasyon olmakta veya sadece yılın belli bir döneminde açan bir çiçeği görmek isteyen meraklılar için dağlar da destinasyon olarak kabul edilmektedir.

Diğer bir deyişle, turistin yaşadığı yerden ayrılıp da tatil ya da iş gezisi vs. için gideceği yerler bir bütün olarak ‘destinasyon’ şeklinde tanımlanmaktadır (Bahar ve Kozak, 2005: 77).

Turistik destinasyonlar altı grupta toplanabilir (Ülker, 2010:73):

1. Etnik turizm ve etnik destinasyonlar: İlgi çekici toplulukların yaşama biçimlerini ve kültürel değerlerini izlemek amacıyla insanların yaptıkları geziye etnik turizm denir.
2. Kültürel turizm ve kültürel turistik destinasyonlar: İnsanların anılarında kalan yöreleri tekrar görmek, yok olmaya yüz tutmuş yaşam biçimlerini tekrar izlemek ve bunlara tekrar katılmak amacıyla yapılan gezilere kültürel turizm denir. Bu turizm tipinde insanlar genellikle kırsal yerlerde yemek yemek, yörenin giyim festivallerine, folkloruna katılmak veya eski biçim el sanatlarını görmek isterler.

3. Tarihsel turizm ve tarihsel turistik destinasyonlar: Tarihle dolu turistik yerleri ve değerleri görmek, geçmişin önemli olaylarını canlandıran ses ve ışık gösterilerine katılmak, rehberlerle kilise ve katedral gezileri yapmak ve anıtları görmek vs. amacıyla yapılan turizme tarihsel turizm denir. Tarihsel turizmde özellikle örgütsel kitle gezileri yapılır ve büyük kentlerde kolayca gidilebilecek yerlerde veya merkezlerde ekicilikler düzenlenebilir.

4. Çevresel turizm ve çevresel turistik destinasyonlar: İnsanların doğaya dönmek, insan-toprak ilişkisini kavramak veya buna karşı duyarlılık kazanmak amacıyla yapılan gezilere çevresel turizm denir. İnsanları uzak yörelere gdlendiren bu turizm tipinde etnik ekicilikler yerine doğal çevresel ekicilikler başta gelir. Çevresel turizm genelde coğrafik bir özellik taşır. İnsanlar daha çok ulusal parkları, tabiat harikalarını görmek, uzun yürüyüşler yapmak, dağa tırmanmak, kanoyla dolaşmak ve kamp yapmak isterler.

5. Eğlencesel (Eğlenceye yönelik) turizm ve eğlencesel turistik destinasyonlar: İnsanların rahat bir ortam içinde sosyal ilişkileri geliştirmek, güneşlenmek, çeşitli spor etkinliklerine katılmak, şıfa banyoları yapmak, hoş ve dinlendirici bir ortamda bulunmak amacıyla yaptıkları geziye eğlence turizmi denir. Eğlence turizminin temel amacı insanları rahatlatmalarıdır.

6. İşsel (iş amaçlı) turizm ve işsel turistik destinasyonlar: Toplantı amacıyla yapılan turizme iş turizmi denir. Kongre, sempozyum, seminer, konferans ve kurslar bu toplantıların başında gelir. İş gezileri genelde diğer turizm tiplerinden biri veya birkaçı ile gerçekleştirilebilir. Bir turistik yörede çoğu kez 20 birden fazla turizm olanağı bulunmaktadır. Örneğin, temelde eğlence olanakları sağlayan bir turistik yöre aynı zamanda iş turizmi için (toplantılar için) başta gelen bir yöredir (Alkan, 2015: 223).

Destinasyonlar tercih ettikleri turistik ürün çeşitlendirme politikalarında ellerindeki doğal ve kültürel varlıklara uygun turistik ürünler geliştirdikleri takdirde rakiplerine göre avantaj sağlayabilirler. Turistik rn eşitlendirmesinde arz kaynaklarının çeşitliliği ve kapasitesi turizmin gelişimine yön verecek olan önemli etmenler olarak kabul edilebilmektedir. Dikkat edilmesi gereken nokta ise bu kaynakların gelecek kuşakların kullanımına aktarılmasıdır. Bir diğer önemli nokta ise zgn doğal kaynak ve kültürel değerlerse sahip bu destinasyonların pazara yakınlığı, başka bir ifade ile destinasyonların zaman ve fiyat açısından ulaşılabilirliğidir.

Seyahat edilecek destinasyonun seçim sürecinde, destinasyonların sahip olduğu sosyokültürel ekicilikler, tıpkı doğal ekonomik ekicilikler gibi önemli bir etkiye sahiptir. Sosyokültürel

unsurları oluşturan değerler arasında gelenek ve görenekler (doğum, evlenme, düğün, ölüm vb.), kültürel varlıklar (müzeler, anıtlar, ibadet yerleri, tarihi kentler v.), siyasal yapı, eğitim durumu ve kentleşme düzeyi gelmektedir.

Bu unsurlar, doğal unsurları destekleyen bir içerik taşımasına karşılık tek başına da çekicilik özelliği gösterebilmektedirler. Değişik öğelerden zaman içinde oluşan kültür ve sanat varlıkları, bir taraftan toplumsal gelişmeyi sağlarken; diğer taraftan ulusal kültürün mirasını oluşturmaktadır.

Turizmin deniz, kum ve sörfe dayandığı kıyı bölgelerinde turistler, bu bölgelerde söz konusu kaynaklara ek olarak kendilerine çekici gelen kültürel miras değeri de aramaktadırlar. Seyahat seçimlerini yaparken, başka destinasyonlarda benzeri bulunmayan ve otantik değere sahip çekiciliklerin bulunduğu destinasyonları tercih etmektedirler. Kıyı kesimlerde bulunan turistik destinasyonlar uzun dönemde varlıklarını sürdürebilmeleri, diğer destinasyonlarla rekabet edebilmeleri için kültürel miraslarına ve doğal kaynaklarına dayanan yeni turistik ürünleri turistlerin beklentilerini karşılayacak şekilde piyasaya sunmak durumundadırlar.

Yapılan araştırmalar turistleri destinasyona çeken etmenlerin içinde gelenek ve göreneklerin yanı sıra yerel miras ve kültürün de turistler için önemli olduğunu vurgulamaktadır (Lacher ve diğerleri, 2013: 535-543).

Dağlar, ovalar, ormanlar, nehirler, göller, denizler, iklim jeolojik koşullara göre farklılaşan manzaralar doğal varlık kapsamında sayılmaktadır. Turizm sektörünün ana hammaddesini, tabiatın ve iklimin yarattığı tarih, folklor, uygarlık ve kültürün işlediği bir değerler bütünü oluşturmaktadır (Çelen, 2008: 299).

Destinasyonların Özellikleri genel olarak aşağıdaki maddelerde belirtilmiştir.

1. Çekicilik- Doğal, insan elinden çıkmış, bir amaca hizmet için yapılmış ve miras olarak geçmiş uygarlıklardan günümüze ulaşmış eserler ile özel olayların bütünüdür.
2. Ulaşılabilirlik -Bütün toplu taşıma araçlarının, rotaların, terminallerin ve hizmetlerin bir araya gelmesiyle oluşan ulaşım sistemidir.
3. Olanaklar- Konaklama, beslenme, satın alma ve diğer turist hizmetleridir.
4. Uygun Paketler- Aracılar ve turizm otoriteleri tarafından önceden düzenlenmiş tur ya da gezi paketlerinin bütünüdür.
5. Aktiviteler-Ziyaretleri sırasında müşterilerin katılabileceği bütün aktiviteleri ifade eder.

6. Yardımcı Hizmetler-Turistlerin her an ihtiyaç duyabilecekleri banka, iletişim, posta, gazete büfesi, hastaneler vb. hizmetlerin genel adıdır(Bahar ve Kozak,2005:78).

Destinasyonların belli bir imaja sahip olup marka durumuna gelmesi, önemli turistik çekicilikleri bünyesinde barındırması, turistler tarafından tercih edilmesi açısından önemlidir (Özdemir, 2008). **Turistlerin bu dastinasyonları çekici bulma ve tercih etme nedenleri arasında ise aşağıdaki özellikler göze çarpmaktadır:**

1. Doğal kaynaklar: İklim (sıcaklık, yağmur oranı, nem, güneşli saatler), plajlar (deniz suyu kalitesi, kumlu veya taşlı plajlar, plaj uzunluğu, plaj kalabalıklığı), sayfiye zenginliği (korunan doğal rezervler, nehirler, dağlar, bitki ve hayvanların eşsizliği ve çeşitliliği).
2. Genel altyapı: Caddelerin, hava alanlarının ve limanların kalitesi ve gelişimi, özel ve kamusal ulaşım olanakları, sağlık hizmetlerinin gelişmişliği, telekomünikasyonun gelişmişliği, ticari alt yapıların gelişmişliği, yapı gelişmişliği derecesi.
3. Turist altyapısı: Otel ve konaklama (yatak sayısı, kategoriler, kalite), restoranlar (sayı, kategoriler, kalite), bar, disko ve kulüpler, destinasyona ulaşım kolaylığı, destinasyondaki geziler, turist merkezleri, turist bilgi ağı.
4. Turist boş zaman değerlendirme ve eğlence: Temalı parklar, eğlence ve spor faaliyetleri (golf, avcılık, balık tutma gibi, su parkları, hayvanat bahçeleri, trekking, macera faaliyetleri, kumarhaneler, gece hayatı alışverişi).
5. Kültür, tarih ve sanat: Müzeler, tarihi binalar, anıtlar, festivaller, konserler, el sanatları, gastronomi, folklor, din, gelenekler ve yaşam tarzı.
6. Politik ve ekonomik faktörler: Politik istikrar, politik eğilimler, ekonomik gelişme, güvenlik (suç oranları, terör saldırıları), fiyatlar.
7. Doğal çevre: Manzara güzelliği, şehir ve kasabaların çekiciliği, temizlik, aşırı kalabalıklaşma, hava ve gürültü kirliliği, trafik sıkışıklığı.
8. Sosyal çevre: Yerel halkın konukseverliği ve arkadaş canlılığı, temel sosyal haklardan mahrumluk ve yoksulluk, yaşam kalitesi, dil engelleri.
9. Mekan atmosferi: Lüks olma, moda, iyi bir şöhrete sahip mekan, aile yönelimli destinasyon, egzotik, mistik, rahatlatıcı, stresli, eğlenceli, keyifli, hoş, sıkıcı, çekici veya ilginç olması (Buhalis, 2000: 98).

Sonuç olarak, tatil yapmak isteyen bir tüketicisi, buna yönelik olarak, tatilini geçireceği destinasyonla ilgili bir takım araştırmalar yapmakta, ihtiyacını karşılayabilecek özelliklere sahip destinasyonlar hakkında bilgi edinme yoluna gitmektedir. Bu süreçte turistler, tercih edecekleri destinasyonla ilgili olarak birçok özellikleri dikkate almakta ve tatil kararlarını bu çerçevede vermektedirler.

KAYNAKÇA

- 1- Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007-2013
- 2- TR21 Düzey 2 Bölgesi Trakya Bölge Planı 2014-2023
- 3- Istrancalar ve Çevresinde Ekoturizm Çalıştayı Raporu (2013)
- 4- 2012 Trakya Bölgesi Turizm Potansiyeli Araştırması (2012)
- 5- Demirköy Vizyon Planı (2011)
- 6- Vize Vizyon Planı (2011)
- 7- Kofçaz Vizyon Planı (2012)
- 8- Kırklareli Valiliği ve İlçe Kaymakamlıkları Web Sayfası
- 9- Kırklareli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları (Rapor, Kitapçık, Broşür, Rehber, vb.)
- 10- Kırklareli ve İlçe Belediyeleri Web Sayfaları
- 11- Diğer çeşitli web siteleri
- 12- Aydın, O., (2012). AB’de kırsal turizmde ilk 5 ülke ve Türkiye’de kırsal turizm, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (23), ISSN: 1309-9132.
- 13- Akay, B., Tokatlı, C. Ve Aksoy, M. (2017), Kırklareli ve Edirne İllerine Yönelik Bir Turizm Potansiyeli Değerlendirme Çalışması, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi • Aralık 2017 Sayı:1
- 14- 3.Çakır, G. ve Çakır, A. (2012). İğneada Longoz Ormanları ve Çevresinin Rekreatif Faaliyetler Açısından Değerlendirilmesi, I. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu, 26-28 Ekim 2011, Kahramanmaraş, KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi, Özel Sayı, s:281-286.
- 15- 4.Morgül, Şükran,(2014), “Kırklareli İlinde Eko Turizm Olanakları”, Electronic Journal of Vocational Colleges, Aralık.
- 16- 5.Orman ve Su İşleri Bakanlığı (2012). 1.Bölge Müdürlüğü Kırklareli Şube Müdürlüğü, Kırklareli İli Doğa Turizmi Master Planı (2013-2023), [Çevrim-içi: <http://bolge1.ormansu.gov.tr/1bolge/Files/Kirklareli.pdf>], Erişim tarihi: 20.02.2016.Orman ve Su İşleri Bakanlığı (2012). 1.Bölge Müdürlüğü Kırklareli Şube Müdürlüğü, Kırklareli İli Doğa Turizmi Master Planı (2013-2023), [Çevrim-içi: <http://bolge1.ormansu.gov.tr/1bolge/Files/Kirklareli.pdf>], Erişim tarihi: 20.02.2017.

- 17- Alkan, Ceylan, (2015: 223), Doğal ve Kültürel Varlıklara Dayalı Turistik Ürün Çeşitlendirmesi ve Sürdürülebilirliği Literatür Çalışması, The Journal of Academic Social Science Yıl: 3, Sayı: 19, Aralık 2015, s. 214-226.
- 18- Buhalis, Dimitrios (2000): Marketing the Competitive Destination of the Future; Tourism Management; 21 (2000), 97-116.
- 19- Bahar, Ozan ve Kozak, Metin (2005), Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Turizm ve Rekabet Edebilirlik, Ankara: Detay Yayıncılık, s. 78.
- 20- Çelen, Hüseyin, (2008), “Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F.Dergisi, Y. 10, S. 2, s.293-306.
- 21- Lacher, Geoffrey; OH, Chi-Ok; JODICE, Laura W.; NORMAN , William C., (2013), “The Role of Heritage and Cultural Elements in Coastal Tourism Destination Preferences: A Choice Modeling-Based Analysis”, Journal of Travel Research, Y. 52, S. 4, s. 534-546.
- 22- Özdemir, Gökçe (2008): Destinasyon Pazarlaması, Ankara: Detay Yayıncılık.
- 23- Uygur, Selma Meydan; Baykan, Eda, (2007), “Kültür Turizmi ve Turizmin Kültürel Varlıklar Üzerindeki Etkileri”, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 2, s. 30-49.
- 24- Ülker, Elif. (2010). Destinasyon Pazarlamasında Destinasyon Seçimi Karar Verme Süreci Üzerine Bir Çalışma: Bozcaada Örneği. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Erişim Tarihi: 15.05.2018.